

PFAFF

Meer plezier
van Uw
naaimachine...

Een spannend verhaal!

Op deze eerste pagina verwacht U wellicht een inleiding, maar neen . . . wij beginnen direkt met ons „verhaal”. Van pagina tot pagina willen wij trachten U een overzicht te geven, wat een moderne naaimachine zoal kan presteren. We willen een beetje over een huishoudelijke sport gaan babbelen, die bijna alle vrouwen beoefenen, sinds het vijfgenblad uit de mode is geraakt.

Om kort te gaan: we willen op een speelse en prettige manier doordringen in de gemakkelijk te ontsluiere geheimen van de moderne naaimachine, om uit onhandig gedoe een echte kunst te laten groeien en te delen in de vreugde van het opeens meer begrijpen, meer verantwoord te denken, eleganter te zijn, een meer persoonlijke smaak te ontwikkelen en te ontdekken dat in iedere vrouw, indien ze er aardig wil uitzien, een kunstenaars steekt.

Het oude trapstel uit grootmoeders tijd, dat hebt U zelf al wel bemerkt, past mogelijk in een museum, maar niet meer in een huishouden dat met zijn tijd weet mee te gaan.

De techniek is immers voortgeschreden. En waarom zou de vrouw, de moeder van de kinderen, de cheffin van haar eigen huishouden, geen gebruik maken van de zegeningen der moderne techniek!

Ook Uw tijd is geld. En Uw vrije tijd is te kostbaar om boven de verstellmand en aan een ouderwetse naaimachine te worden verdaan. Ook U hebt recht op een hobby, een ernstig spel, een verstandige bezigheid, die geschikt is om Uw zenuwen te ontspannen, Uw zin voor schoonheid op te wekken en – nu moet U niet lachen! – geld te sparen en zodoende het nuttige met het aangename te verenigen. In deze zin wil onze handleiding voor het naaien en borduren een hulpmiddel zijn voor Uw huiselijk en tevens voor Uw persoonlijk geluk. Zo opgevat is het een spannend verhaal, leerzamer en in zijn praktische toepassing boeiender dan een middelmatige roman.

Alleen indien U er geen gevoel voor hebt zich elegant en vlot te kleden; handig en met overleg te werk te gaan; aangenaam en tegelijkertijd productief bezig te zijn, geeft U dit boekje aan Uw vriendin.

Zij zal U dankbaar zijn! Bent U echter een echte Eva, een vrouw waarvan men zegt dat zij beter en doelbewuster leeft, dan gaat U nu met ons op reis dwars door dat wonderland van het perfecte naaien en borduren.

Het vliegende tapijt van Uw geheimste wensen en verlangens zal daarbij een moderne Pfaff naaimachine zijn!

Goed gereedschap is het halve werk!

Er moeten geniale schilders zijn die de kleuren met hun duim opbrengen. En steeds weer ontmoet men vrouwen, die hun vingerhoed in de naaidoos laten liggen, twee half verroeste naainaalden bezitten en liever uren lang met de

hand aan een zoom klungelen, alleen omdat ze in haar naaidoos niet thuis zijn. We willen niet geniaal, maar handig zijn.

En daarom stellen wij ons vooral van de aanvang af daarop in, dat naaien weliswaar een als tijdpassering beoefende kunst, maar ook een oersolied handwerk is. En daarbij hoort ook wat gereedschap.

Bij de meest perfecte naaimachine hoort bovendien de vaardigheid met naald en draad om te gaan. Uw naaien wordt alleen dan een werkelijke sport, als U de grondbeginselen beheerst. En tot die grondslagen behoort nu eenmaal ook uitgebreid, goed geordend gereedschap. Niet te veel, niet te ingewikkeld, maar bij elkaar passend en elk ogenblik bij de hand.

Het kleine ABC van de naaikunst

Niemand wordt volleerd geboren. Van de aanschaffing der naaimachine tot de eerste zelfgemaakte japon is een lange weg. U op een onderhoudende en gemakkelijke manier te leiden, is de taak van dit boekje.

Wanneer U eerst met ons het kleine ABC van het naaien hebt geleerd, zal de hoge school der naaikunst U niet meer afschrikken.

Alle begin is moeilijk en hoe ernstiger U oefent, des ter eerder krijgt U de moeilijkheden onder de knie. Maakt U het eerste stuk liever niet uit een kostbare stof. Een lapje katoen doet het ook!

En wanneer U dan enige vaardigheid bezit, beloven wij U een prachtige ontspanning! Deze sierkunst zal de kroon op Uw werk zetten en U in staat stellen met een beetje fantasie, wat garen en een moderne naaimachine een kunstenaars te worden. Of zoudt U niet graag in staat zijn, met geringe kosten een eenvoudig katoentje tot een exclusief model om te toveren? Hoe dat gaat? Dat zult U nog zien! En haast U niet te veel! Alle kleine handgrepen moet U beheersen. Laat U door niemand wijsmaken, dat U geen aanleg hebt om te naaien. U zoudt dan vermoedelijk de enige dochter van Eva zijn, die er graag aardig uit zou willen zien, zonder ook met een zesde zintuig voor de naaikunst te zijn uitgerust. En nu aan de slag!

Pfaff Nederland N. V.
's-Hertogenbosch

Hoe lees ik dit boekje?

Met verstand! Niet als een liefdesroman, maar meer als een gemakkelijk te volgen leerboek. Ingeval Uw naaikunst in een beginstadium verkeert, ga dan stap voor stap door de gehele stof. Bent U al gevorderd, zoek dan die hoofdstukken uit, waarin U nog niet geheel thuis bent. U hoeft daartoe niet het gehele boekje door te bladeren, maar U kunt deze hoofdstukken opzoeken in het trefwoordenregister aan het eind van het boekje. Ook als U alles al hebt doorgewerkt, is het nuttig toch het boekje te bewaren om zo nodig nog eens iets na te kijken.

Wat U voor het naaien nodig hebt

Wij moderne vrouwen naaien nog maar weinig met de hand. Zo zijn de rijgsteek en ook het pikeren van een mantel nog handwerk. Wel zijn er speciale machines, die ook dit werk overnemen, maar deze zijn alleen voor het confectiebedrijf lonend. Ook sommige stofsoorten vragen voor naden en paspels nog een afwerking met de hand. Daarom behoren *naainaald* en *vingerhoed* nog altijd in ons naaidoosje; daarbij *naaigaren* en *naaizijde* in kleur en sterkte bij de te bewerken stof passend. Ook hebben we een scherpe *stofschaar* en een *klein borduurschaartje* nodig a. u. b. beide alleen voor naai- of borduurwerk te gebruiken. *Spelden*, *centimeter*, *kleermakerskrijt*, *potlood*, *lineaal* en een *copieerwieltje*, voor het uitraderen van knippatronen, behoren ook tot de uitrusting.

Een *paspop*, naar eigen maat gemaakt, vervangt de vriendin, die niet altijd tijd heeft U bij het passen te helpen. *Strijkijzer*, *strijkplank* en *mouwplankje* mogen niet ontbreken, want ook deze hebben we bij het naaien nodig.

Nu nog de *naaimachine*, een van de verdienstelijkste uitvindingen voor ons vrouwen. Ook zonder een blik in het inwendige te hebben geworpen, kunnen we ons voorstellen welke hoge eisen dit precieze en snelle samenspel van vele onderdelen, bij jarenlang gebruik, aan de kwaliteit van het materiaal stelt. Een naaimachine is voor de huishouding een eenmalige aanschaffing. Daarom is het de wens van iedere

vrouw, een, reeds door generaties begeerde en nu op de moderne textiel ingestelde naaimachine te bezitten, een Pfaff naaimachine, die alle voortreffelijkheden in zich verenigt.

Of het – al naar de behoeften en de middelen die men daarvoor kan aanwenden – om een eenvoudige *rechtaadmachine* voor de huishouding gaat of om een moderne *universele-zigzagmachine*, die zo buitengewoon veel aanwendingsmogelijkheden heeft, in ieder geval kunnen we zeker zijn, dat het eigenlijke naaiwerk bij alle toepassingsmogelijkheden van gelijke kwaliteit is.

Iedere huishoudnaaimachine naait voor – en achteruit en steek voor steek even zuiver. Ze kan borduren en stoppen, watterwerk en verschillende opnaaiarbeid verrichten. Het draadinrijgen, deze plaag, is van ons afgenomen, omdat iedere Pfaff naaimachine met een ingebouwde automatische draadinsteker is uitgerust.

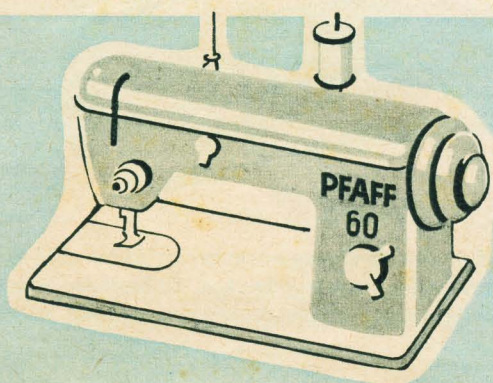
Tips voor de omgang met Uw naaimachine

Voor U met het naaiwerk begint moet U Uw naaimachine eerst even proberen. Is ze lange tijd niet gebruikt, dan moet U ze eerst met goede naaimachineolie oliën. Gebruik echter geen spijsolie, glycerine of rijwiellole, die de machinedelen verharst!

Daarna naait U op een lapje zo lang heen en weer tot geen olievlek meer ontstaat. Ook de grijperbaan moet U zo nu en dan met wat olie verzorgen, want een droge grijperbaan veroorzaakt een zware loop en brengt vroegtijdige slijtage en onnodig geruis.

Is het naaiwerk klaar en bent U voldaan over het zelfgemaakte kledingstuk, vergeet dan ook Uw trouwe naaimachine niet!

Reinig alle delen met een kwastje; gebruik zo nu en dan ook eens een beetje petroleum. Speciaal de grijper en transporteur moeten zorgvuldig worden gereinigd.

Bij steken overslaan is de naald niet goed ingezet of er is een verkeerde naald ingezet of het garen is niet goed ingeregen.

Wanneer het garen breekt kan dit dezelfde oorzaak hebben als bij het steken overslaan. Het kan ook aan een te sterke garensparing liggen, of er zijn draadresten in de baan geraakt ofwel garensparingen zijn van de klos naar beneden gegleden.

Bij zware gang van de machine is de aandrijfriem te lang en pakt daardoor niet, of ze is te kort en oefent daardoor een te sterke druk op het lager uit. Ook kunnen zich tussen handwiel en lagerbus of in de grijperbaan garensparingen verward hebben. Misschien – zonder dat U het hebt bemerkt – staat de garensparing nog ingeschakeld en loopt mee.

Om deze storingen te verhelpen is het niet nodig een monteur te laten komen. Ook zonder enige technische kennis – maar met een klein beetje nadenken, kan iedere vrouw deze storingen verhelpen. Probeer U het maar! Mogelijk is de verhouding tussen naald- en garendikte aan de storing schuldig.

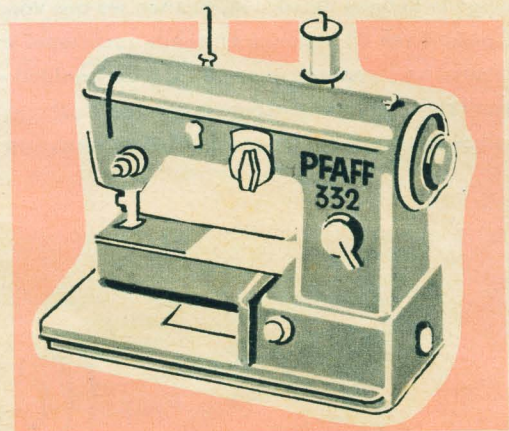
Controleer hiervoor de onderstaande tabel.

De naaivoetjes

Voor alles zijn de naaivoetjes te waarderen omdat deze het werk zeer vergemakkelijken en voor elk type van een rechte-naad- of zigzagmachine geleverd kunnen worden.

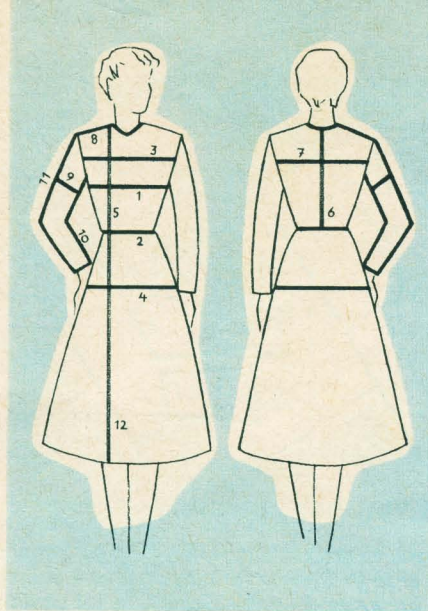
- 1) Het scharnierende naaivoetje – het „meisje voor alles” bij alle voorkomende rechte-naad-stikwerk.
- 2) De kantstikker met de kantlineaal voor de rechte-naad-machine, wordt voor sierstikwerk gebruikt; de watterlineaal bij watterwerk als geleider voor regelmatige afstanden. De kantstikker dient, zonder lineaal, voor het instikken van ritssluitingen.
- 3) De kapper voor de rechte-naad-machine maakt keurige en houdbare plattenaden.
- 4) Het knoopsgatvoetje met lineaal
- 5) Het scharnierende naaivoetje
- 6) De kapper voor de zigzag-machine
- 7) Het zoomvoetje maakt zomen op regelmatige breedte en is in verschillende breedten verkrijgbaar.
- 8) De kantstikker met de kantlineaal, voor de zigzag-machine
- 9) Het stopapparaat met dekplaat vergemakkelijkt allerlei stopwerk.
- 10) Het soutache-voetje, nodig bij het cordonneren, soutache opnaaien en voor applicatie, ook te gebruiken bij het borduren van doorlopende motieven.
- 11) Het knoopaanzet-voetje, waarmee ook haken en ogen, drukkertjes en dergelijke kunnen worden aange-naaid.
- 12) Het wol-stopvoetje, speciaal voor het stoppen van wollen stoffen en gebreide artikelen.

Vergelijkingsstabellen	naaigaren (katoen)	kunstsijden garen	zuivere zijde	chappe zijde	perlon (nylon) continu-garett	perlon (spin-nylon)	stopgaren	linnengaren	naalddikte
fijn linnen, batist	100/3						80/2		70
tule, mull, organdy			130/3	130/3			80/2		
dunne zijde, crêpe stoffen			130/3	130/3			80/2		
dunne katoenen weefsels en rayon	100/3	100/3					80/2		
dunne stoffen uit nylon, perlon, dacron, teryleen, pan, dralon		(120/3)			200/3	180/3			80
steviger stoffen uit nylon, perlon dacron enz.		(100/3)			160/3	120/3			
lingerie	80/3						80/3		
zijden weefsels, blousestof				100/3			60/2		
dunne taft, mousseline	80/3	(80/3)		100/3			60/2		90
Huishoud- en beddegoed	60/3						40/2		
zware zijden stoffen				80/3			40/2		
linnen	60/3			80/3					
dun leder, plastic	60/3		80/3	80/3	80/3	80/3			100
dunne bovenkleding	60/3			80/3					
zware bovenkleding	40/3			60/3					
zwaar linnen	40/3			60/3			40/2		
drill	40/3						40/2	40/3	110
zware weefsels mantelstoffen				50/3					
zeildoek, leder zaklinnen	30/3			40/3	50/3	50/3	40/3	40/3	

De Pfaff-universele-zigzag-naaimachine klasse 332 is voor de zigzag- en rechte steek te gebruiken. Ze heeft een vrije arm om, bij naar beneden geklapt grondplaat, mouwen en kousen te kunnen stoppen.

Transporteert de machine helemaal niet, dan kan het zijn dat de transporteur is uitgeschakeld of de steekregelaar staat op „0”.

MAATTABEL

1. Bovenwijdte onder de armen door over rug en borst
2. Taillewijdte
3. Borstbreedte van arminplant tot arminplant
4. Heupwijdte ongeveer 18 cm onder de taille over het dikste gedeelte van de heupen
5. Voorlengte van schouder tot taillelijn
6. Ruglengte van halswervel tot taillelijn
7. Rugbreedte
8. Schouderbreedte
9. Mouwwijdte om het midden van de bovenarm
10. Mouwlengte (voorkant)
11. Mouwlengte (elleboogkant)
12. Gehele voorlengte vanaf de schouder

U kunt zich zelf de maat nemen

Hoe zal ik mezelf maatnemen? Nu dat is niet zo moeilijk! Let U er op de eerste plaats op, de centimeter losjes om te leggen. Het dikste gedeelte van de heupen bevindt zich ongeveer 18 tot 20 cm onder de taille, naar gelang de lengte van het figuur. Ook wanneer U Uw heupen iets slanker zou willen hebben, moet U toch nauwkeurig meten. U moet twee vingers tussen lichaam en centimeter kunnen schuiven. De japon zal ook alleen dan goed zitten, indien U in een onge-

dwongen houding de maten neemt en daarbij niet stram staat. Indien U, wat men noemt, „volslank” bent, controleer dan de heupwijdte ook zittend. U kunt er dan zeker van zijn, dat de naden naderhand niet knappen.

De gehele voorlengte geldt vanaf de schouder. De achterlengte bedraagt 5 à 6 cm meer. Vanzelfsprekend kunt U zich bij het maatnemen laten helpen. Maar ook dan moet natuurlijk volgens bovenstaande aanwijzingen te werk worden gegaan.

Nu kiest U zich een model uit

Koop een duidelijk uitgevoerd knippatroon. Het is een waarborg voor een goed resultaat van zelfgenaaide kleding en is gemakkelijk te hanteren. Bovendien worden deze knippatronen in verschillende maten vervaardigd. Vergelijk daarom de maten van het knippatroon met Uw eigen maten. Zo ontdekt U het gemakkelijkst de voor U geschikte maat.

De belangrijkste maat is de bovenwijdte, want de heupwijdte en de andere maten laten zich gemakkelijk wijzigen. Let er daarom op, dat de bovenwijdte, zo mogelijk, met Uw eigen maat overeenkomt.

Voor kinderen neemt men eveneens het met de bovenwijdte overeenkomende knippatroon niet twee nummers groter „voor de groei”! Knip hiervoor liever grote naden aan.

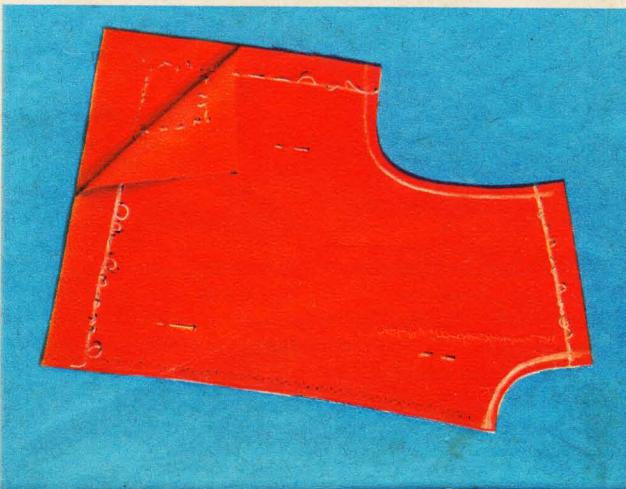
De belangrijkste maat bij een herenoverhemd is de halswijdte. Is deze te nauw, dan zullen echtgenoot en zoon Uw zelfnaaien niet op prijs stellen.

Indien een patroondeel niet geheel met Uw eigen maten overeenkomt, moet U dit deel overeenkomstig Uw maten veranderen.

Zo wordt een patroon uitgeraderd

Een model in Uw modeblad bevat U zo goed, dat U het wilt namaken. Onder het model staat een nummer, dat U op het patronenblad zult terugvinden. Bekijk opletend de daar weergegeven verkleinde patroondelen en let op de cijfers,

sterren en kruizen, waarmee de patroonlijnen zijn gemerkt. Nu zal het U niet moeilijk vallen, de originele patroondelen op het patronenblad op te zoeken. Teken met een gekleurd potlood de gevonden onderdelen meteen na. Schuif, voordat U met het uitraderen begint een vel knippapier onder het patronenblad. Hebt U geen raderwielje, gebruik dan doorzichtig papier. Leg dit over het patronenblad en trek met potlood de gekleurde lijnen van het patroondeel na. Begin met het uitraderen van het rugpand. Het komt maar voor de helft op het patronenblad voor, omdat beide rugheften gelijk zijn. Later, bij het knippen, moet U er op letten, dat het rugmidden op dubbele stof, rechtdraads op de stofvouw ligt.

Van het voorpand is meestal ook slechts de helft gegeven. Bij het voorpand moet U vooral op de figuurnaden letten, die meestal vanuit de schoudernaad beginnen. Soms komen de figuurnaden uit de zijnaad of uit de taille. Ze zijn evenals de middenlijn door eenvoudige zwarte strepen gekenmerkt. Zijn de figuurnaden niet gemakkelijk te herkennen, ga dan na waar de schouderlijn of zijlijn onregelmatig verloopt. Op deze plaats moet de figuurnaad afgetekend zijn. Knip de uitgeraderde patroondelen meteen uit. Knip ook de figuurnaden uit; ze zijn dan later gemakkelijker op de stof over te brengen.

Komen de uitgeraderde patroondelen niet met Uw maten overeen, dan veroorzaken de kleine, nog aan te brengen veranderingen U toch geen hoofdbrekens meer. U kunt ook een patroondeel gelijktijdig verlengen en verbreden of – bij dikke bovenarm – de armkogel verwijderen.

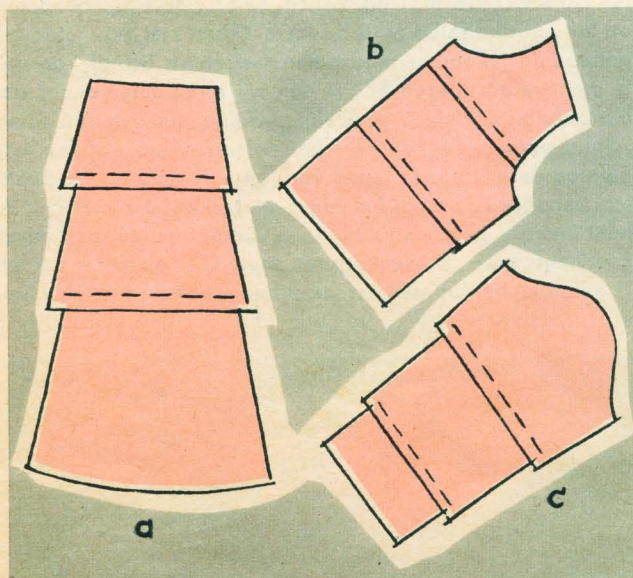
Het passen van het knippatroon

Wanneer alle maten vergeleken, en zo nodig gewijzigd zijn, plakt U de naden op ondergeschoven plakband aan elkaar, omdat de naadtoegift ontbreekt. Patroonlijnen zijn naai-lijnen. De verbindingstekens zoals sterren, punten, cijfers, moeten aan elkaar passen. Plak eerst het voor- en rugpand, dan de mouwen en daarna de rokbanen aan elkaar. De rugschoudernaad, de kop van de mouw en de elleboognaad worden altijd iets ingehouden. Daardoor voegt de stof zich naar de lichaamsvorm. De voorkant van de mouw is aan het dieper uitgeronde kopgedeelte te herkennen. Zo kunt U er zich het best van overtuigen of het patroon past of dat er nog kleine veranderingen in aan te brengen zijn.

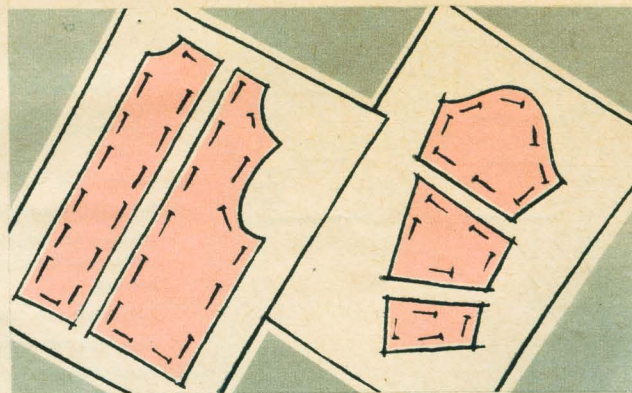
En nog een tip!

Kies eerst het knippatroon uit waarnaar U wilt werken en koop dan de stof. Dan eerst weet U, hoeveel stof U nodig hebt. En dan nog iets: Denk bij het uitzoeken van Uw knippatroon ook aan Uw naaiervaringen. Zijn zij voldoende om een enigszins gecompliceerd model te kiezen? Begint U aanvankelijk liever met een eenvoudig model.

We verkleinen

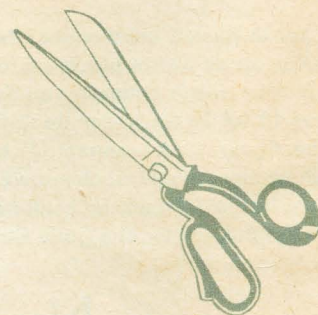

Moet een voor- of rugpand verkort worden, vouw dan op twee plaatsen het patroon in (afb. b). Bij de rok gaat U op dezelfde wijze te werk (afb. a). Ook de mouwen kunt U naar Uw eigen maat verkorten (afb. c). Op dezelfde wijze maakt U ze door een vouw in de lengte smaller.

Het vergroten van het patroon

Leg het te kleine patroon op een vel knippapier. Knip het patroon in de lengte (afb. a) of in de breedte (afb. b) door naar gelang het patroon langer of breder moet worden. Schuif dan het patroon tot de gewenste grootte uit elkaar en speld de delen vast. Daarna wordt het patroon uitgeknipt en gepast.

Knippen is niet moeilijk

Hebt U angst voor knippen? Ja? De schaar knipt de mooie stof aan stukken en dan is het gebeurd. Doch hebt U met oplettendheid alle aanwijzingen opgevolgd, dan kan er niets mis gaan!

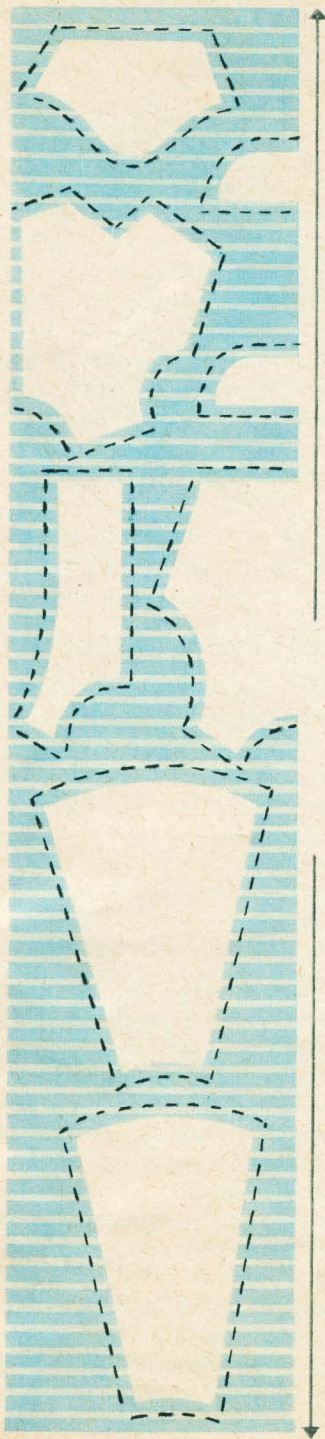
Zo leggen we de patroondelen op

Hebt U geen uitrektafel, dan gebruikt U de vloer. Eerst de stof openleggen! Is de stof effen en zonder vleug, dan laat zij zich zuinig knippen. Zonder vleug? Dit betekent: Hoe men de stof ook draait, ze behoudt steeds dezelfde kleur. Ook stoffen waarbij het patroon naar alle richtingen eender is, zijn voordelig in het knippen. Voor deze stofsoorten is 3 meter stof van 90 cm breed voldoende voor een gladde japon met lange mouwen.

Bij *gebloemde* stoffen moeten alle patroondelen zó gelegd worden, dat de bloemetjes allen in dezelfde richting lopen. Ook stoffen „met vleug” moeten zo behandeld worden. Fluweel wordt tegen de vleug in verwerkt.

Bij *geruite* stoffen tekent men alle patroondelen dubbel en geeft overal de middenlijn aan. Nu kan men alle patroondelen volgens de ruiten op de enkelliggende stof spelden. Men moet goed opletten, dat bij de naden, die aan elkaar moeten komen, de ruiten overeenkomen.

Moet een japon *schuin* verwerkt worden, let dan op het volgende: Stel de diagonale richting van de stof vast. Daartoe wordt een hoek van de stof omgevouwen en wel zó dat de omgelegde hoek in de richting van de dwarsdraden loopt. De gevormde stofvouw ligt nu precies op de diagonaal. Krijt deze lijn af en trek parallel daarmee meerdere schuine lijnen op de stof.

Een voorbeeld hoe de patronen worden opgelegd: Verdeel eerst alle patroondelen over de stof. De stofvouw moet rechtdraads lopen. Ook de patronen legt U rechtdraads op. De streeplijnen stellen de naadtoegift voor, die bij de knippatronen niet is toegegeven.

Bij „schuine” stofverwerking worden alle patroondelen afzonderlijk op de enkel liggende stof uitgelegd. Men moet dan speciaal op de diagonaal letten!

Bij schuine verwerking worden alle delen dubbel getekend. Op elk deel wordt de middenlijn aangegeven. Ook worden alle patroondelen zo op de stof gelegd, dat haar middenlijnen precies in de richting van de afgekrijtte diagonaallijnen lopen en dat bij het aan elkaar naaien ruiten en strepen overeenkomen.

Genoeg over de stofsoorten! Stoffen boven 1 meter breedte liggen dubbel, met de goede kant binnen. We kunnen ze zo knippen. Aan de ene kant ligt de stofvouw, die steeds rechtdraads moet zijn, aan de andere kant liggen de zelfkanten.

Uw stof ligt nu, met de vouw dicht op tafel. Nu spreidt U de patroondelen hierop uit. In het algemeen heeft men als knippatroon slechts de helft van een kledingstuk, zodat men elk patroondeel uit dubbele stof moet knippen. U moet er daarbij op letten of in het bovendeel van de rok bij het voor- of achtermidden een sluiting of een naad is. Is dit niet het geval, dan moeten deze doorlopende delen met de lijn, die op het knippatroon met „voormidden” of „achtermidden” is aangegeven, precies langs de stofvouw worden gelegd.

Zeer belangrijk

Bij alle buitenlijnen moet U 2 cm naadtoegift aanknippen. De buitenlijnen van een patroon zijn *naailijnen*. Bij de rok lengte geeft U 6 à 7 cm voor zoom toe. Liggen alle patroondelen werkelijk op de stof? Er blijft zowaar nog een stukje stof onbedekt! Hebben we het werkelijk niet nodig? Opmerzaam gaan Uw ogen nog eenmaal over de stof en controleren nog een keer de indeling. Het is alles in orde! Speld nu de patroondelen vast en trek de buitenlijnen met kleermakerskrijt na. Dan neemt U beheerst de stofschaar met de ongelijk grote ogen.

Een kleine tip

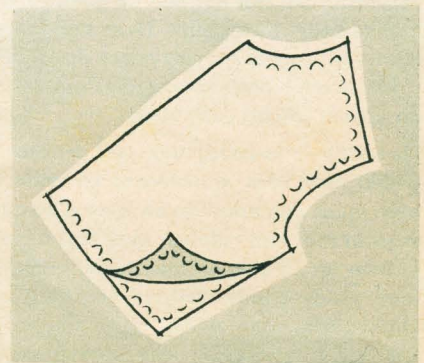
Speld elk patroondeel goed glad op de stof. Het patroon mag niet van de stof afgenomen worden, voordat alle lijnen zijn aangegeven. Deze lijnen moeten op beide stoflagen worden overgebracht. Hiertoe is het „doorslaan” het zekerste middel. Sla alle lijnen, die niet met kleermakerskrijt zijn aan te geven, bv. figuurnaden, met dubbele, grote rijgsteken door, zodat bij iedere steek een 1 cm lange lus ontstaat. Bij rechte gedeelten neemt men grote steken en bij ingewikkelde lijnen kleinere steken. Deze steken mogen eerst opengeknipt worden wanneer het patroon er af is genomen en de beide stofdelen zover uit elkaar zijn getrokken als de geregen lussen dit veroorloven.

Vergeet U ook niet het voor- en achtermidden door rijgsteken aan te geven.

De eerste pas

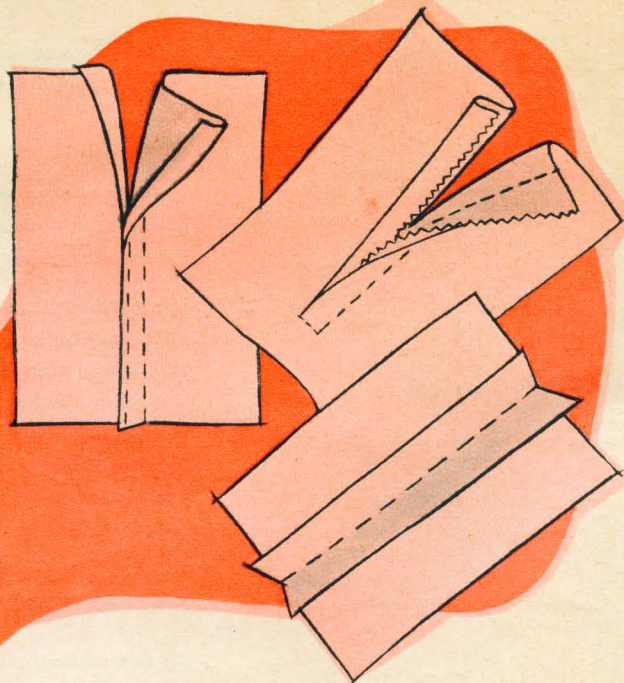
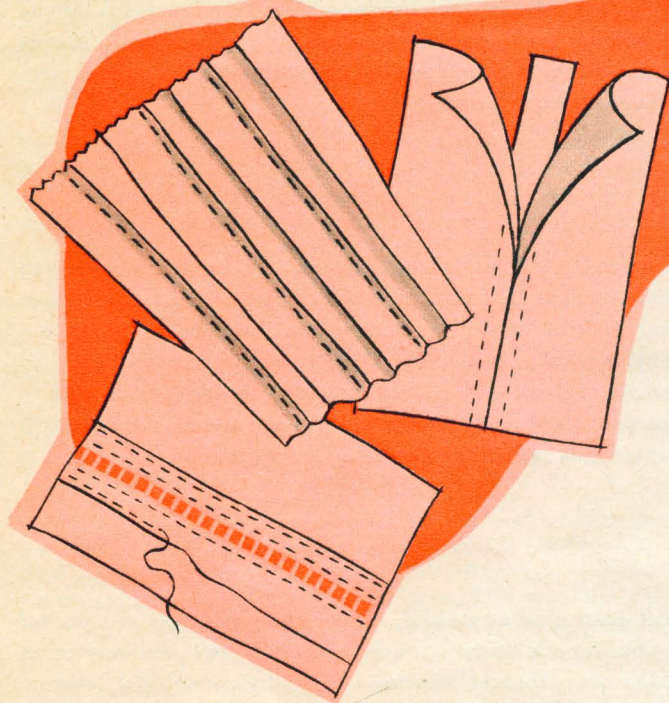
Naai de uitgeknipte stofdelen met kleine rijgsteken aan elkaar, te beginnen met figuurnaden, schouder-naden en zijnaden. Het is voldoende indien U één mouw rijgt en aantrekt. Controleer alle naden. Zit alles goed, zet U dan met goede moed aan Uw naaimachine!

Kies het gewenste garen- en naaldnummer en controleer, alvorens met het werkstuk te beginnen, of de steek in orde is. Dit kunt U het beste doen op een afvalstukje van de te verwerken stof!

Het doorslaan is een betrouwbaar middel om lijnen door meerdere stoflagen heen, over te brengen.

Naden moeten houdbaar zijn

Na het doorknippen van de doorslaglussen verbindt U de stofdelen door naden met elkaar, waarbij Uw naaimachine bijna het gehele werk overneemt. U hoeft ze alleen maar te bedienen. Naar gelang materiaal en bestemming, kunt U de ene of de andere naad toepassen. U kiest deze naar houdbaarheid, elasticiteit of goed uiterlijk; dikwijls zal ook de naad tegelijkertijd siernaad kunnen zijn.

De *gewone gestikte naad* wordt voor allerlei bovenkleding verwerkt. De stof ligt met de goede kanten tegen elkaar en met de snijkanten gelijk. Deze naad wordt op de verkeerde kant van de stof precies *boven* de rijgdraad gestikt. De gestikte naad wordt open gestreken of beide naden worden op elkaar (dicht) gestreken.

De *rechts-links-naad*, ook wel franse naad genoemd, gebruikt men voor wasblouses en onderkleding. Hierbij ziet men maar één naadlijn en deze is zo gemaakt, dat ze bij het wassen niet kan rafelen. Men legt de stof met de verkeerde kanten op elkaar, en met de snijkanten gelijk; daarna stikt men op de goede stofkant een naaivoet breedte *boven* de rijglijn (dus dicht bij de rafelkant) de eerste naad. De snijkanten worden nu kort afgeknipt, de naad wordt uitgestreken, omgekeerd en op dit stiksels platgevouwen. Daarna wordt de naad op de verkeerde kant van de stof op de naailijn voor de tweede maal gestikt. Deze naad sluit de snijkanten stevig in.

De *platte naad* wordt voor herenoverhemden, schorten, nachtkleding en shorts gebruikt. Ze is de meest houdbare naad. In tegenstelling tot de franse naad, is zij plat en komen er twee stiksels zichtbaar. De platte naad ziet er het mooist uit, indien ze met de kapper wordt genaaid. De beide te verbinden stofdelen speldt men met de verkeerde kanten zó op elkaar, dat de snijkant van de onderste stof aan de rechterkant 4 mm onder de andere stof uitsteekt. Nu laat men beide kanten door de kapper lopen, waarbij men ze met de rechterhand leidt. De overstekende snijkant wordt naar links omgelegd. De kapper moet deze dan pakken en glad opnaaien. Wanneer men teveel stof inslaat, gebeurt het gemakkelijk, dat de stofkant nogmaals inslaat. Hierdoor wordt de naad te dik. Bij de tweede werkgang wordt de stof opengelegd en de opstaande stofomslag wordt door de kapper, kort op de kant, platgenaaid.

Verdekte naden. U wilt een naad verdekken. Dan verbindt U het versierende met het praktische. U kunt de naad in een bies of plooi onderbrengen of een „Kellernaad” toepassen. Ook een „gepaspelde naad” of een „valse opennaad” werkt tegelijkertijd versierend.

Bij de „*Kellernaad*” worden de te verbinden stofkanten omgevouwen en op 2 mm tot 1½ cm afstand van deze stofvouden op een ondergelegde stofreep zo opgestikt, dat de vouwen aan elkaar sluiten.

Men kan de ongewenste naad ook met een biais bedekken. Men verbindt dan de stofdelen door een gewone gestikte naad, waarvan de naden op de goede kant liggen. Hierover stikt men dan een biais in de gewenste breedte.

Moet de japon getailleerd worden, breng dan vanuit de taille naar de buste een of twee spits toelopende figuurnaden aan.

En nu de *geaspelde naad*! Schuine biezen of tressen in afstekende kleur worden langs de lengte in het midden (tot een paspel) platgevouwen. De te verbinden stofdelen worden, goede kant tegen goede kant, en met de snijkanten gelijk, op elkaar gelegd. De paspel wordt hiertussen geschoven tot de rand hiervan = 3 mm over de naailijn heensteekt, daarna vastgeregen en gestikt. Door deze bewerking is op de goede kant geen naad te zien.

Men kan ook een stofdeel inslaan en dit op het tweede stofdeel opstikken. Voor het rijgen en stikken wordt de schuin-geknipte paspel hiertussen geschoven.

De *onechte ajournaad* is gemakkelijk met een ajourapparaat uit te voeren. Dit wordt precies als een gewoon naaivoetje, aan de persvoetstang bevestigd. De ene stoflaag komt direct op de transporteur te liggen, de andere leidt men door de gebogen spleet van het apparaat. Beide stoffen laat men rechts voorbij de naald 1 tot 2 cm oversteken. Boven- en onderspanning moeten iets losser gesteld worden dan bij het gewone stikken. Nadat de te verbinden stofdelen door het apparaat zijn gevoerd, legt men deze bij de naad open, legt de rafelnaden plat en stikt deze een- of tweemaal om. Men kan deze naden ook zonder inslag, met de zigzag-steek vastzetten. Deze ajournaad kan men met afstekend garen uitvoeren. Ze leent zich ook uitstekend bij het verbinden van meerdere repen stof.

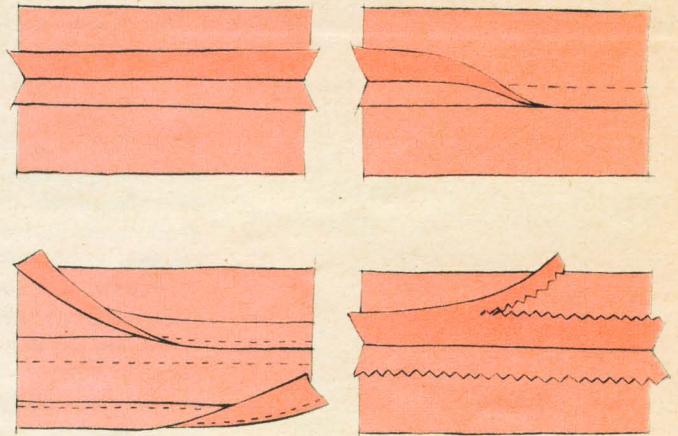

Naadafwerkingen

Met de naaimachine vlug afwerken!

Alle openliggende naden, zoals de eenvoudige gestikte naad, zullen gaan rafelen, indien U deze niet afwerkt. Naar gelang de stofsoort kiest U de soort afwerking. Voor dunne stoffen: De opengestreeken naad wordt smal naar binnen omgelegd en op de kant doorgestikt of gewijzigd.

Ook kunt U zich bedienen van een zeer houdbare afwerking, waarbij de naden naar een kant worden gestreken, tegen elkaar ingeslagen en op de kant doorgestikt. De naden van dikke wollen stof of ongevoerde jasjes en mantels kan men met schuine biezen, naadband of tres omboorden. Vouw het tres of band dubbel en stik het, in een werkgang, om de naad. Bij niet rafelende stof kan men de stof eenvoudig kartelen d. i. uitknippen van naast elkaar liggende driehoekjes. Men kan ook een kartelschaar gebruiken.

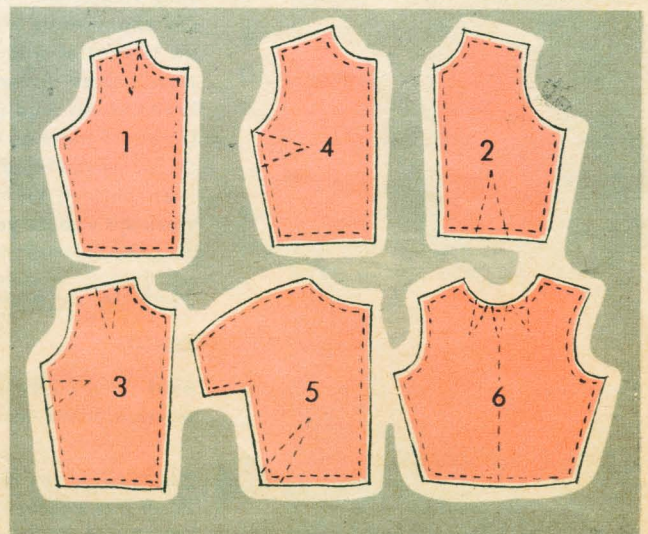

Figuurnaden

Figuurnaden geven de vorm aan Uw japon. U wilt zich in een blouse of japon zeker ongedwongen bewegen. Daartoe moet U de voor Uw figuur noodzakelijke breedte – zoals de kleermaker zegt – „gunstig onderbrengen”. Daarom brengen we de zogenaamde figuurnaden aan, die aan Uw lichaamsvorm en aan de stofsoort tegemoet komen.

De *figuurnaad vanuit de schouder*

Speld en rijg deze figuurnaad overeenkomend met de doorslagdraden van de punt *uitgaand* en stik naar de punt *toe*. Strijk de figuurnaad naar de hals plat. Stoort deze figuurnaad het model van de japon, kies dan een figuurnaad, die van de zijnaad naar de buste gaat. U kunt, bij zeer dunne stoffen, de schouders ook enige malen onder elkaar inrimpelen, zodat er uitspringende ruimte ontstaat. Dit kleedt zeer slanke figuren uitstekend! Heeft Oma een ronde rug gekregen, dan helpen kleine figuurnaadjes in hals- of rug-schoudernaad. Ook een enigszins uitgerekte hals kan men op deze wijze weer in orde brengen.

1. Figuurnaad uit de schouder. 2. Figuurnaad uit de taille. 3. Figuurnaad uit schouder en zijnaad. 4. Figuurnaad uit zijnaad. 5. Figuurnaad uit de taille voor kimonoblouse. 6. Figuurnaadje uit rughals.

De zoom als afsluiting

De zoom van de rok mag de valing van het kledingstuk niet beïnvloeden. Overlegt U daarom zorgvuldig welk zoomtype voor het in wording zijnde, kledingstuk het meest geschikt is. Dunne stoffen en klokkend geknipte rokken moet U zeer smal zomen zonder ze daarbij uit te rekken.

tuinkleding, beddegoed ed., voorzien we van de gemakkelijk uit te voeren gestikte zomen. Kras met een speld de zoomvouw, op de draad in. Trek bij tere stoffen een draad uit. Leg de zoomvouw om, kras de vouw er met de nagel in of strijk de vouw er in. Sla de inslag op de draad in en stik de zoom, kort op de kant, vast.

Bij deze zomen zult U menigmaal een hoek moeten maken. Vouw de zoominslag om. Meet de breedte van de zoom af en vouw deze eveneens om. Maak de hoek en geef deze met een paar punten aan.

Leg de stof open. Vouw de stof diagonaal samen (goede kanten tegen elkaar). Zorg dat de aangegeven punten uitkomen. Stik de hoek van de hoekpunt tot de zoominslag dicht. Knip de overstekende stof, rechts naast de stiknaad, af. Keer de hoek om en leg deze plat. Nu kan de zoom worden gestikt.

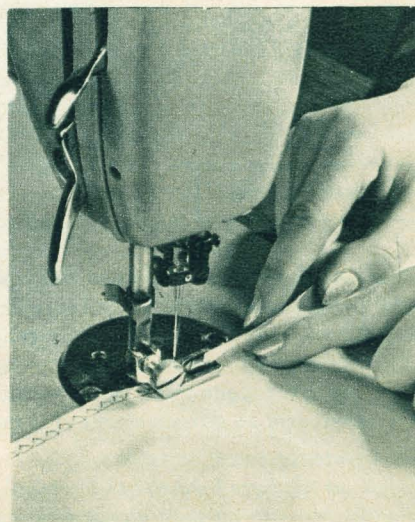
De rolzoom

De rolzoom wordt met de zigzag-machine genaaid. Een handgreep, en de rolzoomvoet is aan de machine geschroefd. Bij normale spanning en kleine oversteek blijft de stofrand glad. Bij vastere spanning en grotere oversteek krijgt U een geschulpte zoom. Overigens is de werkwijze dezelfde als bij het zomen met het zoomvoetje. Tricot stoffen moet men steeds met de zigzag-steek bewerken. Deze steek is elastischer dan de stiksteek. Voor de zoom van kinderkleding is ze bijzonder aan te bevelen, omdat ze tegelijkertijd versierend werkt. Middelzware en zware wollen stoffen kunnen ook een zigzag-zoom hebben. Rijg de zoominslag vast en sla dan de bovenstof terug. De zoominslag moet nu 1 mm onder de bovenstof naar voren komen. De zigzag-steek (oversteek) wordt 1 mm breed en zo breed als mogelijk gesteld. De naald moet bij de uitslag naar links de bovenstof in de vouw, maar juist even pakken en rechts dicht naast de vouwlijn van de zoominslag steken.

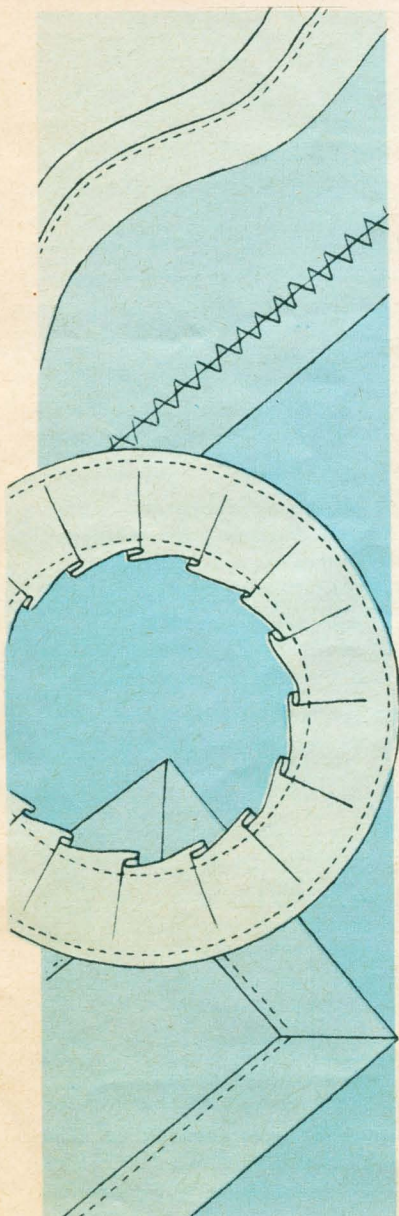
Met de naaivoet gestikte zoom

Alles wat dikwijls gewassen moet worden, zoals nachthemden, schorten,

Zoomsoorten van links boven naar onder: Zoom met naaband afgewerkt, geschikt voor zware wollen stoffen. Zoom met de zigzag-machine uitgevoerd. — Ronde zoom voor alle klokkend gesneden kledingstukken. — Gestikte zomen gebruikt men meestal ook bij wasbare stukken.

De geschulpte rolzoomvoet werkt als de gewone rolzoomvoet, maar de omgerolde kant is breder. Deze zoom is ook voor tricot geschikt. Men versterkt de spanning, stelt de zigzag-steek breder en de steeklengte niet te kort in. Hoe groter de steeklengte is, des te groter worden ook de schulpbogen.

Met naadband afgewerkte zoom

Voor zware wollen stoffen neemt men graag een afwerking, die weinig dikte geeft. Men gebruikt dan naadband. Stik het 1½ cm van de kant, op de goede kant op. Vouw de zoom op de gewenste breedte om en zoom deze met de hand onzichtbaar op.

Met flanelsteek afgewerkte zoom

Bij niet rafelende stoffen wordt de zoom omgeslagen en de snijkant van de zoom met de flanelsteek vastgezet. Hiertoe neemt men van de zoominslag + 2 mm op; van de bovenstof worden 1 tot 2 draden, dicht boven de zoominslag, opgenomen.

Ronde zoom

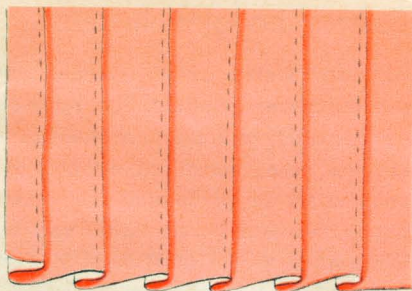
Alle klokkend geknipte rokken van wollen stof zijn iets moeilijker te zomen. De zoominslag is dan wijder dan de rok. Houd de ingeslagen zoom in, zodat kleine rimpeltjes of plooitjes ontstaan. Steek de zoom op gelijkmatige breedte vast en naai deze onzichtbaar op.

En nu de hoeken

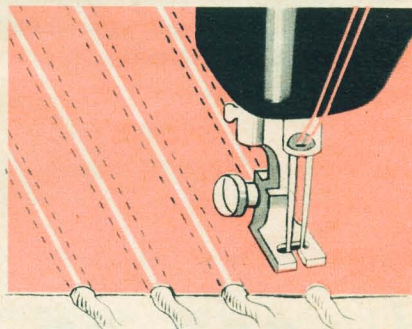
Bij het afwerken met belegsels moeten hoeken zorgvuldig worden behandeld.

Buitenhoek: Men stikt tot een naadbreedte voor de hoek, laat de naald zakken, knipt de naadbreedte van het beleg tot bijna aan de naald in, vouwt het beleg voor de hoek tot aan de naald in, draait stof en beleg een kwart slag om de naald en stikt tot de volgende hoek. De naden en hoeken worden opengekrast en kort afgeknipt. Het beleg wordt aan de hoeken schuin afgestikt en daarna kort afgeknipt.

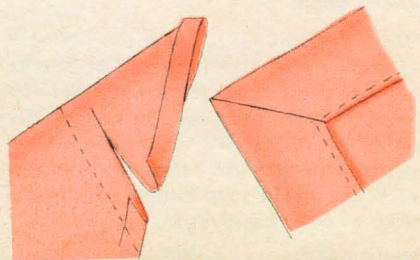
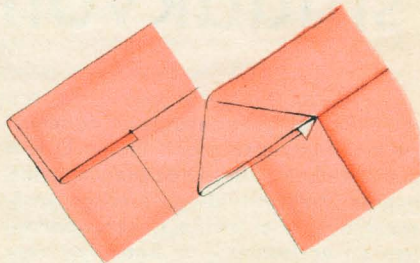
Binnenhoek: Stik het beleg tot een naadbreedte voorbij de hoek, onderbreek de naad, vouw in het beleg een hoekafnaaier, zodat het beleg zich glad langs de volgende kant van de af-

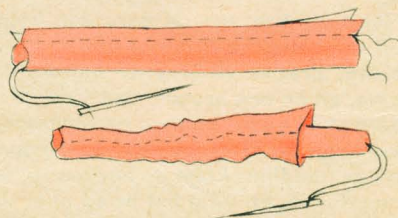
Sierplooitjes kunt U, precies als uitspringende plooiën, met een centimeter afmeten en de afstand aangeven.

Biezen met de Universele-zigzag-machine vervaardigd. Een zeer mooie bies krijgt U met het biezenapparaat.

Boven: Verschillende bewerkingen van een gestikte zoomhoek. – Onder: Een buisje uit een schuine bies gemaakt.

Het doortrekken vraagt geduld en een sterke trekdraad.

naaier, zo mogelijk, precies in het eindpunt van de vorige naad weer in en stik het beleg langs de volgende kant op.

Voordat men het beleg omkeert, moet de hoek van de bovenstof tot aan de stiknaad worden ingeknipt.

Plooitjes

Menigmaal spreekt men van biezen als het over sierplooitjes gaat. En de aardige smalle plooitjes noemt men weer biezen of zoompjes. Men is het er dus nog niet over eens wanneer de ene of de andere benaming moet worden gebruikt. Wij onderscheiden echter gestikte plooitjes en sierplooitjes, die door één stiksels tot stand zijn gekomen én „biezen”, die door twee stiksels gemaakt zijn en die een ronde rug hebben. Door beide soorten ontstaat een elegante en levendige versiering voor de kleding. Biezen hebben een soepeler effect dan plooitjes. Men kan de stof, die met biezen moet worden versierd, vóór het knippen bewerken. Biezen zijn ook voor dikke stoffen geschikt.

Sierplooitjes kunt U, evenals uitspringende plooiën, met karton of centimeter en spelden op de gewenste breedte en afstand aangeven, rijgen en met de kantstikker en geleider mooi gelijk vormig instikken.

De plooiestikker met automatische geleider verlicht dit werk aanmerkelijk, omdat deze gelijkmatig werkt. Indien biezen of plooitjes U voldoen, dan moet U zich zo'n praktisch hulpparaat nog aanschaffen.

Biezen

Hebt U een rechtenaadmachine en wilt U biezen naaien, teken dan de gewenste breedte en de afstand van de biezen af en leg onder de bovenstof een dunne voering. Houd bij het stikken een rechte, gelijkmatige richting en rijg later een katoenen draad tussen beide stiksels.

Biezen met de zigzag-machine

Wilt U regelmatig biezen als versiering toepassen, dan komt de aanschaffing van een biezenapparaat. U schroeft dan de biezenvoet in plaats van het naaivoetje aan. De naaldhouder verwisselt U voor de biezenkop. Een bijzonder mooie bies ontstaat door gebruik van het biezenplaatje met een in dikte overeenstemmend koord. U naait dan met twee naalden en twee bovendraden zonder moeite, snel en zuiver de door U gewenste biezen.

Mocht U slechts af en toe biesjes naaien, dan kunt U ook volstaan met een zgn. tweelingnaald. Dit is één naaldkop met 2 naaldschachten. Uw Pfaff leverancier heeft ze!

Buisjes, boogjes, lussen

Al deze kleine zaken worden uit schuine biezen gemaakt. Een, naar de aard van het werk, smallere en langere schuine reep, wordt zo dubbel gevouwen tot de goede stofkant binnen ligt en de snijkanten op elkaar komen. Deze naad wordt dicht gestikt. Aan één uiteinde bevestigt men een naald met een stevige draad en schuift deze, met het oog naar voren, door het buisje.

Het schuin geknipte buisje schuift hierbij door zichzelf en keert haar binnenkant naar buiten zoals op pagina 11 in schets is aangegeven.

Halsuitsnijdingen en smaakvolle kraagjes

De keuze van de halsuitsnijding berokkent U wellicht enig hoofdbreken. Het effect van een japon hangt nl. niet in de laatste plaats af van de afwerking van de hals. Vele vrouwen weten precies welke halsvorm haar uiterlijk het voordeligst doet uitkomen. Wie een smal gezicht en een lange hals is toebedeeld, kan over een grote keus beschikken. Zij kan *ronde uitsnijdingen* in allerlei grootten of *eng om de hals aansluitende*-dragen en zij kan met evenveel succes een *bobbed-kraagje*, een opstaande kraag of een *rolkraag* dragen. Voor haar vriendin met de blozende, ronde wangen en de enigszins kort uitgevallen hals is het niet zo gemakkelijk. Zij mag *V-vormige uitsnijding*, of een spits toelopende kraag, die vóór de hals vrijlaat, kiezen, maar nooit een *bobbed-kraag*. Indien zij weet wat haar goed staat, zal zij er eveneens zeer voordelig kunnen uitzien.

Een *vierkante halsuitsnijding* kan goed staan, maar toch moet hier enige voorzichtigheid worden betracht. Het moet gezegd worden, dat zij een brede mond nog breder doet lijken en de mondhoeken naar onder trekt.

Men kan de halsuitsnijding met een schuine bies afwerken of met een, in vorm geknipt beleg. Het gevaar van

uitrekken bij het naaien is bij de schuine bies bijzonder groot. Indien U een pasbuste hebt, kunt U de bies langs de gehele halsuitsnijding hierop vastspelden en met kleine steken doorrijgen en vastzetten – zo kan niets verkeerd gaan.

Werk *V-vormige*- en *ronde uitsnijdingen* af met een tegengenaaide of opgezette bies, of zoals reeds is gezegd, met een in vorm geknipt beleg. Bij een *V-vormige uitsnijding* wordt begin en eind van de bies, in de halspunt, met een naad in de lengterichting, samengestikt en smal afgeknipt.

Vierkante halsuitsnijdingen worden met een schuine bies-, met een opgestikte- of met een tegengestikte pas afgewerkt. Bij de pas geven de hoeken geen moeilijkheden.

Het opstikken van de pas. Men knipt uit een betrekkelijk groot stuk stof een beleg, precies volgens de halsuitsnijding, en op een breedte van 4 cm, legt dit met de goede kant op de verkeerde kant van het kledingstuk; stikt rondom op de naadlijn; knipt de hoeken tot de naadlijn in, en slaat het beleg naar de goede kant van het kledingstuk. Nu vouwt men de inlegnaad in en stikt het beleg, kort op de kant, op.

Ideeën voor kragen.

Wat vormt een kraag toch een vriendelijke omlijsting van het gezicht! En hoeveel verschillende modellen hebben we in de loop der eeuwen niet gehad. En nog steeds ontdekt onze fantasie nieuwe toepassingsmogelijkheden. De gratieuze, soepel vallende lijn van de kraag, garneert een japon in hoge mate, glasbatist, chiffon, kant, tule, piqué, voile, georgette, staan U als materiaal ter beschikking. Een ding moet U echter onthouden: Past bv. een fijn, teer kraagje op een dikke, wollen japon? Beslist niet! Stem daarom stof en garnering op elkaar af. Geef Uw fantasie een beetje vrijheid en bedenk voor U zelf een keurig kraagje. Er zijn hiervoor ook vele bruikbare knippatronen.

De meest gebruikelijke kraagvormen

1. De aangeknijpte kraag
2. De aangestikte kraag
 - a) de platte kraag (met schuine bies afgewerkt)
 - b) de opstaande kraag (rechte kraag, staande kraag, hemdblouse kraag met aangeknijpt sluitlipje en rolkraag)
3. De afneembare kraag (garnituurkraag) voor blouses en japonnen.

Praktisch zijn afneembare kragen. U kunt ze op verschillende japonnen dragen en dikwijls verwisselen, zodat Uw japon er steeds fris en verzorgd uitziet. Maak voor kinderen deze kragen afknoopbaar. Indien U een elegante kraag wilt hebben, waag U dan eens aan het siernaaien en borduren met behulp van Uw machine. Het is zeer eenvoudig. Pfaff's demonstratrices staan U vanzelfsprekend graag met raad en daad bij.

Platte kraag

Knip een 3 cm brede schuine bies. Deze bies moet 1 cm langer zijn dan de open kraagronding. Speld de kraag op de halsroning en daarover de schuine bies met de verkeerde stofkant boven. Rijg alles. Sla de overblijvende biesinden naar boven om. Stik bovenstof, kraag en schuine bies tesamen. Knip de naad kort – en de hoeken schuin af. Rijg de schuine bies naar binnen om. Sla de bies in en zoom deze luchtig op.

Een kraag wordt genaaid

Wilt U een kraag uit dubbele stof maken, leg dan boven- en onderkraag met goede kant op elkaar. Gebruikt U een tussenvoering, dan komt deze, in kraagvorm geknipt, boven op. Stik nu de delen op elkaar, knip de naden kort af. De hoeken worden schuin afgeknipt. Keer de kraag naar de goede kant en rijg deze met kleine steken op de kant door. Het maakt het strijken gemakkelijker. Vergeet niet het midden van de kraag en van de halsuitsnijding aan te geven.

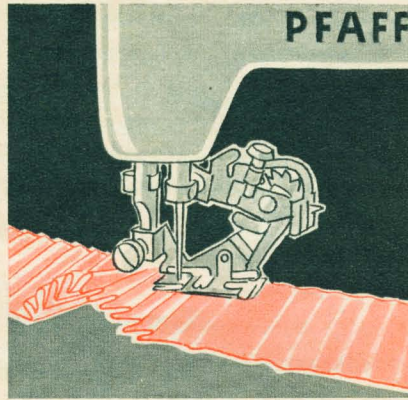
De staande kraag

Bestaat de staande kraag uit dunne stof, zoals zijde of georgette, dan heeft zij een dichtgeweven tussenvoering nodig. Deze legt U weer op de beide stofdelen. De onderkraag wordt onderhands aangezoomd, de bovenkraag luchtig opgezoomd.

Vervaardiging van een sierkraag

Boven- en onderkraag worden aan de buitenrand tesamen gestikt of met garnering afgewerkt. Kragen van enkele stof krijgen een meervoudige zigzag-omranding. De halsroning wordt met een schuine bies afgewerkt. De kraag wordt met deze schuine bies aan de afgewerkte hals van het kledingstuk geregen. Is het kledingstuk met een stofkraag afgewerkt, dan wordt de sierkraag hierop geregen. Over stofversieren en borduren kunt U op de borduurpagina meer vinden.

Ruches en volants staan vrolijk en luchtig

De plooisticker neemt een heleboel werk van U over. Zij stikt zelfstandig het ene plooijsje na het andere in de door U gewenste breedte.

Volants zijn – strikt genomen – rond geknipte stofrepen, die aan rechte stofdelen worden gezet. Zijn de stofrepen niet rond, maar alleen schuin geknipt, dan noemt men het „strookjes”.

Om grote gerimpelde stukken gelijkmatig te verwerken, deelt men, voor het rimpelen, de stof in gelijke delen, die men met spelden of rijgdraadje aangeeft.

Wilt U met de *stiksteek rimpelen*, stel dan de steek groter en maak de bovenspanning losser. Stik het gewenste aantal rimpelrijen op gelijke afstanden en laat aan het eind van iedere rij draadeinden hangen. Zijn alle repen klaar, trek dan de onderdraden zover aan, tot U de gewenste rimpelafstand hebt gekregen. Hecht de draden stevig af.

Ruimte met koordinleg. Leg het koord onder de lijn voor de ruimte. Sla de stof hier omheen en stik met de kantstikker, dicht naast het koord, een plooijsje af. Het koord mag niet worden meegestikt.

Het inrimpelen met elastiek geeft een aardig effect. Deze manier van rimpelen leent zich voor lichte, niet te harde stoffen. Naar gelang de dichtheid van het rimpelen hebt U het twee- tot driedvoudige van de patroonbreedte nodig. Een door elastiek verkregen taillering

bespaart U het maken van een split. Neem de steeklengte 4 à 5 en handhaaf de normale spanning. Het elastiek-garen komt op de spoel – en wordt als gewoon garen, maar onder spanning, opgespoeld. Als bovengaren neemt U normaal garen in bijpassende kleur. Trek vooral lijnen op de in te rimpelen stof. Bij stroken en ruches moeten deze lijnen recht zijn. Bij het inrimpelen van vlakken kunnen, behalve rechte lijnen, ook allerlei figuren getrokken worden. Deze lijnen worden met de machine gevolgd. Vergeet daarbij niet de stof gespannen te houden.

Met de *automatische rimpelaar* kunt U zonder moeite allerlei regelmatige rimpeltjes maken. Het apparaat kan op een gewone huishoudmachine worden aangebracht.

Rimpelen met een hoofdje.

De in te rimpelen stof wordt aan de bovenkant omgevouwen, zodat een dubbele stoflaag door het apparaat loopt. Tegelijkertijd laat U de gladde stof, waarop het hoofdje gestikt moet worden ook door het apparaat lopen. Diepe, volle rimpeltjes ontstaan bij grote steeklengte en op „diep” stellen van de instelschroef.

Ruches

De rimpelaar naait ook mooie, regelmatige ruches. Men gebruikt daartoe de normale steekinstelling. Het apparaat leidt hierbij het sierband. De ruches kunt U direct op de gladde onderstof opstikken.

Op de vorm van de mouw komt het aan

Hebt U al eens de moeite genomen de mouwen van de japonnen van Uw kennissen te bekijken? Wie volslank is, zou toch moeten bedenken, dat een kimonomouw ronder maakt. Ook een raglanmouw kan niet door iedere dame gedragen worden. Raadpleeg daarom eerst eens de spiegel en overleg, welke mouwvorm U het beste kleedt. Natuurlijk zult U er in de ene japon niet hetzelfde uitzien als in de andere, maar goed kleden kan U, bij enige kritische zelfbeoordeling, elke japon. Hoe kort mag de mouw voor U zijn? Zeer kort? Tot aan de elleboog? Over de elleboog? Nu, wat meent U? In dit hoofdstuk is alleen sprake van mouwen en mouwafwerking. Over inzetten van mouwen vindt U enige wenken bij de japon en het passen. Nu komen eerst de lange mouwen aan de beurt.

De eendelige gladde mouw

Deze wordt bij voorkeur voor japonnen en blouses gebruikt. De voorkant van de mouw is korter dan de elleboogkant. Om de elleboog genoeg breedte te geven, wordt de mouw – bij de op het knippatroon aangegeven plaats – onder een vochtige doek iets uitgerekt. De naad wordt, na het dichtstikken, daar waar deze spant, nog iets ingeknipt. Deze naad wordt, om rafelen te voorkomen, zorgvuldig omgestoken. De elleboogkant van de mouw wordt, op ellebooghoogte, iets ingehouden. Deze breedte wordt ingeperst. Men kan ook een of twee kleine afnaaiplooiatjes stikken, die dan naar

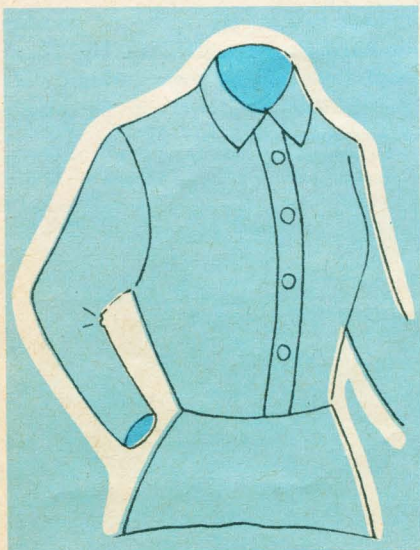
de elleboog moeten uitlopen. Bij het innaaien in het armsgat, komt de mouwnaad op de zijnaad van het blousedeel. De tweedelige mouw is meer voor jasjes, mantels en dikke wollen japonnen bedoeld. Sluit eerst de korte voornaad, die in het midden een weinig wordt uitgerekt. Voor de tweede naad geldt, wat reeds bij de eendelige mouw over „uitrekken” en „inhouden” is gezegd. Bij het innaaien ligt de schoudernaad. Raadpleeg hierbij altijd het knippatroon.

De pofmouw

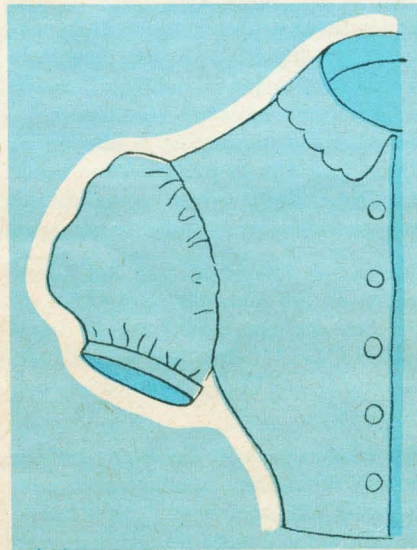
De breedte van de pofmouw kunt U in kleine plooiatjes leggen ofwel, door tweemaal rimpelen, uitrekken. Geef het midden van de mouwkop door een driehoekig uitknipsel in de naad, aan. Dit driehoekje komt bij het innaaien van de mouw aan de schoudernaad. Raadpleeg hierbij altijd het knippatroon.

Kimonomouw en vleermuisarm

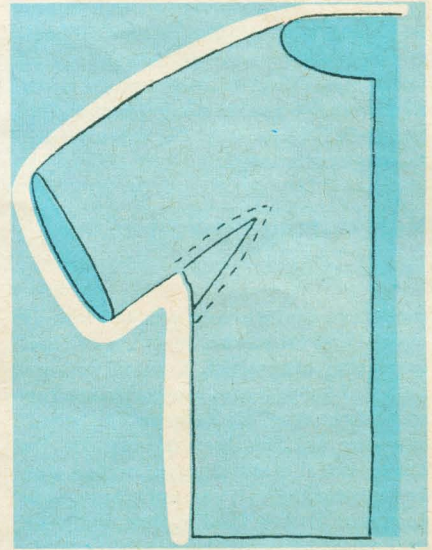
De driekwartlange- en de lange kimonomouw heeft een okselinzet nodig. Dit moet daar worden ingezet, waar bij een normale mouw de armsgatuitholling ligt. Let vooral op de juiste breedte van de kimonomouw. Is deze te breed, dan maakt zij U dik, is zij te nauw, dan maakt zij wel een aardige indruk, maar het zal U, ook met een okselinzet, niet lukken Uw arm op te heffen, zonder de naad uit te scheuren.

De eendelige, gladde mouw wordt meestal voor japonnen en blouses gebruikt.

De pofmouw staat bijzonder pittig aan kinderkleding en ook aan blouses.

De kimonomouw heeft een oksel nodig opdat U zich gemakkelijk en vrij zult kunnen bewegen.

Het oksel geeft groter bewegingsvrijheid. Het is eenvoudig dit oksel volgens een knippatroon te maken. Het wordt als een vierkant van 8 à 10 cm, met ruime naadtoegift geknipt. De inknip in het kledingstuk staat dwars op de zijnaad. Teken de inknip eerst af. Ze wordt gemakkelijk te groot. Rijg het oksel aan de binnenkant van het kledingstuk in. Let er bij het inrijgen op, dat de hoeken allen eender uitvallen. Werk met kleine stiksteek. Stik, voor de houdbaarheid, de hoeken, daar waar bijna geen stof kon worden meegestikt, op de goede kant nog eens op.

De raglanmouw

Deze heeft een aangeknipt schouderdeel. Reeds bij de eerste pas komt het er op aan de raglanmouw klaar en ingeregen te hebben. Ze bepaalt de lijn van het kledingstuk. U hebt dan de aangegeven lijnen volgend, de mouwen, met goede kant op goede kant, aan voor- en rugpand, aan- of opgeregen. Ook de zijnaad en de mouwnaad hebt U dichtgeregen.

De raglanmouw is veel eenvoudiger te maken dan U dacht. Is het niet?

Mouw met rechts- linksnaad (franse naad).

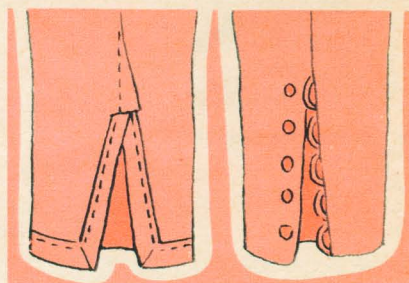
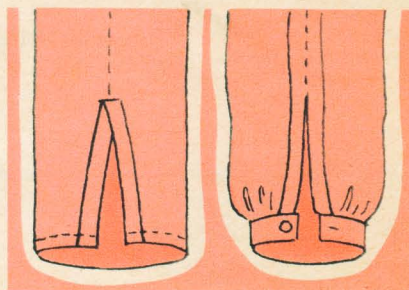
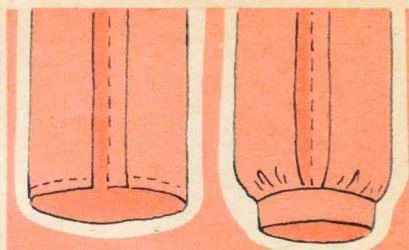
Keer de mouw links. Schuif deze aan de binnenkant in het armsgat, zodat verkeerde kant op verkeerde kant ligt. Rijg en stik de mouw. Knip de naad kort af. Trek de mouw door het armsgat. Rijg en stik de mouw op de binnenkant van het kledingstuk voor de tweede maal in.

Hoe moet de mouwafsluiting zijn?

De steeds wisselende mode brengt telkens nieuwe ideeën, maar de grondregels van de naaikunst blijven. Zo gaat het ook met de mouwafsluitingen. Het ene moment ligt ze nauw om de pols, het volgend moment fladdert ze met allerlei strookjes of volants bijna in Uw soepbord!

Eerst maar eens een eenvoudige afsluiting!

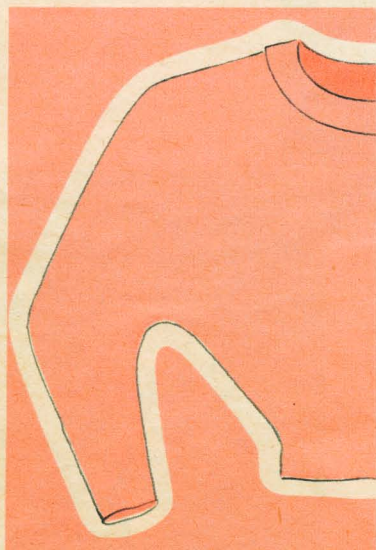
Mouwsplit en onderkant worden met schuine biezen afgewerkt. Knoop en knoopsgat of drukknopen dienen voor sluiting. Wijde mouwen sluit men graag met een manchetje af. Het split wordt dan met een boven- en onderbeleg afgewerkt. Rimpel de mouwen in of leg kleine plooitjes rondom op polswijdte. Knip het manchetje dubbel. Bij dunne stoffen is soms nog een tussenvoering nodig. Stik de zijkanten van het manchetje dicht. Leg het manchetje tegen de mouw met goede kanten tegen elkaar. Stik het manchetje aan. Zoom het aan de binnenkant met een smalle inslag op.

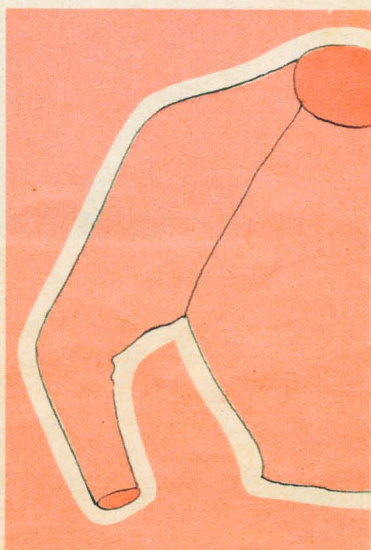
Mouwafsluiting van boven naar beneden: Manchetmouw zonder split.

Manchetmouw met knoopsluiting en split. Dit wordt bij blouses en vooral bij werkkleding toegepast.

Mouwafsluiting met schuine biezen. Lusstjes en knopen worden meestal van dezelfde stof gemaakt.

Bij de vleermuismouw kan men op de voorarm ter hoogte van de elleboogholte een paar afnaaiplooitjes stikken.

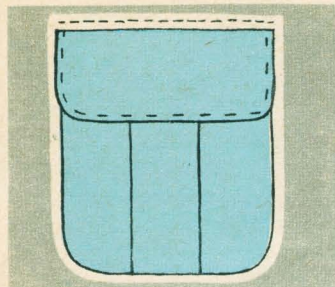
De raglanmouw heeft een aangeknipt schouderdeel, ook als mantelmouw.

Voor sportkleding en voor werkkleding is een afsluiting met elastiek praktischer. De onderkant van de mouw wordt met een schuine bies of met naadband afgewerkt. Het ondergaren wordt door elastiek vervangen en U rimpelt de mouw op regelmatige afstanden enige malen in. U kunt ook de binnenkant van de mouw van een schuine bies voorzien, waardoor U later bandelastiek schuift.

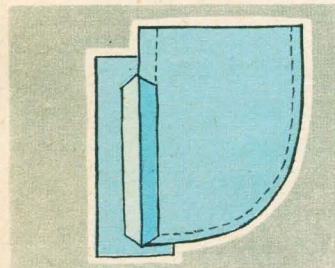
Nu nog de mouwopslag!

Een mouwopslag kunt U bij de korte mouw toepassen. Knip een stofreep van dubbele breedte. Sluit deze stofreep tot een ronding van enkele stof. Naai deze ronding als een manchetje aan. Sla dan dit manchetje naar boven om. Bij dikke mantelstoffen zijn opslagen uit één stoflaag, tussenvoering en voeringstof, aan te bevelen.

Ook dames houden van zakken

Opgezette zak met klep voor jasjes.

Ingezette zak met voeringzak.

De heren zouden verwonderd het hoofd schudden, indien wij in hun jassen en broeken geen zakken meer zouden inzetten. Waar zouden ze ook al die kleine spullen laten, die zij menen niet te kunnen ontberen en daarom steevast meedragen. Vrouwen zijn eerder geneigd ten behoeve van een elegante lijn, van het geriefelijke af te zien. Ter verzameling van touwtjes, sleutels en snoepjes, gebruiken wij zeker geen zakken, dat laten we aan „junior” over.

Niettemin weet een vrouw een aardige zak in een japon te waarderen.

De opgezette zak

Aan de bovenste zakrand wordt een schuine of rechte stofreep genaaid, die rechts wordt overgestikt. Op zij en aan

de onderkant slaan we de naden in en knippen de hoeken schuin af. We strijken de zak en stikken deze daarna een- of tweemaal op. Voor dunne japonnen worden de zakken veelal gemaakt uit dubbel genomen stof.

Harmonikazakken zijn voor jasjes zeer geeigend

Deze zakken hebben een of twee plooiën. Rijg de plooiën en werk de bovenkant met een recht draadse voeringreep af. Stik een 3 cm breed, in vorm geknipt beleg op de goede kant van de zak langs de zakrand, keer dit naar links en rijg het plat. De open kant van dit beleg wordt met onderhandse steken op de aangegeven zaklijn genaaid. De klep wordt door een inknip in de stof naar boven gehaald en vastgestikt. Men kan de klep ook zonder inknip opnaaien.

De hoge school van de naaikunst

Gunt U zich een pauze!

Oef! zult U zeggen. Dat was een beetje veel ineens. Toch zult U niet zonder vreugde bemerkt hebben, hoe zich uit de vele kleine onderdelen gaandeweg zo iets als een volledig werkstuk begint te vormen. Met andere woorden: Wij hebben U de grondslagen van het naaien uiteengezet en deze zo aantrekkelijk proberen te schilderen, dat U in rustige ogenblikken eenvoudig weg moest gaan om te oefenen. En dan, dat zult U wel spoedig inzien, is alles beslist zeer eenvoudig. Wat U nu te doen blijft is verder niets als oefenen! Alles moet bezinken, in vlees en bloed overgaan, voordat U de brug naar de hoge school overschrijdt. Hoe grondiger U dat ABC beheerst, des te gemakkelijker gaat de melodie der hogere kunst erin. Nu opgelet! Op dit moment zult U niet meer willen ophouden. Daarvoor heeft de „naaisport” U al teveel in beslag genomen. Niettemin moet U zich rustig een pauze gunnen. Dan bezinken Uw ervaringen en maken hoofd en handen vrij.

voor de hoge school van de naaikunst.

De hoge school van de naaikunst

Het nu volgende gedeelte van dit boekje gaat dieper in op het zelf maken, afwerken en versieren van kledingstukken, huishoudlinnen en beddegoed en geeft U tal van ideeën. Om het opzoeken van een bepaalde techniek te vergemakkelijken, is op pagina 63 een trefwoordenregister opgenomen. Dit zal U direct de juiste pagina aangeven, waarop het betreffende onderwerp wordt behandeld. Al oefenende, zult U na enige tijd bemerken, dat U meer zelfvertrouwen krijgt, en ook U zult dan worden gevangen in de ban van een boeiende sport: De hoge school van de naaikunst. U zult bemerken, dat Uw vrije tijd niet alleen aangenaam wordt besteed, maar ook, dat U met dit tijdverdrif veel geld bespaart. Dat U beter en modieuzer gekleed kunt gaan en er veel aardiger zult uitzien.

Het knoopsgat

Knoopsgaten – zijn weinig geliefd in de naaiërij! Ze eisen geduld en veel vrouwen zijn bang veel tijd aan de knoopsgaten te moeten besteden. Wanneer U echter een Pfaff naaimachine of misschien zelfs een Pfaff zigzag-machine bezit, gaat het maken van knoopsgaten gemakkelijker en vlug van de hand.

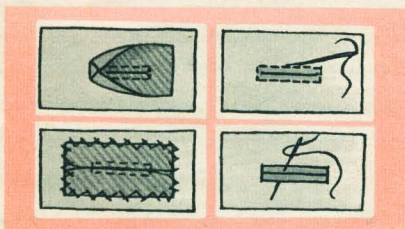
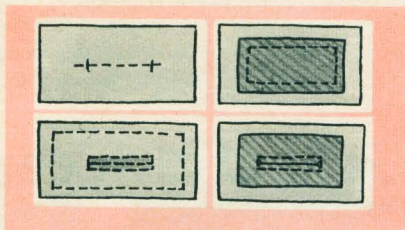
Daarover straks nog een en ander. Bij veel kledingstukken is ook de ritsluiting op haar plaats. U moet bij dunne, elastische stoffen echter overwegen of een ritsluiting niet een te zware indruk maakt. Zet U voor een jong kind of voor een jongen, die temperamentvol met zijn kleding omgaat, een ritsluiting in, dan zal deze menigmaal weigeren. Neem daarvoor liever een knoopsluiting, want een knoop is eerder vervangen dan een ritsluiting. De aard van de knoopsgaten richt zich naar het materiaal. Gepaspoileerde knoopsgaten worden voor bovenkleding, niet voor lingerie of wasblouses gebruikt.

Hoe maak ik een knoopsgat? De meeste worden in de trekrichting gemaakt. Moet de knoop echter in het midden blijven, zoals bv. bij stolpplooi-sluiting, maak ze dan parallel lopend met de stolpplooi. Indien knoopsgaten als versiering in schuine richting worden gemaakt, let dan vooral op, dat de rand onder het werken niet uitrekt.

Teken het knoopsgat enige millimeters langer af dan de middellijn van de knoop bedraagt. Leg een kartonnetje, waarop de gewenste afstanden zijn aangegeven, in de voorgeschreven richting op en teken hierlangs de plaats van de knoopsgaten af.

Gepaspoileerde knoopsgaten

Behalve de bovenstof hebt U ook nog schuine repen en een beleg nodig. Voor

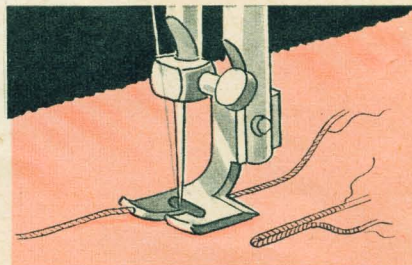
meer stevigheid behoort er ook nog tussenvoering bij. De schuine repen worden, goede kant op goede kant, op de bovenstof geregen. Het beleg laat U voorlopig liggen. Dit hebben we niet nodig. De knoopsgaten hebt U aangegeven, de schuin geknipte, 5 cm brede paspels liggen klaar. Ze moeten 3 cm langer zijn dan het knoopsgat. Rijg de paspels, goede kant op goede kant op de aangegeven knoopsgatlijnen. Stik, op de achterkant van het knoopsgat 2 à 3 mm van de knoopsgatlijn. Knip het knoopsgat open, waarbij aan de zij-kanten kleine, schuine inknipjes naar het stiksel worden gemaakt. Trek de paspel door de inknip naar buiten en rijg deze zo om, dat aan de randen van het knoopsgat smalle paspels ontstaan, die in het knoopsgat tegen elkaar sluiten. Deze paspels moeten op de goede kant aan elkaar worden geregen. Kruis de randen van het paspelstukje op de

verkeerde kant op. Zet de kleine plooi-tjes aan de uiteinden van de paspels vast. Nu komt het beleg aan de beurt. Rijg het op de goede kant tegen. Stik het aan, sla het beleg naar de verkeerde kant om en rijg het vast. Knip de knoopsgaten in. Sla de kanten van het knoopsgat heel smal in en zoom deze met kleine onzichtbare steken vast.

Vermoedelijk zucht U even, wanneer U de aanwijzingen hebt doorgelezen. Indien U echter regel voor regel opvolgt, zal het beslist eenvoudig zijn!

Machinale knoopsgaten

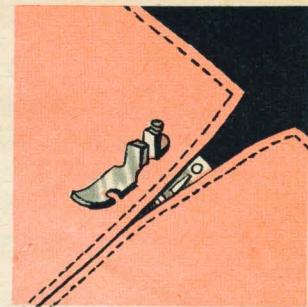
Wanneer U veel naait, maakt U de knoopsgaten het beste met de zigzag-machine. Het gaat vlug, het ene knoopsgat wordt precies als het andere en zodra U de manier te pakken hebt, zullen de knoopsgaten U veel tijdsbesparing geven! U hebt daarvoor het

knoopsgatenvoetje nodig. Schroef het in plaats van het gewone voetje, aan de Pfaff zigzag-naaimachine. Om een mooi knoopsgatrandje te krijgen, gebruikt U een kleine steek. Bij het maken van het koordje moet draad naast draad liggen. Bij zeer dunne stof legt men een stuk papier onder het werk. Houdt U zich voor details aan de Pfaff gebruiksaanwijzing.

De treksluiting

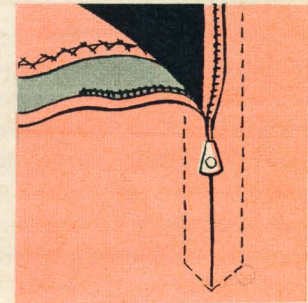
Bij het inzetten van een treksluiting moet de stof iets kort gehouden worden, opdat de sluiting in het gebruik niet zal gaan kronkelen. Om dicht naast de tandjes te kunnen stikken, gebruikt men het kantvoetje. De eenvoudigste bewerking voor een treksluiting is het tussenstikken. U rijgt de sluiting eerst in en stikt deze dan op de goede kant op. Aan de bovenkant gaan de stiksels iets uit elkaar, zodat de trekker voldoende plaats heeft.

De eenvoudigste bewerking van een treksluiting is het tussenstikken met het kantvoetje.

Blinde treksluiting in ingeknipt split

Bij een ingeknipt halssplit hebt U geen naadbreedte ter beschikking. Wil men toch de sluiting bedekken, dan werkt men het split met een paspel af. Neem een schuine of rechte stofreep van ± 6 cm breed en de splittengte ± 3 cm lang. Knip de reep op het midden tot splittengte in. Leg goede stofkanten op elkaar en stik de reep op het split met $1/2$ cm naadbreedte. Maak aan het eind een hoek, als bij een gepaspoileerd knoopsgat. Leg de stofreep naar links. Laat de stof aan beide kanten zover oversteken tot ze de splitopening vult. Rijg de sluiting hieronder en stik ze in de aanzetnaad van de paspel vast. Kruis de linten met luchtige steken op de bovenstof vast.

Blinde treksluiting. Ze wordt overal toegepast, waar ze tegelijkertijd versierend moet werken.

Een aardige ceintuur

In vroeger tijd had de ceintuur het doel de wijde van het kledingstuk in de taille bij elkaar te houden. Heden heeft de coupetechniek de ceintuur bijna verdrongen. Doch als versiering halen wij haar telkens gaarne terug. Maar ook de ceintuur is aan de mode onderworpen. De ene keer smal en bescheiden, de andere keer opvallend en met brede gesp. Bij menige japon past ook een ceintuur in afstekende kleur. U kunt door een of meer stiksels, in dezelfde of afstekende kleur de ceintuur tegelijk afwerken en versieren. Wellicht wilt U de ceintuur en andere garnituurdelen met dezelfde siersteken bewerken. Ceintuurs van soepel leer zijn ook gemakkelijk met de machine zelf te maken!

Ceintuurs met versterking

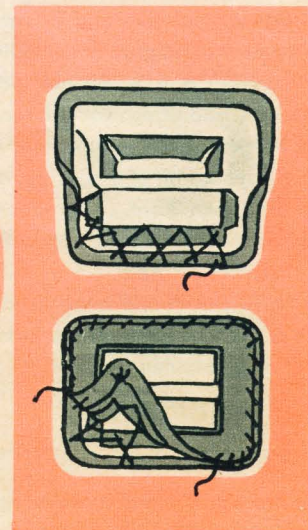
Voor het goed zitten heeft een brede ceintuur een inleg van linnen of

vlieseline nodig. Men knipt twee repen van de japonstof met toegift voor de naden. De inleg wordt slechts zo breed geknipt als de ceinturbreedte, na afwerking, moet zijn. Rijg een van de stofdelen om het linnen. Rijg het andere stofdeel op dezelfde breedte om. Leg de delen, met het linnen er tussen, op elkaar, en stik ze, kort op de kant, vast. U kunt de ceintuur ook meermalen doorstikken. Het ziet er niet alleen mooier uit, maar verhoogt ook de stevigheid van de ceintuur.

Gevlochten ceintuur

Men stikt $1\frac{1}{2}$ cm brede koordbiesjes of koopt garneerkoord. Bij 70 cm taille-wijde heeft men ongeveer 5 meter nodig.

Vijf biesjes worden aan één eind kruisgewijze over elkaar genaaid, met spelden op een onderlaag vastgestoken en gevlochten.

Een ceintuurgesp overtrekken. Bovenstaande afbeeldingen tonen U de werkwijze zó duidelijk, dat U hiernaar een gesp gemakkelijk zelf kunt overtrekken.

Passen is zeer belangrijk!

Nu wij U met de diverse afzonderlijke werkzaamheden op de hoogte hebben gebracht, keren we weer terug tot de japon, die U geknipt en geregen hebt. We gaan de japon aanstonds samen passen.

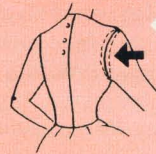
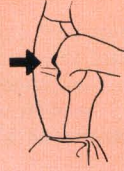
Nu klopt Uw hart en U kunt ternauwernood het ogenblik afwachten, dat de japon eindelijk over de paspop is getrokken. Of hebt U een kennis, die geduldig Uw verlangens aanhoort en hieraan tegemoetkomt? In dat geval kunt U de japon zelf aanpassen. U moet daarbij waarschijnlijk de ene of andere naad losmaken en verspelden. De mouw hebt U niet ingeregend. U kunt nl. zonder mouwen de schouder- en zijnaad beter controleren. Vanzelfsprekend moet U raglanmouwen wel inrijgen.

Speld voor- en achtermidden op de onderkleding vast, opdat niets verschuift en nog eens: speld slechts een kant af en maak later de andere kant gelijk.

Nu bekijkt U Uw werk met niet al te kritische ogen, want alleen oefening baart kunst! Ach, waar zit toch de figuurnaad? Ook het voorpand trekt. En de rok tuit hij niet? Maar dat is alles niet zo erg en vlug veranderd. Nu bent U bij de halsrondding aangekomen. Deze moet altijd glad om de hals liggen. Voorzichtig a. u. b. bij het uitknippen van halsrondingen, vooral van achter. De halskraag zit anders niet goed. Is de halsrondding eenmaal te diep uitgeknipt, dan kunt U dit alleen door omhooghalen van de schoudernaaden verhelpen. Dit gaat echter alleen, als de taille een ruime inleg heeft. Daarom is het verstandiger de halslijn met krijt af te tekenen.

Nog iets over figuurnaden

De naar de zijnaad lopende figuurnaad moet vooral bij volslanke dames, zorgvuldig worden gecontroleerd. De figuurnaad uit de schouder moet altijd rechtdraads van de schouder naar de buste lopen. De figuurnaden uit de taille dienen tot het benadrukken van een

smalle taille. Aan beide kanten moeten zij gelijkmatig uitlopen.

Storende plooien in de omgeving van de taille verhelpt U door smalle plooijs, van de taille naar boven spits toelappend, te stikken.

Een paar raadgevingen

Indien zich ongewenste plooien in de rug vormen, naai dan enige smal uitlopende plooijs in de rughals of in de schoudernaad.

Plooien aan de schoudernaad ontstaan dikwijls door iets afhangende schouders. Speld de schoudernaad omhoog en Uw voor- en rugpand zal glad zitten.

Trekt de mouw voor aan de bovenarm plooien, dan hebt U wellicht de verkeerde mouw ingezet. De mouwkop heeft aan beide zijden niet dezelfde vorm. De voorste hogere vorm van de kop komt aan het voorpand.

Is de kop van de mouw te wijd, dan mag deze niet in het armsgat gewrongen worden, ze zal dan nooit goed zitten. Haal de mouw uit de japon maak armsgat en mouw op dezelfde wijdte en rijg de mouw opnieuw in.

Wanneer U de arm opheft, mag de mouw aan de rugkant niet in plooien trekken. U hebt dan de mouw waarschijnlijk niet goed ingezet. Het hoogste punt van de mouw hoort aan de schoudernaad.

Trekt de taillenaad naar onder, maak dan de taillenaad los, haal het voorpand iets omhoog en steek de naad opnieuw vast.

Veranderingen aan hals en armsgat geeft U door spelden of door krijtlijnen aan. Eerst na het passen brengt U deze verbeteringen aan.

Bolt het voor- of rugpand, maak dan de zijnaad los, strijk de stof glad langs het lichaam en speld de zijnaad opnieuw vast.

Schenk bijzondere aandacht aan een goed zittende, gladde zijnaad. Zij brengt Uw figuur en ook Uw japon eerst goed tot uitdrukking.

Het inzetten van de mouw vraagt enige handigheid. Hebt U met licht gekleurd garen de verticale en horizontale draadloop in de mouwkop aangegeven? Men noemt dit het draadkruis rijgen. Vergeet U het niet, het waarborgt de onberispelijke valing van de mouw.

Speld de mouw met het hoogste punt aan de schoudernaad. Speld daarna de beide zijkanten precies zo vast als de kop valt. Een blik op het draadkruis – ja het staat loodrecht! U kunt nu de wijdte in de tussenruimte verdelen en vastspelden. Controleer of het armsgat de juiste wijdte heeft. Zo nodig, maakt U mouw en armsgat met elkaar overeenkomend.

Voor de mouw met één naad geldt dezelfde regel: mouwnaad komt op zijnaad. Bekijk bij de kop de uitholling aan de voorkant. Ze komt ook bij de japon aan de voorkant. Hierdoor onderscheiden zich de rechter- en linkermouw van elkaar. De wijdte van de kop haalt U met rimpelsteken in en perst ze dan op de strijkplank onder een vochtige doek in. U krijgt daardoor een mooi gevormde mouwkop.

Zo, hoe zit nu onze mouw? Is zij lang genoeg? Ze mag niet te kort zijn, de gehele japon zou erdoor als „eruit gegroeid” uitzien. Ook moet de mouw aan de achterkant iets langer zijn. Trek de bovenmouw in plooiën, draai de mouw dan iets naar de rugkant. Vormen zich achter aan de bovenarm plooiën, haal dan de mouw in het armsgat omhoog. Spant de mouw aan de kop, dan is zij te nauw en moet U de mouwnaad uitlaten.

De beginneling ontdekt soms, dat zij twee rechter- of twee linkermouwen heeft gemaakt. Controleer daarom voor het dichtrijgen van de mouwen, of alles in orde is. Rijg daarna alles zorgvuldig in elkaar, want alleen een zorgvuldige voorbereiding waarborgt – wat wij U gaarne wensen – een goede valing.

Buigt U ook de arm, opdat U kunt controleren of de mouw aan de elleboog wijd genoeg is en of de lengte bij het polsgewricht nog voldoende is.

Thans komt de rok aan de beurt. Heeft hij slechts twee banen, dan kan hij alleen aan de zijkanten veranderd worden. Bij rokken met meer banen, moet de verandering aan iedere baan worden uitgevoerd, anders krijgt de japon een geheel andere vorm. Van de taille tot de heup moet de naad recht en glad zitten. De zoom kunt U ook gelijk afspelden. U hebt dan direct een indruk van het model van de japon. Zakt de rok achter iets, haal haar dan in de taille op tot hij goed

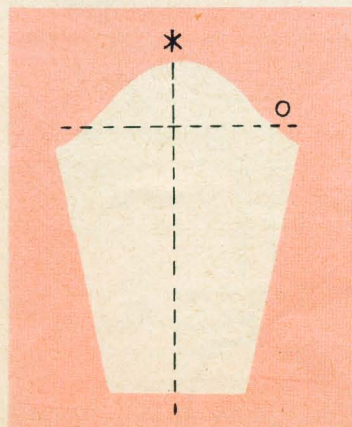
valt. Zit de rok te strak, wanneer U gaat zitten – bij een kostuumrok wil men dikwijls omwille van de lijn de rok al te nauw maken – laat dan toch liever de zijnaad iets uit.

En hiermee is het passen geeindigd. Nog eenmaal overziet U Uw spiegelbeeld. Zit de japon overal goed? Is U tevreden, trek dan de japon voorzichtig uit en begin deze voor de naaimachine klaar te maken.

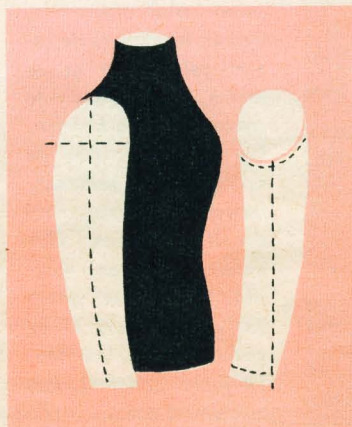
Het in elkaar naaien.

Niet ineens alle spelden eruit halen! Eerst de veranderingen aangeven en op de andere kant overbrengen! Altijd van het midden uitgaan, opdat de ene kant met de andere overeenkomt! Het beste slaat U alle veranderingen door, waarbij de doorslagsteken in een andere kleur gehouden zijn, om verwisseling met de oorspronkelijke draden te vermijden.

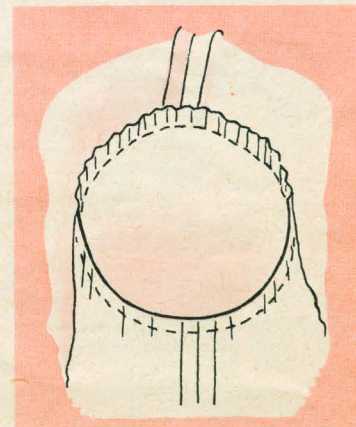
Zijn veranderingen aan de mouw nodig, geef deze dan aan. Haal de mouwen uit elkaar, leg de mouwen met de verkeerde kanten op elkaar en sla alle veranderingen door. Ook aan de halsrondding moet U alle veranderingen overbrengen.

Rijg op de geknipte mouwen, de draadrichting volgend, met afstekend garen een draadkruis.

Let bij het inspelden van de mouw op het draadkruis. Het moet loodrecht staan.

Rimpel de wijdte van de mouw gelijkmatig in, of verdeel ze in meerdere kleine plooiën over de mouwkop.

Een japon ontstaat

Nu komt de naaimachine niet meer tot rust. Het naaiwerk vliegt nu letterlijk onder het naaivoetje door. U begint met de *figuurnaden*. Deze moeten mooi spits uitlopen. U hebt toch de strijkplank en het strijkijzer in Uw kamer klaar staan? Strijk de naden altijd direct uit. Het komt het geheel ten goede!

De verdere bewerking valt U dan ook gemakkelijker, vooral op plaatsen, waar zich naden kruisen. Houd het rugdeel bij de *schoudernaad* iets in. U herinnert zich toch, dat bij het knippen, de rugschouder iets langer genomen is, ten behoeve van de schouderbladrondding?

Stik de *zijnaden* dicht en strijk ze uit. Hiermede is het boven-deel voorlopig afgewerkt. Nu neemt U de *rokdelen* onderhanden. Ook hier moet U op de aanwijzingen van het knippatroon letten.

Of het nu om een klokrok of om een nauwe rok gaat, in beide gevallen prefereert U de *gestikte naad*. Ze is gemakkelijk los te tornen voor het geval U iets slanker of iets voller zou worden. De naadtoegift werkt U later het gemakkelijkst af met de zigzagsteek. Indien U een rechtanaad-machine zou hebben, stikt U de naden om. Bij japonnen, die veel gewassen moeten worden, geeft men de voorkeur aan de *franse naad*. Om de zoom bekomert U zich nog niet. Eerst stikt U boven-deel en rok aan elkaar. Let er daarbij op, dat de middenlijnen en de zijnaden precies op elkaar komen. Weer direct strijken!

Welke sluiting wilt U aanbrengen? Houd de zijnaad er voor open. Maak de sluiting er echter eerst na de tweede pas in voor het geval de taille nog niet naar Uw zin mocht zijn. Een treksluiting is praktischer dan een drukknopsluiting, omdat de drukknopen bij een plotselinge beweging gemakkelijk openspringen en U het gevoel van zekerheid ontnemen. U staat verbaasd, hoe vlug U uit een paar stoflappen een japon hebt samengesteld! Ze heeft nog wel geen mouwen, maar die zijn ook vlug ingezet!

Stik nu nog vlug de mouwen in elkaar. U bent natuurlijk zeer benieuwd hoe U de japon staat. Pas ze nog een keer aan. Wat U bij de eerste japon wellicht nog niet geheel gelukt is, zal U bij de tweede en derde door de opgedane ervaringen veel gemakkelijker vallen.

Doch nu terug naar de mouwen! Houd bij het in elkaar stikken van de mouw de naad aan de elleboog iets in en laat aan de onderkant 15 cm open voor de sluiting. Steek de gestikte mouw, met de verkeerde kant naar binnen en de goede kant buiten in het armsgat, let er daarbij op, dat de mouw iets wijder is dan het armsgat. De mouw, niet het armsgat, moet iets ingehouden worden, wil zij goed zitten.

Hebt U de mouw ingespeld, controleer dan nog een keer de valling door de schoudernaad over Uw hand te leggen, met de vingertoppen tegen de kop van de mouw. De mouw moet nu glad naar beneden hangen. Ze mag niet draaien, en het dradenkruis moet loodrecht staan. Draait de mouw, dan hebt U niet het goede punt van de mouw op de zijnaad geplaatst. Zo, nu trekt U de japon nog een keer aan. Ze ziet er nu keurig uit. De mouw zit goed! Dat is de hoofdzaak! Bovendeel en taille, alles is in orde. Alleen de roknaden bollen nog een beetje, zodat de heuplijn er niet erg voordelig uitziet. Torn de naad los, speld deze opnieuw dicht en de ideale lijn is bereikt. Geef nu nog de polswijdte en de taillesluiting door spelden aan.

Hoe moet de *halsafwerking* er uitzien? Indien U er Uw kraag wilt opzetten, controleer dan de grootte van de halsuitsnijing, corrigeer deze, zo nodig, en speld de kraag op.

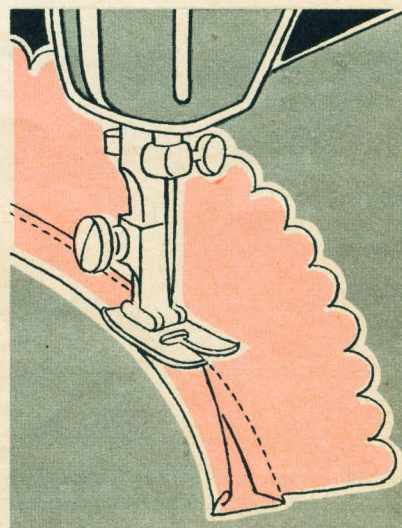
Meet ook de lengte van de japon af. Hiervoor een tip: Teken op een lineaal of een gewone lat de gewenste lengte van de vloer tot de rokzoom af. Terwijl U zich nu langzaam draait, speldt een ander de zoom op gelijke hoogte af. Het is vanzelfsprekend, dat dames elkaar hierbij helpen! Overigens is een rokspuit ook een dankbaar hulpmiddel!

Het voornaamste werk is gedaan. U zit weer voor Uw vertrouwde naaimachine. De kraag werkt U af met een schuine bies. Ook de taille- en mouwsluiting bezorgen U geen moeilijkheden meer. Bij het strijken ziet U Uzelf al in de zelfgemaakte japon. Daarom moet U er op letten, dat U op het laatste moment Uw japon niet schroeit!

Afbeelding links: De zoom wordt afgemeten. Om de lengte van de japon gelijkmatig af te meten is nevenstaande rokspuit aan te bevelen. Uw dochtertje kan de krijtverstuiver bedienen, terwijl U zich langzaam draait. Het loont zich natuurlijk alleen, wanneer U zelf veel naait.

Een lat, waarop U de gewenste lengte van vloer tot japon aangeeft, kan ook dienst doen. Afbeelding rechts: De kraag werkt U het beste af met een schuine bies.

Nu eens iets voor kleine meisjes

Toen U zelf nog een klein meisje was, verlangde U beslist ook vurig een wijde klokrok! Het bleef echter een droom, omdat Uw moeder meende: „Kind, je groeit zo hard en in een klokrok kan men geen zoom maken!” Ja, U was toen al een beetje ijdel en die jurkjes met die dubbele zomen, soms zelfs in de mouwen, hebben U menige traan gekost.

Hoe denkt U momenteel hierover? Uw dochtertje staat voor U, wijst op haar tenen, draait in het rond, zodat haar rokje wijd uitstaat, en zegt: „Kijk, zóóó wijd zou ik mijn rokje graag hebben! U kunt het toch zelf maken!”

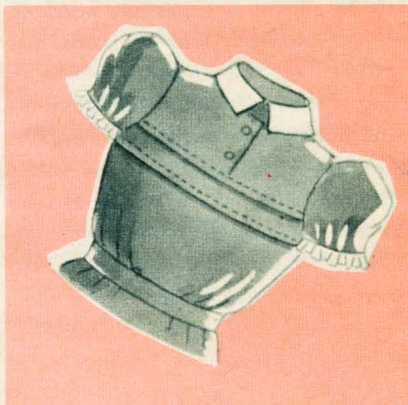
U zult „ja” zeggen en daarbij aan Uw trouwe hulp de naaimachine denken, die het U gemakkelijk maakt in korte tijd de wens van Uw dochtertje te vervullen. Zichtbaar op de groei, moet een kinderjurk in geen geval gemaakt zijn! Uw kind moet zich in de jurk bij het spel gemakkelijk kunnen bewegen. Dat kan het ook, want U hebt „de groei” handig in plooiën en oprijgen verborgen en U lacht heimelijk wanneer Uw dochtertje juist deze versieringen als „geraffineerd modern” betitelt.

Het krimpen van wasbare stof, voor het knippen, is bij kinderkleding onontbeerlijk. Bij het kiezen van het knippatroon moet U vooral op onbelemmerde bewegingsvrijheid letten. Koop een stukje stof meer voor verstellen en vergroten. Ruime naadtoegift mag U bij het knippen niet vergeten. Knip ook de taille langer en geef de rok aan de bovenkant een ruime inleg. Zorg ook dat de mouwen bij de pols een flinke zoom krijgen.

De te grote schouderbreedte en bovenwijdte brengt U het voordeligst in lengte-plooiën onder. Verberg de al te brede zoom door meerdere oprijgen. Praktisch voor kinderen zijn kimono- en raglanmouwen. Bij deze mouwen baart U de schouderbreedte geen zorgen. Breng alleen opgezette – en geen

Een stoftoegift in de rok, die men niet bemerkt. Ook het elastiek inhaalsel in de taille, kan een naar binnen geslagen stofinleg verbergen.

Boven: De groeiplooiën in deze blouse werken tegelijkertijd versierend. De taillelengte, die bij het vergroten van de jurk meestal te kort wordt, kan door de oprijgen op maat gebracht worden.

ingezette – zakken op de jurk aan. Pas knoopsgaten spaarzaam toe; booglusjes bewijzen vaak dezelfde dienst.

Een goed kledende en tegelijk praktische tailleafsluiting is het inrimpelen met elastiek. Naai, voor de groei, rondom boven de rimpels aan de binnenkant een oprijg. Deze oprijg mag bij het rimpelen niet meegenomen worden. Ze is, door de rimpeling, niet te zien en later gemakkelijk uit te halen. Deze manier is ook voor rokjes „op groei” zeer aan te bevelen.

Stik de oprijg met een fijne naald en grote steek. Tekenen zich bij het uitlaten toch doorgestikte naadlijnen af, bedek deze dan door een stiksel, bies, galon of zigzaglijn.

Het minst gauw vuil zijn stoffen met kleine patroontjes. Een wit, gesteven kraagje geeft altijd een vrolijke noot aan het geheel. Maak het kraagje afknoopbaar. Een zak op een jurk, waarin enige „kostbaarheden” geborgen kunnen worden, verheugt ieder meisje.

Kinderen houden van versieringen. Enkele stiksels op jasje, ceintuur of rok, maken de jurk voor het kind veel begerenswaardiger. Met iedere Pfaff naaimachine kunt U kleurrijke stiksteek-versieringen uitvoeren. De Pfaff zigzagmachine is veelzijdiger! De Pfaff-automatic echter maakt talloze versieringen geheel automatisch.

U wilt Uw kind zo aardig mogelijk kleden. Dit betekent echter niet, dat U steeds nieuw materiaal moet gebruiken. Er kan ook wel eens iets uit de kleding van oudere zusjes gemaakt worden. Ook dan moet het er aardig en „nieuw” uitzien. Hoe wilt U deze verandering aanpakken zonder machine?

Ja, dan merkt U pas, dat zij in de huishouding eenvoudig onontbeerlijk is! Vaders jas en moeders japon herkent men dikwijls niet meer in een „nieuwe” opmaak.

Onder: Siersteken met de Pfaff automatic uitgevoerd.

Een aantrekkelijke blouse met...

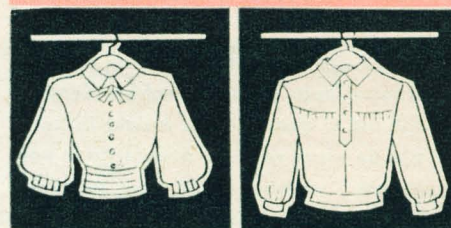
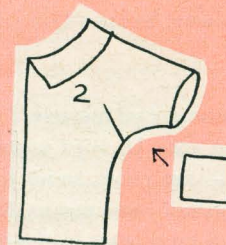
Een blouse is eigenlijk iets halfs. Ze kan niet zonder rok zijn. Maar tegenover de zoveel belangrijkere japon, heeft zij toch ook veel voordelen. Ze is gauw in elkaar gestikt en vlug gewassen en gestreken, zodat U er altijd helder en netjes mee uitziet. Ja, de blouse is onontbeerlijk geworden voor huishouding en kantoor en even geschikt voor de namiddag als voor de avond. U bent met een, bij de gelegenheid passende, blouse altijd goed gekleed, zonder er „opgeprikt” uit te zien.

Al die bekoorlijke, zakelijke of zelfs strenge modellen vragen overleg. Dan dat combineren – voor welke gelegenheid kan ik deze of die blouse gebruiken – is het grote voordeel van blouse en rok. Met enige, met overleg gekozen blouses en rokken hebt U beslist een goed gevarieerde garderobe. Een groot aantal blouses blijft gedurende lange tijd onafhankelijk van de mode. Daarom mogen blouses in Uw klerkast niet ontbreken. Zo bv. de beeldige, gestreepte blouse voor de voormiddag, met puntige of ronde kraag, die kwiek uit het costuum naar

voren komt. Ook de hemdblouse met dubbele manchetten, behoort tot de tijdloze blouses.

Voor welke gelegenheid zal de blouse zijn, die U als eerste zelf gaat maken? Wilt U Uw naaikunst meteen al beproeven op een ragfijne perlon blouse? Blijft U liever bij Uw zinspreuk: Met het eenvoudige beginnen! Het lukt dan beslist en het moedigt aan! Aan ieder volgend werkstuk kunt U dan een kleine, nieuwe moeilijkheid toevoegen. Zo zou U met goede moed aan een wasbare kimonoblouse kunnen beginnen. Gebruik katoen, die niet gauw rafelt. Handel precies volgens de aanwijzingen op het knippatroon. Gebruik de franse naden. Bij zijde en wol heeft de eenvoudige gestikte naad de voorkeur. Indien U al enigszins met siersteken vertrouwd bent, kunt U de kraag of het voorpand met enige randjes of motiefjes versieren.

Knip de blouse rijkelijk lang; het is altijd onprettig indien de blouse bij elke beweging uit de rokband springt. De blouse moet altijd minstens 15 cm onder de rokband komen.

Boven: een eenvoudige kimonoblouse, die men zonder naaiervaring kan maken. Ook het knippen is niet moeilijk. Afbeelding 1: De afgewerkte blouse. Afbeelding 2: Voorpand. Afbeelding 3: Ruggand. De vierkantjes zijn de okseltjes voor de mouwen.

een daarbij passende rok!

De rok heeft een bewogen geschiedenis achter zich. Denkt U alleen maar eens aan de sleeprok, waarmee de dames bij elke stap het straatvuil in stofwolken omhoog wierpen. Of aan de strompelzak met de grote strik om de knieën. Dat de vrouwen met deze mode accoord gingen!

De rok houdt zich niet meer aan strenge vormen. Men kan gerust zeggen, dat zij steeds meer van zich zelf los komt. Grote zakken of plooiën bepalen haar lijn. De klokrok verheugt zich in een algemene bijval. Haar lichte, soepele valing geeft de slanke een wespentaille; de volslanke kan haar beter vermijden.

Maar –

U wilt gauw even een rok maken!

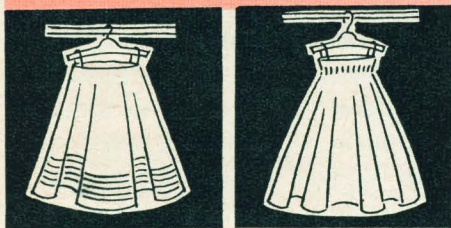
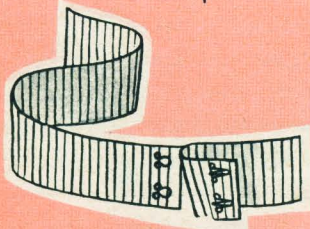
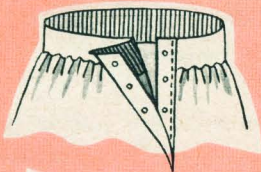
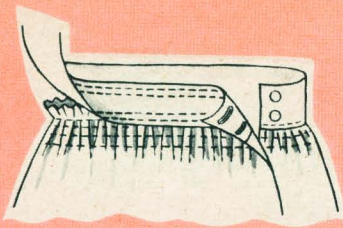
Neemt U weer – zonder enige illusie, maar beslist kritisch, maat en over-

weeg daarbij welke rokvorm Uw figuur het voordeligst doet uitkomen. Nu eerst de verschillende rokvormen: Daar is, om te beginnen, de *nauwe rok met de zijplooiën*. Dan komt de *plooirok*, die ofwel uit plooiën van de taille uitgaand – ofwel uit ingezette plooiestukken bestaat. Als derde noemen we de *klokrok*. Ook deze heeft grote variatiemogelijkheden. De klokken kunnen bij de taille beginnen of eerst aan de knie uitgolven. Het kan ook een bijzonder wijde klokrok zijn, naar gelang de mode dicteert, of zoals U het zelf wenst.

Hoe U de rok maakt en afwerkt, hebben we U bij de onderdelen reeds duidelijk gemaakt. Alleen over de bovenkant van de rok en de sluiting, die voor al deze verschillende rokmodellen geldt, is nog een en ander te zeggen.

Gebruik rokband van goede kwaliteit, liefst met ingeweven elastiek, dat het uitschieten van de blouse verhindert. Bepaal de band naar Uw taillewijdte en reken 4 cm voor de inslag om later nog eventuele veranderingen te kunnen aanbrengen. Voorzie de band van 2 of 3 haken en ogen; de vouwen van de rokband moeten precies tegen elkaar sluiten. Bij aannaaien aan de rok komt de van haken voorziene kant van de rokband aan de overslag. U kunt het beste de rokband omdoen en daarna de bovenkant van de rok aan de rokband spelden, terwijl U de rok aan hebt.

Daarna stikt U het rokband met de machine op de omgeslagen naad van de rok, waarbij de bovenstof van de rok niet mag worden meegestikt. Aan de rokband behoren nog twee lussen, voor het ophangen.

Boven: De ingerimpelde rokband heeft een ceintuur met knopen en knoopsgaten. Midden: Rok met ingestikte rokband. Opzij zijn drukknopen aangebracht. Onder: Het van haken voorziene eind van de rokband komt aan de overslag.

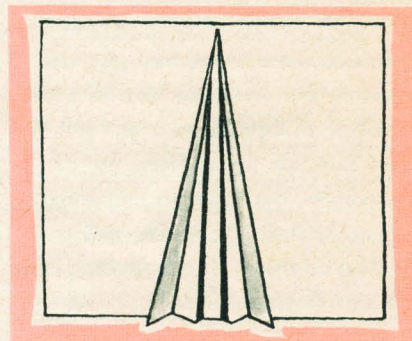
Bevalt een opgezette ceintuur als bovenafwerking U beter, dan hebt U geen rokband nodig. De ceintuur bestaat uit een, in de gewenste breedte geknipte, stofreep, die U eventueel door een inleg versterkt. U stikt deze band op de goede kant aan en zoomt hem op de verkeerde kant over. De sluiting kan uit knoop en knoopsgat bestaan. Of dacht U aan een treksluiting? We hebben het inzetten hiervan reeds beschreven!

Volg bij de klokrok nauwkeurig de aanwijzingen op het knippatroon. Rek bij de verschillende patroondelen de naden niet uit en strijk deze voorzichtig. De klokrok kan maar een smal zoompje hebben. Misschien een paspelzoom? Deze werkt tegelijkertijd versierend. Men zegt van de klokrok, dat hij gauw ongelijk hangt. Let er daarom bij het afronden op, dat hij het niet doet!

Recht geplooid rokje

Bij een ploirok ligt de moeilijkheid eigenlijk alleen bij het instikken en strijken van de plooien. Dit ziet er toch ook moeilijker uit, dan het eigenlijk is. Of U nu slechts een deel plooi ofwel

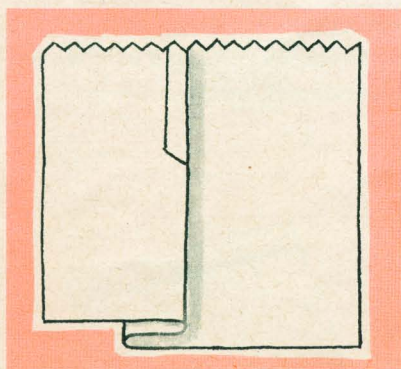
rondom plooien legt, in elk geval deelt U de boven- en onderkant van de stof met de centimeter op de gewenste plooi breedte in. Leg de plooien eerst aan de ene, en daarna de andere kant in en steek ze op de strijkplank met spelden vast. De plooien zijn nu strak gespannen. Meet nog even na of de boven- en onderkant met elkaar overeenkomen. Rijg daarna de plooien en strijk ze in.

Godet

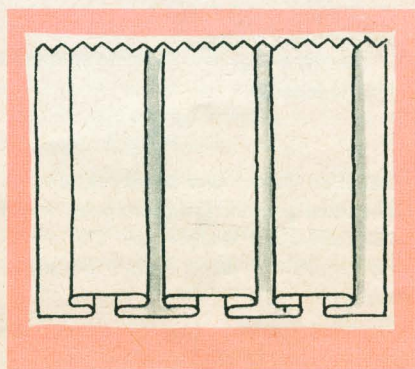
U gebruikt voor de „valse plooi” – men noemt ze „Godet” – een schuin geknipt stuk stof. Het ingeknipte split in de bovenstof, slaat U om, rijgt het stofdeel aan die splitranden vast en stikt het op.

Nog iets over de rokken

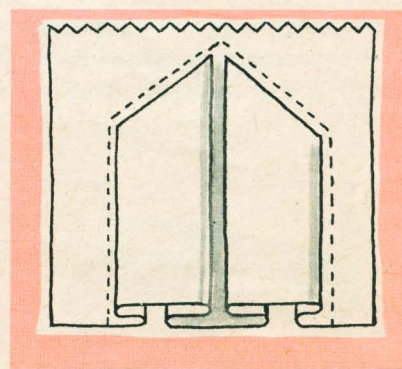
Opgestikte plooien.

De gelijkmatig ingelegde plooi pas na het strijken opstikken. Alle plooien van onder naar boven stikken. U vermijdt daardoor het uitrekken van de stof en het daarmee samenhangende draaien, waardoor de plooien niet mooi vallen.

Stolpplooien.

Twee plooien, in tegengestelde richting ingelegd, vormen een stolpplooi. U kunt naar believen meerdere stolpplooien aan elkaar voegen. De plooi zelf ligt op de bovenste stoflaag. Ze wordt meestal aan de bovenkant een eind vastgestikt.

Ingezette Kellerpleoi.

De opening, waar de plooien worden ingezet, maakt U eerst klaar. Het inzetstuk, een uit twee naar elkaar toegevouwen plooien bestaande Kellerpleoi, legt U onder de opening. De breuklijn geeft het midden van de plooi aan.

Jantje heeft een broekje nodig

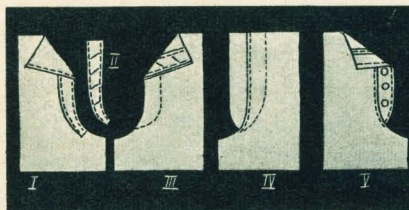
Alweer heeft de bengel zijn broek gescheurd. Met groen garen heeft hij geprobeerd de broek zelf te stoppen. Nu staat hij met hangend hoofd en een slecht geweten voor U. Verstellen heeft geen zin, omdat de jongen wel haast helemaal uit de broek gegroeid is. Wat doet dan een geplaagde moeder? Ze maakt een nieuwe broek!

Torn een oude broek los, dan hebt U reeds de snit voor een nieuwe broek, maar maak de nieuwe broek iets ruimer. Leg de broekdelen zo op de nieuwe stof, dat de broeklengte met de kettingdraden van de stof gelijk ligt. Geef bij de zijkanten een grotere naad toe, die ook als zakbeleg te gebruiken is.

Bij het lostornen van de oude broek hebt U zeker bemerkt, dat het inzetten van het broeksplis enig overleg vraagt. Leg daarom een andere broek bij de hand – het kan ook een herenbroek zijn – en bekijk nauwkeurig de bewerking. Zo hebt U een aanschouwelijk voorbeeld. Het werk begint met de over- en onderslag van het split. Allereerst voorziet U de beide, hiervoor geknipte repen en de linker splitkant van de broek van goede voeringstof. Daarna krijgt de knoopsgatenreep 3 à 4 knoopsgaten. Onder de splitkant van het linker voorbeen schuift U de

knoopsgatenreep. Let er op, dat nu voeringstof op voeringstof ligt, en dat de overslag de knoopsgatenreep goed bedekt. Rijg nu de reep rechthoekig aan de bovenstof en stik ze vast.

De knopenreep, die de onderslag vormt, wordt aan het rechter voorbeen vastgestikt.

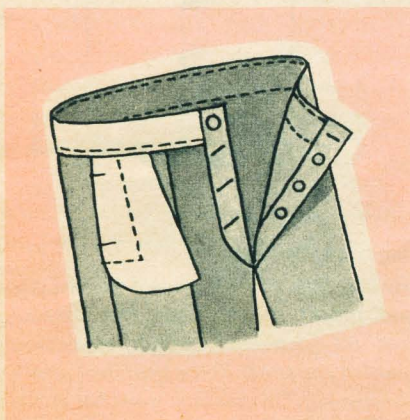
- I. Voering aan linker splitkant aange-naaid.
- II. Splitreep met voering afgewerkt en van knoopsgaten voorzien.
- III. Splitreep ondergeregen en vastgestikt.
- IV. Rechter splitkant splitreep aangestikt en naad uitgestreken.
- V. Voering aangestikt en in de splitnaad doorgenaaid.

Nu komen de zakken aan de beurt

We beschrijven een zak, die met de zijnaad samenvalt. Ze is, als begin, het gemakkelijkst te maken. U hebt bij het knippen een naadtoegift van 2 cm gerekend. Nu geeft U de lengte van de zak aan en knipt hier de naadbreedte van de zak in. Thans wordt de uitgeknipte zak tot aan de naad aangeregen. Daarna naadtoegift inslaan en ongeveer 1 cm breed doorstikken. Stofbeleg aan de achterkant van de zak opstikken. Zak tot de onderste zakrand dichtstikken. Stofbeleg aan de broeknaad rijgen. En tenslotte de gehele zijnaad normaal dichtstikken. Na het stikken van de zijnaad de zakintast aan boven- en onderkant versterken. Voeringzak bij het naaien van de band aanrijgen en meestikken.

Tot slot de broekspijpen

Stik eerst de broekspijpen dicht en verbind daarna de beide broekhelften. Het spliteinde wordt stevig afgehecht. Let er bij het samennaaien van de beide broekhelften op, dat de beide splitrepen gelijk van lengte zijn. Het aanzetten van de tailleband is bij de rok-bewerking al reeds beschreven.

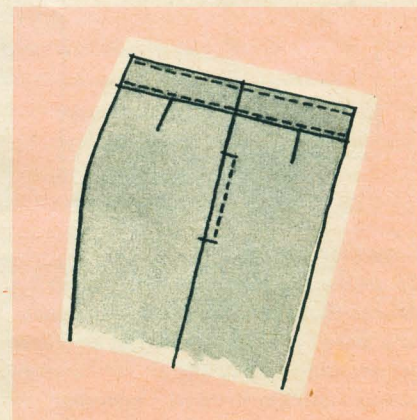
Afbeelding links: Een broekzak aan de binnenkant gezien. De voeringzak wordt in de tailleband vastgeregen. De afwerking van de tailleband bestaat uit sterke voeringstof.

Afbeelding rechts: Een broekzak, die samenvalt met de zijnaad is het gemakkelijkst en vlugst te maken.

De broeklengte wordt van de taille tot de gewenste lengte gemeten.

De dijbeenwijdte wordt om de dijbenen gemeten.

De bandwijdte meet men precies om de taille.

Iets over het strijken

We willen hier niet aan Uw goed gevulde wasmand denken, maar alleen aan die aardige japon, die U zojuist hebt afgemaakt. Alles is U voortreffelijk gelukt, geen figuurplooi, geen naad zit scheef. Door de japon op de juiste manier te strijken, zal zij echter pas haar nieuw en elegant aanzien krijgen.

Het strijken moet U daarom ook niet als bijzaak beschouwen. Het verleent de stof weer het waas van het nieuwe. Daarom is dit strijken eigenlijk een genoegen, mits U met het ijzer vertrouwd bent en enige kneepjes kent, waarop wij U gaarne attent maken. Onze eerste opmerking geldt de *strijkplank*. Zet deze op de voor U gewenste hoogte. U zult tot Uw verbazing bemerken, hoe goed het Uw armen doet en hoe weinig het strijken U vermoeit. De overtrek van Uw strijkplank heeft toch geen plooiën? En verschroeid is het ook niet? Dat was het eerste belangrijke punt!

O, Uw strijkijzer fonkelt en blinkt! Licht glijdt het over de stof, want U hebt niet verzuimd het met een witte waskaarsenrest in te wrijven, welke U, uit voorzorg, in een linnen lapje wikkelde.

U weet ook, dat men de mouwplank niet alleen voor de mouwen gebruikt, maar ook voor kragen, revers en al het overige, dat rond gestreken moet worden. Een *perskussen* is natuurlijk ook voor veel onderdelen te gebruiken. Gedurende het naaien hebt U reeds de verschillende naden volgens onze aanwijzingen uitgestreken. Maar het is moeilijker een pas gewassen kindjurk weer zo te strijken, dat zij „als nieuw” uitziet. Hier gelden de oude strijkvoorschriften: Op de linkerkant strijken! Eerst de naden, versieringen, kraag, manchetten en zakken. Dan pas de grote vlakken! Alles zo leggen, dat het zo weinig mogelijk kreukt! Geen plooiën strijken, waar ze niet behoren! Naden en stof niet uitrekken!

Nog een gewichtig punt, dat U niet verwaarlozen mag! Onderzoek de stof op haar *gevoeligheid voor warmte*. Wasbare- en katoenen stoffen behoeft U meestal niet onder een doek te strijken;

doch wel op de linkerkant. Voor wollen stoffen raden wij U aan, een droge wollen doek onder de vochtige doek te leggen. Dan drukken plooiën zich ook niet meer door.

Zijde en *kunstzijde* verdragen geen grote hitte. De naden en plooiën drukken licht door, wanneer het ijzer te heet is. Zet het ijzer bij deze stoffen niet te zwaar neer. Strijk ook niet voorbij de opgelegde doek, indien U misschien nog een klein stukje zoom wilt meestrijken. U hebt direct een glansvlek, die zo moeilijk te verwijderen is. Probeer deze glans met een vochtige doek weer weg te dampen. Leg, opdat de stof niet kroezig zal worden, een katoenen lap onder de vochtige doek. In de meeste gevallen laten glansvlekken en doorgedrukte plaatsen zich op deze wijze verwijderen. Overigens: De perslap mag alleen maar vochtig zijn, nooit nat! Druipen mag ze absoluut niet, want watervlekken zijn zeer moeilijk weg te werken.

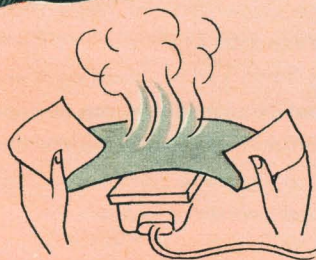
Crêpe weefsels schrompelen bij het wassen in. Rek ze in de goede vorm en strijk met matig warm ijzer.

Pers de rokzoom met buitengewone zorg. Als rokafsluiting valt zij bijzonder op.

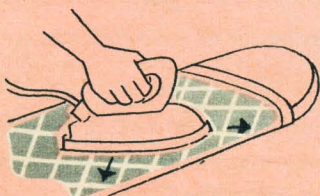
Besteed veel zorg aan *schuin geknipte blouses en rokken*. Strijk ze in de richting van de dradenloop.

Fluweel kan niet op de strijkplank gestreken worden. Men *stoomt* het, doordat men een vochtige doek over het strijkijzer legt en het fluweel hier luchtig overheen trekt.

Plooiën strijkt men voorzichtig van het midden naar opzij. Zet er niet ineens het hele ijzer op, want de plooiën kunnen wel eens iets verschoven zijn. Liggen alle plooiën recht, verwijder dan de spelden en strijk de plooiën stevig in. Enige stofsoorten verdragen te vochtig stomen niet, de onderliggende plooiën drukken door. Een onder de vochtige doek gelegde wollen lap, verhindert het doorslaan. Zouden de plooiën iets uit elkaar springen, haal dan de binnenvouw van de plooi in de taille ongeveer $\frac{1}{2}$ cm omhoog.

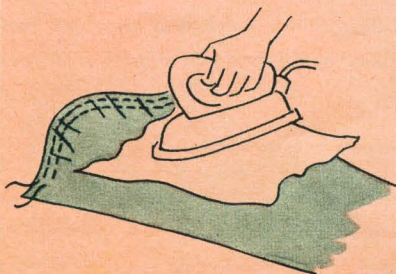
Zo wordt fluweel gestoomd

Stof in draadrichting strijken

Revers op de goede kant strijken

Inpersen van de mouwkop

Een kleine oefening voor de linnenkast

Lijkt U een japon, blouse en rok nog een beetje te moeilijk en wilt U zich vooraf nog een beetje oefenen in het naaien, probeer het dan eens met lakens, slopen e.d. Hiermee leert U in elk geval het stikken van kaarsrechte naden. Ook de platte naad, de franse, de eenvoudige zoom en de hoeken leert U bij het linnennaaien kennen. Linnengoed is door voortdurend gebruik en het vele wassen sterk aan slijtage onderhevig. Gebruik daarom een goede kwaliteit garen en kies een houdbare naad.

Als oefening een kussensloop. 1,70 m stof, van 80 cm breed hebt U nodig voor een kussen van 80 x 80. Omdat de stof iets krimpt, neemt U de naden iets ruimer. Denk bij het knippen aan de rechte dradenloop. De lengte van het kussen en van het beddegoed loopt met de lengtedraden mee.

Stik aan begin en eind van de lap een zoom van 3 cm breedte naar de goede kant. Leg zoom op zoom en stik deze aan beide kanten 10 cm op elkaar. Keer het geheel om en leg het zo dubbel, dat de zoom 10 cm van de onderkant van het kussen ligt. Stik de zijkanten met een gewone naad dicht. Keer het sloop weer om. Maak in de bovenliggende zoom 4 machinale knoopsgaten. Naai op de onderliggende zoom wasbare knopen aan.

Wilt U op het sloop een siernaad of machineborduursel aanbrengen, stik dan eerst de bovenste-en onderste zoom en speld de zomen op elkaar. Vouw de zomen weer 10 cm van de onderrand van het kussen. Nu hebt U de vorm van het kussen. Meet de middenlijn af en geef met potlood de plaats van de versiering aan.

Wilt U plooitjes of biezen ter versiering instikken, geef dan de benodigde stof hiervoor toe. Daarna stikt U de zomen weer in, voert de versiering of de plooitjes uit en maakt het sloop zoals reeds is beschreven.

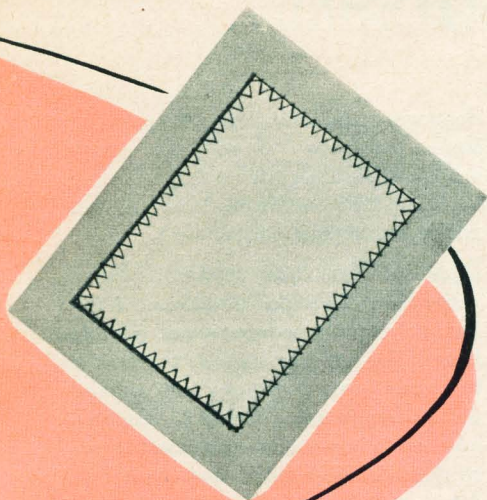
De lengte van boven- en onderlakens is 250 cm à 260 cm. De breedte hangt af van de bedbreedte. Versier de bovenkant van het bovenlaken met zigzagstiksels of machineborduurfels.

Knip de boven- en onderkant van het laken op de draad af. Maak in de bovenkant een 3 cm brede zoom. De onderkant krijgt een 1 cm brede zoom. Hoe U Uw monogram op het linnengoed borduurt, wordt op een der volgende bladzijden bij het borduren beschreven.

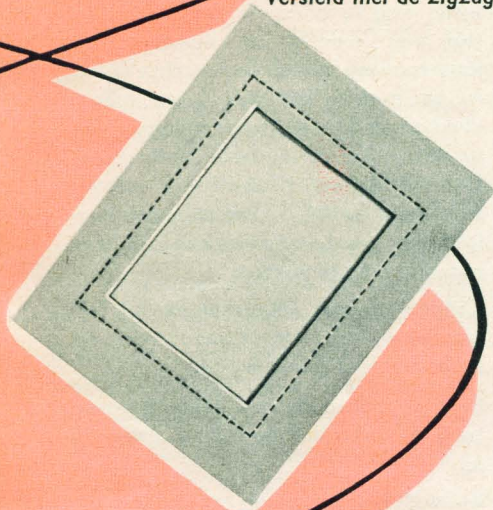
Wilt U Uw naaikunst aan nachtgoed beproeven, werk dan naar een eenvoudig model. Flanel is als begin de meest geeigende stof. Flanel en katoen glijden nl. niet onder de machine weg.

Dameslingerie krijgt in het algemeen een franse naad.

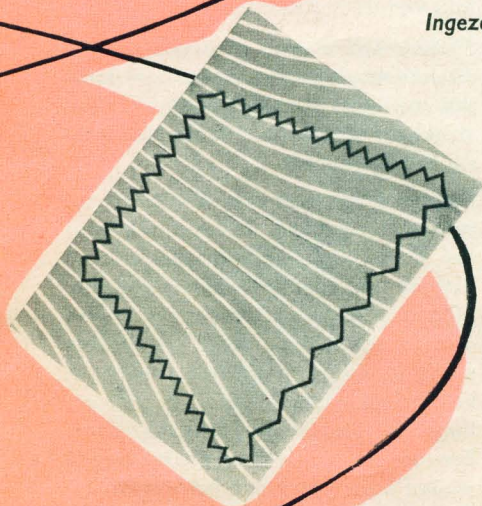
Herenlingerie paspelt men aan de kraag, zakken, sluiting, mouwen en pantalonnaden. U hebt hierbij gelegenheid het paspelen grondig te oefenen. Uw echtgenoot merkt toch niet als de eerste paspels niet zo mooi zijn uitgevallen. Damesnachtkleding staat vriendelijker met sieraflijning, festonbiesjes of schulprandje aan de omliggende kraag.

Versteld met de zigzag-steek

Ingezet stuk

Tricot, met de zigzag-steek versteld

Een gat is gauw versteld

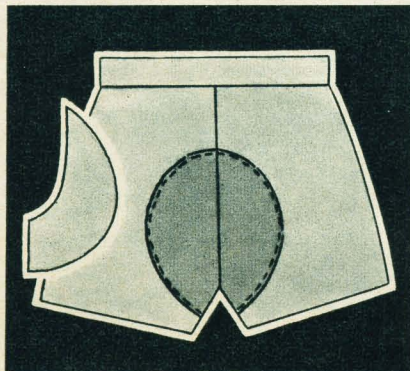
Verstellen vraagt tijd... Doch wie een naaimachine bezit, verstelt en stopt met aanzienlijke tijdsbesparing. Daar komt het niet voor, dat de zo gevreesde verstelmant, waarin het beschadigde wasgoed is opgestapeld, zuchtend te voorschijn wordt gehaald. Met de naaimachine uitgevoerd verstellwerk is niet alleen onopvallender, maar ook houdbaarder. Voor alles stopt de machine met zulke gelijkmatige steken, dat U zich moet inspannen om het haar met de hand na te doen.

Zullen we met het verstellen beginnen?

Alvorens U het stuk uitknipt, moet U de draadrichting en het stofpatroon goed bekijken. Zet het stuk, met de draadrichting mee, in het kledingstuk. Verstel het meteen grondig. Houd de plek tegen het licht, opdat U kunt zien tot hoever de stof dun geworden is. Dunne plaatsen worden het best meteen mee versteld of doorgestopt.

Stukken inzetten met de zigzag-steek

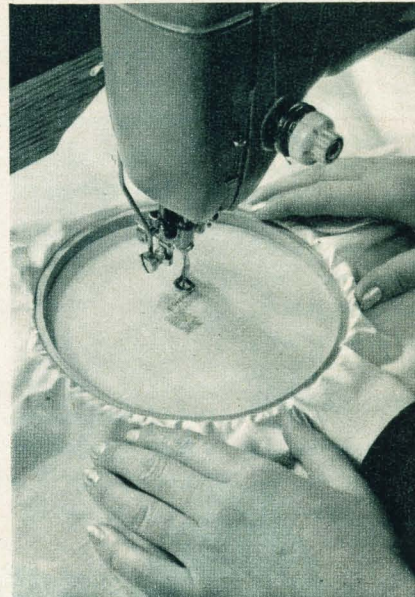
Deze manier van verstellen is gemakkelijk uit te voeren en zeer houdbaar.

Voor een nieuwe broekbodem is een opgezet stuk het meest praktisch.

Ze is bijzonder geëigend voor tricot. Knip de gesleten plek op de draadrichting uit. Speld het stuk, dat aan alle kanten 1 cm groter moet zijn, op de opening vast. Rijg het stuk vast en stik de rafelkanten met kleine zigzagsteken op. Knip overstekende stofresten af.

Het verstellen met ondergelegd stuk is zeer houdbaar en eveneens gemakkelijker uit te voeren. Het ziet er echter iets grover van afwerking uit. Knip de verstellap met een ruime naadtoegift uit; rijg de naad aan de vier zijden naar de goede kant om en knip de hoeken schuin weg. Keer het gesleten

Voor linnen stoppen gebruikt men het beste een stopring. Het stopwerk wordt gladder en regelmatig.

stuk naar de verkeerde kant, leg het verstellapje met de omgeren naden op het stuk en stik het, dicht op de kant op. Keer het werk om. Knip eerst nu het gesleten deel uit op een afstand van 1 1/2 cm van het stiksel. Knip de vier hoeken, 1 1/2 cm diep, schuin in; vouw de naden naar binnen en stik ze, kort op de kant, op.

Het ingezette stuk valt minder op, maar is iets moeilijker uit te voeren. Teken het gesleten deel met een potloodlijntje af en knip het op de rechte draad uit. Knip de hoeken 1 1/2 cm diep in. Vouw de randen naar links om. Knip het verstellapje rondom 3 cm groter. Vouw de rand van het stukje 1 1/2 cm naar links om. Leg verstellwerk en verstellapje, met de omgevouwen randen naar buiten, tegen elkaar. Rijg de naden in de vouwen aan elkaar. Neem in de ingeknipte hoeken weinig stof op. Stik,

op de kant van het verstellwerk, de naden nauwkeurig aan elkaar. Stik tot aan de hoek, laat de naald in de stof staan, zet het voetje omhoog, draai de stof voorzichtig om de naald en stik verder. Vouw daarna de brede naad tot de helft naar binnen. Knip de hoeken schuin weg en stik de naad, kort op de kant, op.

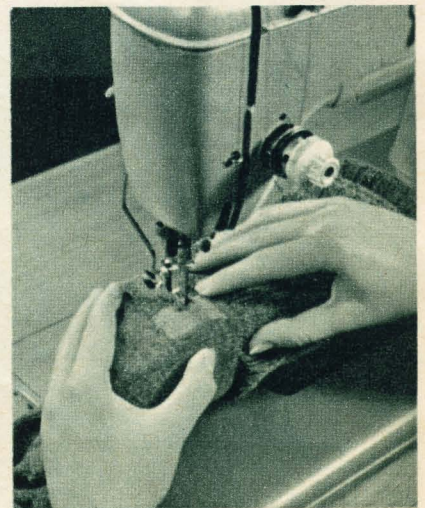
Dit waren de drie meest gebruikelijke manieren voor verstellen!

Maak nu Uw machine klaar voor het stoppen.

Het naaivoetje wordt afgeschroefd; de transporteur uitgeschakeld en de stopplaat op de steekplaat geschoven. Bij het leiden van de borduurring hindert de persvoetstang. Hang deze met een haak aan de kopplaat. Gedurende het werken moet de persvoetlichter naar beneden gelaten worden, opdat de bovenspanning behouden blijft. Het gelijkmatig trappen en heen en weer bewegen van de borduurring eist enige oefening.

Maak de stoplijn afwisselend een steek langer en daarna een steek korter. Maak aan de omkeerkant een kleine dwarssteek. Hebt U het stoppen eenmaal in de hand, dan is het plezierig het gat te zien verdwijnen, en het spaart U veel tijd!

Nu nog iets over het eigenlijke stoppen. Voor het stoppen gebruikt men zacht stopgaren no. 40 tot 80. Een verstelbare stopring houdt de stof strak. De stopring verlicht en verbetert Uw werk. Het gaat ook zonder stopapparaat, maar de stopvoet, die de stof plat houdt, wanneer de naald er door gaat, is toch wel aan te bevelen.

Met de machine kan men niet alleen linnegoed stoppen, maar ook kousen.

De juiste houding achter de naaimachine

Om goed te kunnen naaien, moet U op de juiste manier zitten. Let er daarom op, dat U goed rechtop zit. Elke gebogen houding vermoeit en veroorzaakt op de duur rugpijn. Ook moet Uw stoel dicht bij de machine staan, zodat U tijdens Uw werk rechtop kunt blijven zitten. De stoel moet zo achter de naaimachine staan, dat haar midden recht tegenover de machinenaald staat. Daarom: Neem een goede houding aan!

BORDUREN - EEN ONTSPANNING

Herinnert U zich Uw grootmoeder nog? Zij droeg haar bril op het puntje van haar neus en borduurde en priegelde maandenlang om voor Kerstmis of voor Moeders verjaardag een tafelkleed klaar te krijgen, een kussen te bewerken, en speelbroekje of een theemuts met applicatie te versieren. Borduren was toen een kunst en is het nu nóg! Eén ding is er veranderd: Uit een tijdrovend geduldswerk is een voldoening gevende hobby ontstaan. Wat vroeger in dagenlange handarbeid ontstond, tovert thans de moderne naaimachine in een handomdraai te voorschijn. Borduren is nu een aangename vrije tijdsbesteding, want – indien U het nog niet wist – de Pfaff zigzag machine is zowel de handigste alsook de snelste borduurmachine.

Slechts een kleine oefening en . . . ziedaar het eerste zelf-ontworpen motief of monogram is gereed! Dan krijgt U beslist de „smaak” te pakken en U gaat in Uw garderobe en linnenkast op zoek om alles in de praktijk toe te passen! Als U zover gekomen bent, is het borduren werkelijk *ontspanning* geworden.

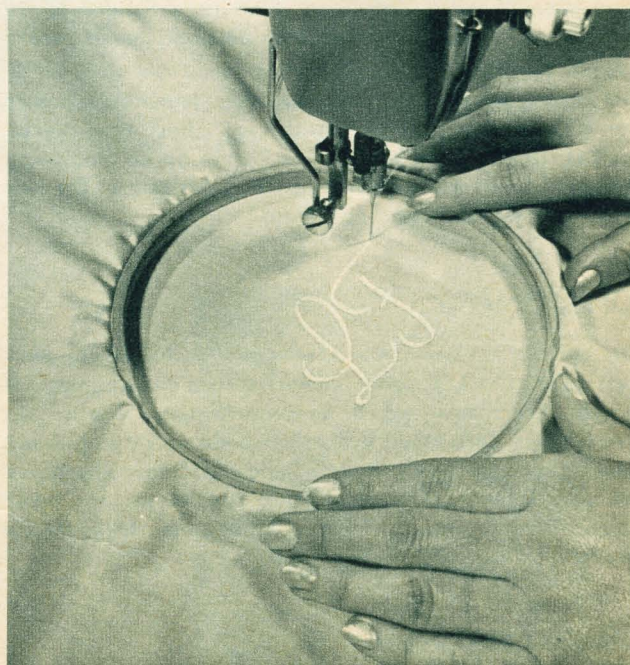
Zonder moeite . . .

Zo maken we onze naaimachine voor het borduren klaar! We laten de transporteur zakken. Is dit niet mogelijk, bedek dan de transporteur met het stopplaatje. Borduren wordt meestal zonder naivoetje uitgevoerd. Dit wordt dus af-

geschroefd. De persvoetstang zit ons nu nog in de weg; met een haakje – het zit in ons apparatendoosje – trekken we deze stang omhoog. Het hefboompje, waarmee we anders het naivoetje omhoog en omlaag bewegen, zetten we naar beneden. De dikte van de machinaald is afhankelijk van stof en garen. Ook bij het borduren is het instellen van de juiste spanning belangrijk. Over het algemeen stelt men deze iets losser dan bij het gewone naaien. Na enige oefening doet men dit op het gevoel. Daarmee zijn alle voorbereidingen getroffen, onze naaimachine is nu een borduurmachine geworden. Nu maken wij U nog met enige hulpmiddelen bekend, die ons werk vereenvoudigen. Zo zullen we voor bepaalde borduurwerkjes het zigzagvoetje gebruiken en wel voornamelijk bij lange rechte of slechts weinig gebogen lijnen. Ook het borduurvoetje no. 46121 krijgt U bij elke Pfaff zigzagmachine. Door de gleuf in de onderzijde van het voetje loopt het vulgaren bij het cordonneren in de goede richting. Het overstikken met een aansluitende zigzagsteek wordt dan gelijkmatiger.

Let U ook op de steeklengte bij het cordonneren! Al naar de aard van stof en borduurgaren moet de lengte van de steek zo *kort mogelijk* worden gesteld. Probeer U steeds op een proeflapje van hetzelfde materiaal de steek alvorens op het werkstuk zelf te beginnen. Kleine veranderingen aan steeklengte en spanning zijn dan zonder moeite uit te voeren.

De verhouding van naald dikte, borduurgaren en te verwerken stof kunt U weer vergelijken met de tabel op pagina 4.

In een handomdraai verandert U Uw naaimachine in een borduurmachine, en kunt U starten.

Het gaatjesborduurapparaat

Nestelgaatjes, sierbloempjes, kleine- en grote cirkels; als met een passer werkt de Pfaff zigzagmachine al deze versieringen op de gewenste plaats op de basisstof. De mogelijkheden van dit handige apparaat zijn velen en vooral ook door het combineren van gewone zigzagsteken en automatische siersteken kunnen zeer mooie effecten worden bereikt.

Het apparaat kan op eenvoudige wijze aan de machine grondplaat worden geschoven, waarbij dan automatisch het middelpunt van de cirkels of nestelgaatjes naast de naald ligt. Dit punt is dan ook steeds het „draaipunt” voor onze werkzaamheden. Al naar gelang Uw eigen wens kan worden gekozen uit een zogenaamde doorn of een spitse naaldpunt. Deze laatste gebruiken we uiteraard bij cirkels, die in het middelpunt geen gaatje mogen hebben.

Een eerste eis bij het werk met dit apparaat is, dat de te verwerken stof stevig in een borduurring is gespannen. Dit spannen van de stof is hiernaast beschreven.

Zet op de plaatsen waar U gaatjes in de stof wilt maken een klein stipje met potlood of krijt. Zo kunt U dan vooraf bepalen hoe het motief in de stof komt en op welke plaatsen U het eenvoudigst kunt beginnen. Breng daarna de borduurring onder de naald en druk de stof over de doorn. Bij het plaatsen van het apparaat heeft U reeds de transporteur uitgeschakeld en de zigzagknop op 0 geplaatst.

Met een vlotte beweging naait U nu met rechte steken het gehele gaatje in rechte steken om, zodat de stof niet verder rafelt. Bij het begin worden nu zowel de boven- als de onderdraad dicht op de stof afgeknipt. Zigzagstelknop op de gewenste breedte stellen en langzaam draaiend het gehele gat regelmatig omslingeren. Daar het transport van onze machine is uitgeschakeld, moeten we het schuiven van de stof zelf doen! Steeds regelmatig draaiend zal ook dit U geen moeilijkheden opleveren. Hoe regelmatig U de ring draait, hoe zuiverder zal ook het gaatje er straks uitzien.

Dat cirkels op dezelfde wijze worden gemaakt, is zeker duidelijk. Toch zijn er stoffen, die wat „hol” zijn. Hierbij kunt U het beste een klein stukje karton op de plaats van het middelpunt met enkele rijgsteken vastzetten. Dit kan later weer vlot worden weggeknipt.

Oefenmateriaal

Om ons met het „naaien zonder voetje” – het borduren – vertrouwd te maken, proberen we het eerst uit op papier met bochten, spiralen, gebogen en getande lijnen in stiksteek. We tekenen deze lijnen met een potlood uit de vrije hand voor en volgen deze lijnen al stikkende na. Daarna herhalen we deze oefeningen op een restje stof tot we ons zeker voelen. Vanzelfsprekend kunnen we ook een strijpatroon gebruiken.

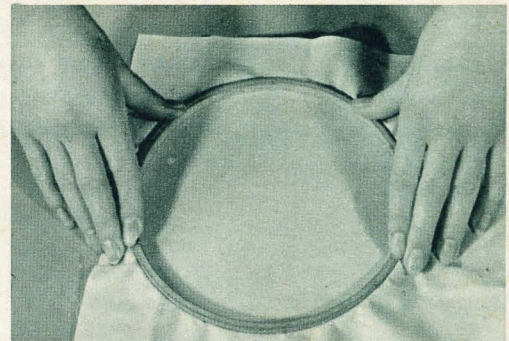
De borduurring

Bij het borduren op Uw machine zonder persvoet is het steeds aan te bevelen gebruik te maken van een borduur-

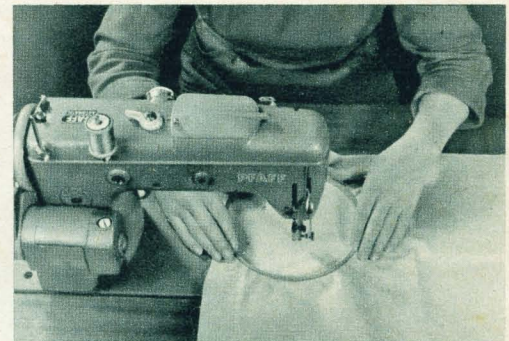
ring. U kunt deze handige „stofspanners” in verschillende maten bij iedere Pfaff winkel kopen. Het meeste gemak zult U hebben van een ring met een diameter van 20 cm.

Leg de binnenring plat op tafel en schroef de stelschroef van de buitenring een beetje losser. De te verwerken stof komt nu (met de verkeerde zijde boven) over de binnenring. Met beide handen drukt U nu de buitenring ineens over de stof, zodat deze klem komt tussen de beide ringen.

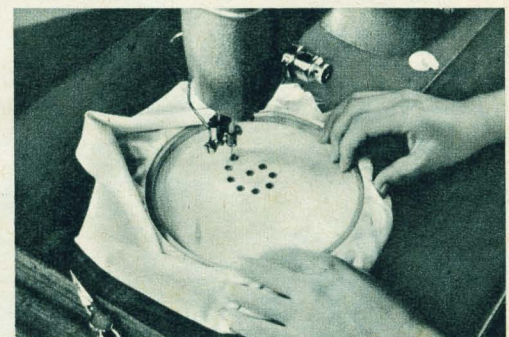
Met de vingers kan nu nog de spanning van de stof worden verhoogd, doch U dient er vooral op te letten, dat de draadrichting zuiver „haaks” blijft. De stelschroef vastdraaien en het werk kan beginnen.

Stof zorgvuldig in de borduurring gespannen.

Deze losjes onder de machine leiden.

Met verbluffende nauwkeurigheid doet Uw gaatjesborduurapparaat de rest.

Steken, die we toepassen

Vroeger had men voor kunstzinnig borduursel vele maanden nodig. Vol trots kwam men dan – na enkele avonden vlijtig de naald te hebben gehanteerd – vertellen, dat er weer een bloem of blad gereed was. Tegenwoordig kan men er bij blijven staan en zien hoe in korte tijd een bloementuil ontstaat. De naaimachine tovert met haar vele mogelijkheden in een handomdraai elk gewenst motief te voorschijn.

De stiksteek (zandsteek)

Door de veelzijdige toepassingsmogelijkheden kan men met de gewone stiksteek al heel vlug allerlei aardige effecten bereiken. Zo kan men daarmee contouren en bloesemstelen borduren, maar ook bladeren, bloemen en figuren opvullen.

De automatische zigzag-steek

Als U een zigzag-machine bezit, kunt U daarmee erg gemakkelijk borduren. De machine loopt automatisch gelijkmatig en helpt ons in elke steekbreedte bij versieringen en omrandingen. Met de aansluitende steek vergemakkelijkt zij ons het borduren van monogrammen. Voorts gebruiken wij haar voor het overspannen van de vuldraad bij het cordonneren. De mogelijkheden van de zigzag-steek zijn bijna onuitputtelijk. De zigzag-schaal bepaalt de breedte van de steek, terwijl de steeksteller de dichtheid hiervan regelt. Als U instelt op „O” liggen de steken het dichtst aan elkaar.

De vrij gevormde zigzag-steek

Wie een rechtenaadmachine heeft, kan de zigzag-steek vrij uit de hand vormen. Met een weinig geduld verkrijgen we al spoedig gelijkmatige steken. Om dit te oefenen, tekenen we enkele horizontale lijnen op oude katoenen stof. Losjes schuiven we de borduurring heen en weer, zodat de naald de ene keer boven de lijn, en de volgende keer onder de lijn insteekt, zoveel mogelijk op gelijke afstanden. Daarna verbinden we door zigzagsteken twee lijnen met elkaar. Tenslotte wisselen we dicht opeen volgende steken met verder uit elkaar liggende steken af. Bij deze steekvorming komt het vooral op het langzame lopen van de machine aan.

De grainiersteek

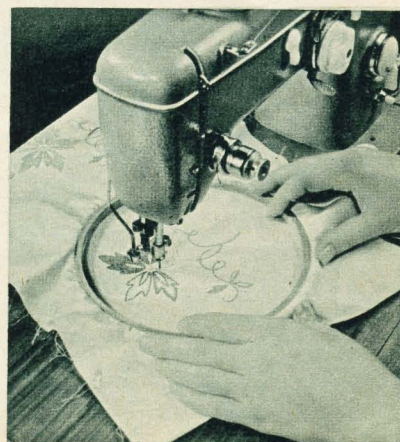
De grainiersteek vertoont een geheel andere borduurtechniek. We bewegen het borduurraam in cirkelende bewegingen, aldoor rond laten lopen! Deze steek geeft zeer aardige versieringen voor blouses en kinderkleding. Als oefening stikt U grote cirkels, die U in voortdurend cirkelende bewegingen steeds kleiner maakt tot U de goede beweging kent. Geheel vanzelf lukt dan de eigenlijke grainiersteek, waarbij het borduurvlak heel dicht langs de naaldpunt wordt gevoerd. De kleine cirkels worden zo dicht tegen elkaar gewerkt, dat de grondstof niet meer te zien is.

De *cordonnersteek* wordt voor het kant-aannaaien gebruikt en ook voor het monogramborduren. We oefenen een korte voor- en achterwaartse steek. Daarna leggen we een draad haakgaren op de stof en stikken met kleine steekjes over dit garen heen en weer. Nu wordt een motief uitgevoerd. Het vulgaren maken we bij het begin met kleine steken vast, dan houden we het vulgaren met de linkerhand omhoog en overstikken het van rechts naar links en van links naar rechts loodrecht op de lijnrichting.

De *knoopjessteek*

De knoopjessteek

Nu gaan we de knoopjessteek leren. Dit is een stiksteek, waarbij elke steek enkele keren wordt herhaald. We schuiven de borduurring regelmatig heen en weer, en laten de naald steeds weer op hetzelfde punt insteken, zodat de draad tenslotte vier tot zes keer over elkaar komt te liggen. Eerst dan gaan we een steek voorwaarts en herhalen de bewerking. Deze knoopjessteek is zeer geschikt voor het omranden van bloemen en bladeren. Ook gebruiken wij deze steek voor teer borduursel op kleedjes en georgette zakdoekjes en ook wel op sjaals, stola's en hoofddoeken.

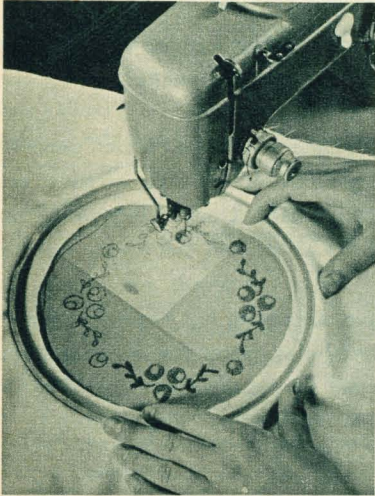
Hier ziet U de werkwijze van de knoopjessteek.

De mossteek

Een ruig, fluweelachtig oppervlak kan men ook met de stiksteek verkrijgen, als men de ondergarensparing losser stelt. De spanning moet zo los zijn, dat kleine lusjes ontstaan, die desondanks houdbaar zijn. De mossteek kan alleen maar met naaizijde worden gemaakt. Men gebruikt deze zowel voor het boven – als voor het ondergaren. Belangrijk is dat de onderspanning los en de bovenste vast is. Alle motieven komen bij deze steek enigszins verhoogd op de stof te liggen. Men vult het vlak van binnen

naar buiten, met stiksteken op. Het stiksel moet hierbij nauw aansluiten.

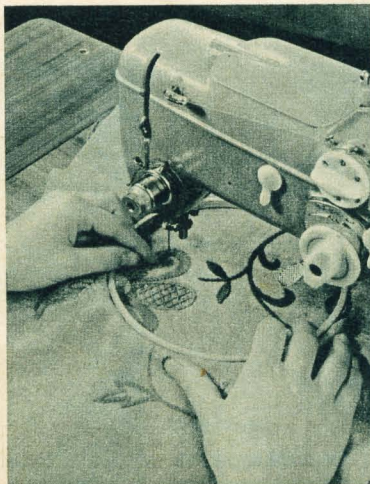
Zijn naam ontleent deze steek aan zijn gelijkenis met kleine moskussentjes.

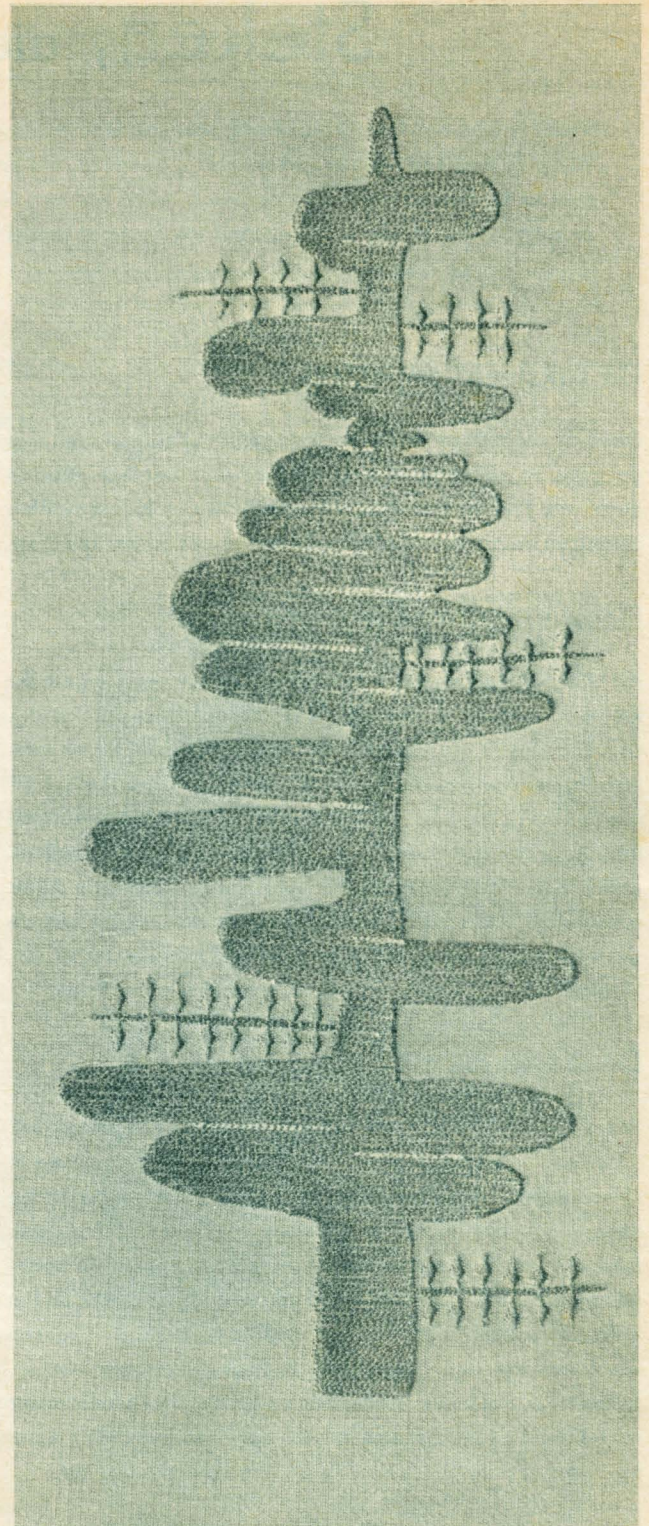
Zo ontstaat de mossteek.

De spansteek

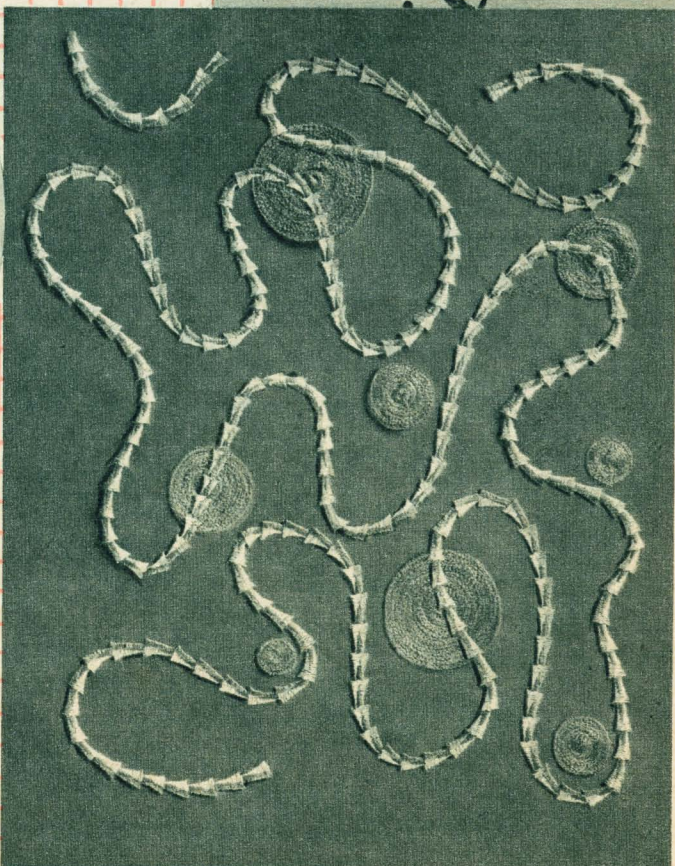
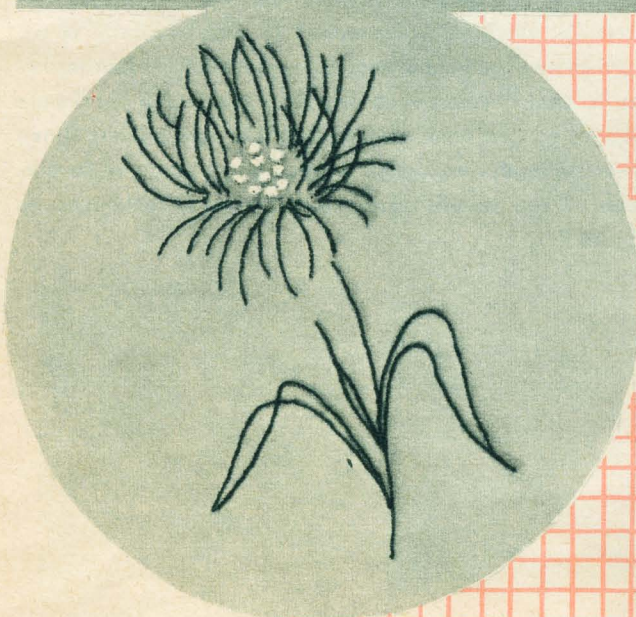
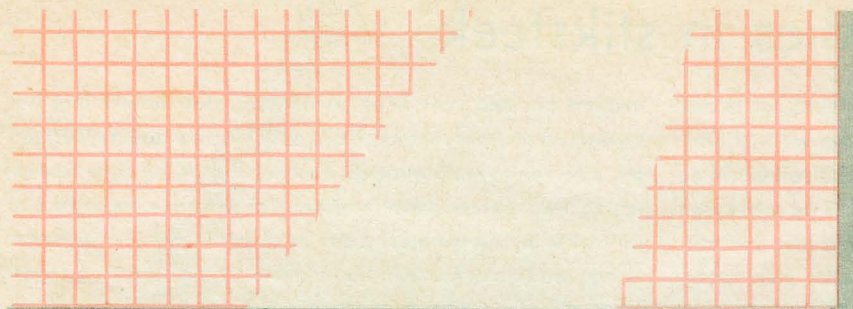
Wol, raffia en perlgaren alsmede zilver- en gouddraad bevestigen wij op de stof met kleine steken, die het dikke materiaal overspannen. U steekt in naast het garen, overspant het, gaat weer terug en herhaalt de bewerking op korte afstand. Het machineborduurgaren houdt zo het dikke materiaal vast. De spansteek kunnen we ook gebruiken om luchtig opnaaiwerk te maken. Dan wordt het materiaal op de stof bevestigd en langs het materiaal met de spansteek afgewerkt.

De spansteek geeft een aardig effect.

Modern motief in zandsteek.

Deze kleine collectie motieven laat U zien hoe aantrekkelijk de resultaten van machinaal borduurwerk kunnen zijn.

Alles in stiksteek

De stiksteek is de snelste van alle borduursteken, er is ook geen vooroefening voor nodig. Toch bereiken we met deze steek veel variatie, al naar gelang wij deze gebruiken. In de regel loopt de stiksteek in dezelfde richting als de contouren van het motief. Punten en vierkantjes kunnen met horizontale en verticale steken worden opgevuld. Als men meerdere malen over bepaalde plaatsen heenstikt, krijgen deze meer effect, zodat schaduwwerking ontstaat. Stikt men smalle, zwarte lijnen meermalen naast of in elkaar, dan ontstaan brede lichter of donker werkende lijnen. Zulke eenvoudige motieven zijn zeer geschikt voor versieringen van kraagjes en rokken in cocktail.

Aardige bloemmotieven laten U de veelzijdigheid van de stiksteek zien. De bladeren borduren we in verschillende kleurnuances. De stelen, ook in stiksteek gehouden, moeten op de plaatsen, waar ze iets krachtiger moeten uitkomen, meerdere malen naast elkaar worden gewerkt. Moet een ronding meer spreken, dan laten we de stiksteken enkele keren over elkaar heen lopen. De bloemen zijn deels met de cordonneersteek omrand en deels met de knoopjessteek. Het tere bloemmotief op bladzijde 49 is al een klein kunstwerk. Het op bladzijde 49 afgebeelde veldbouquet is geheel in stiksteken uitgevoerd.

Wij bereiden veel vreugde als we een geschenk van een persoonlijke noot voorzien. Borduurt U eens een doek met een bloemmotief of met een monogram! Dan geeft U met Uw geschenk tegelijk ook blijk van Uw fantasie en goede smaak!

We kunnen de stiksteek ook gebruiken om erg tere contouren na te werken. Organdi, georgette en zijden stoffen

vragen om een zeer licht borduursel, dat de stof niet bezwaart en niet beschadigt. Door zulk teer borduursel krijgen bv. dans- en avondjaponnen, die chic, die we bij dure modellen zo waarderen. Maar ook het slabbetje van de baby ziet er vrolijk uit, als we hierop met de stiksteek, uit de vrije hand, in eenvoudige contouren een diermotiefje of een stuk speelgoed afbeelden. Om de fijnheid van de steek, houden we de motieven klein. We kunnen daarvoor patronen gebruiken, maar ook zelf figuurtjes bedenken. We tekenen met de stiksteek als met een potlood. Een motief met grote vlakken werkt echt en levendig en siert zowel de japon, als de stola of de hoofddoek. Als we zulke bloemen op enige afstand van elkaar en wellicht in enkele kleurnuances aanbrenge, gaan we apart gekleed. De sierlijke zakdoekjes worden tot de modieuze accessoires gerekend, die geen vrouw gaarne zou willen missen. In een kwartiertje hebben we op een zakdoekje een motiefje geborduurd. Een dergelijk cadeautje toont de jarige, dat we ons hebben afgevraagd, waarmee we haar een genoegen zouden kunnen doen.

Vaak lopen de stiksteken in een geheel andere richting. Steeds volgen zij de vorm, zij het in cirkel of een ovaal. Deze borduurwijze is de modernste uitdrukking van de stiksteek. Zij voegt zich harmonisch in onze woonstijl of we hiermee nu gordijnen of kussens borduren. Ook voor japonnen is deze borduurwijze erg chic. We kiezen sprekende kleuren op een effen ondergrond. De verbindende lijnen tussen de motieven kunnen worden uitgevoerd met de stiksteek of een smalle zigzag-steek (zie de afbeeldingen op pagina 35).

Witborduren

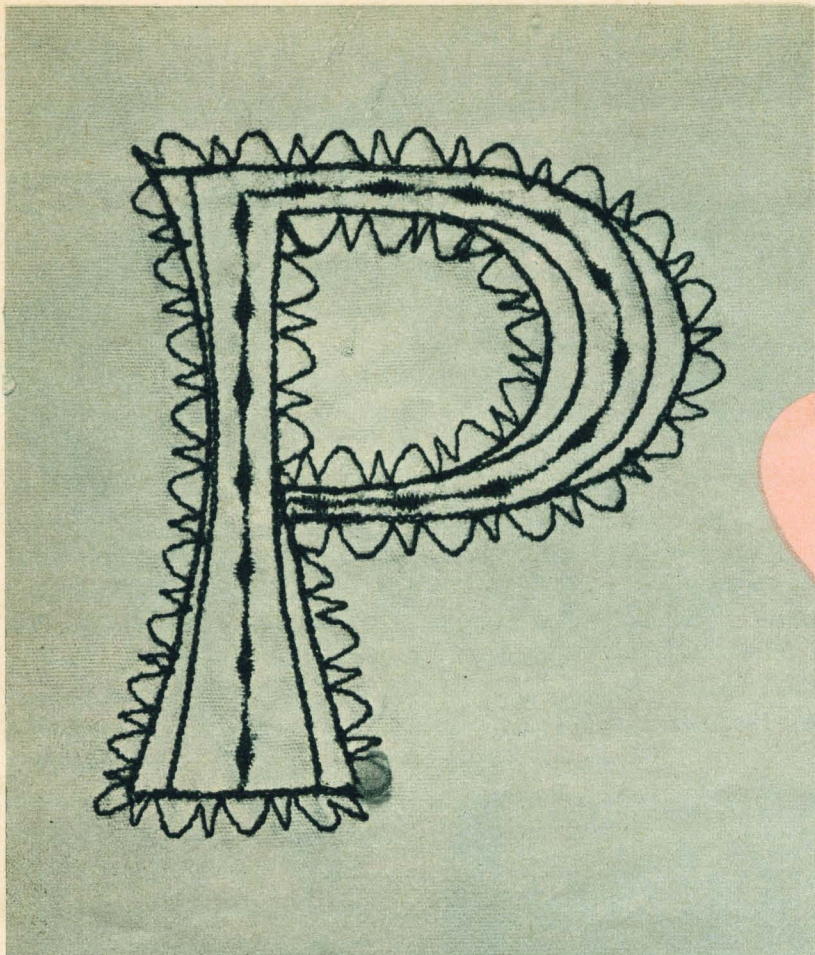
Een kleedje, dat we gedurende de dag vaak voor ogen hebben, verkwikt ons door een mooi borduursel. Maar – zo vraagt menigeen – moet men nu de moeite doen ook een hoofdkussen of het laken te borduren? Onze naaimachine helpt ons in zo velerlei opzicht bij het borduren, dat we rustig ook dit linnengoed kunnen versieren. Een linnenkast met zelf geborduurde stukken is toch de trots van iedere huisvrouw.

Op onze afbeeldingen zien we de veelzijdigheid van de zigzag-steek. Alle rechtlijnige figuren borduren we met de zigzag-voet. Een borduurring wordt hierbij niet gebruikt.

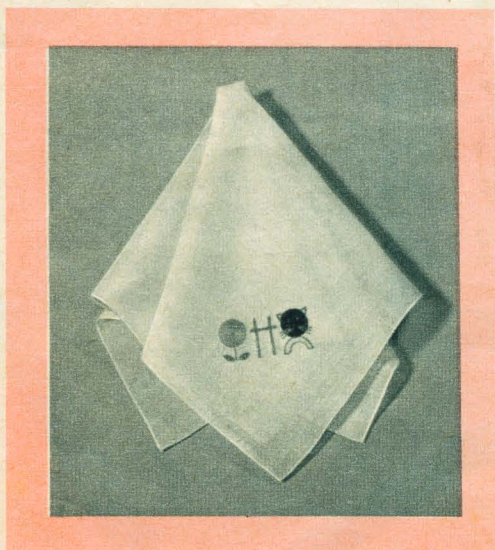
Een spel van lijnen en
pasteltinten.

Met de Pfaff machine in
korte tijd uitvoerbaar!

Mijn monogram

„Dat is mijn pyama! Kijk toch, hier staat het: JL!” Zo zeker kan men in een vakantiecamp, in een jeugdherberg, of waar men nog meer met anderen samen logeert, zijn eigendom herkennen, indien het is gemerkt. Daarvoor heeft men echter geen onuitwisbare inkt nodig, die ontsiert. Onze lingerie wordt, dank zij onze „borduurmachine” even vlug geborduurd als met inkt gemerkt.

Monogrammen borduren we zowel met de stiksteek alsook met de zigzag- en cordonneersteek. Menig een geeft de voorkeur aan de zigzag-steek, omdat deze gemakkelijk en vlug werkt. Door het heen en weer schuiven van de borduurring ontstaat een steekbeeld, dat nu eens smal en dan weer breed is, wat men voor het maken van letters juist nodig heeft.

Bij het merken van lingerie en kleding hoeft men zich niet tot de initialen te beperken. Vooral kinderen zien graag hun voornaam in een sierlijke schrijffletter. We doen dit met de stiksteek of de knopjessteek. De ervaring leert ons, dat schoolkinderen veel zorgvuldiger met hun zakdoek omgaan, indien hun naam erop is geborduurd. Naast deze eenvoudige monogrammen kan men zijn fantasie ook de vrije loop laten en meer bewerkelijke monogrammen borduren, die dan voorgetekend moeten worden. Het monogram moet het kledingstuk niet alleen merken, maar tegelijkertijd versieren. Neemt U daarom rustig de tijd om, letters, lettergrootte en lettertype met de aard van het werkstuk in overeenstemming te brengen.

U zult er versteld van staan, hoeveel mogelijkheden zich bij het borduren van monogrammen aan U voordoen.

De grainiersteek

Waar haalt men die aardige borduurmotieven vandaan? U vindt in de modebladen, waaruit U ook Uw knippatronen haalt, veelal ook moderne borduurmotieven. Bovendien zijn er strikpatronen, waarvan U de lijnen met de machine slechts behoeft te volgen. Ook aan versieringen van volksdrachten kan men motieven ontlenu. Daarbij komt nog de eigen fantasie. U behoeft echt geen grote kunstenaar te zijn om met enkele lijnen een motiefje op een blouse te tekenen. Probeer U het eens. Het zal beter lukken als U denkt.

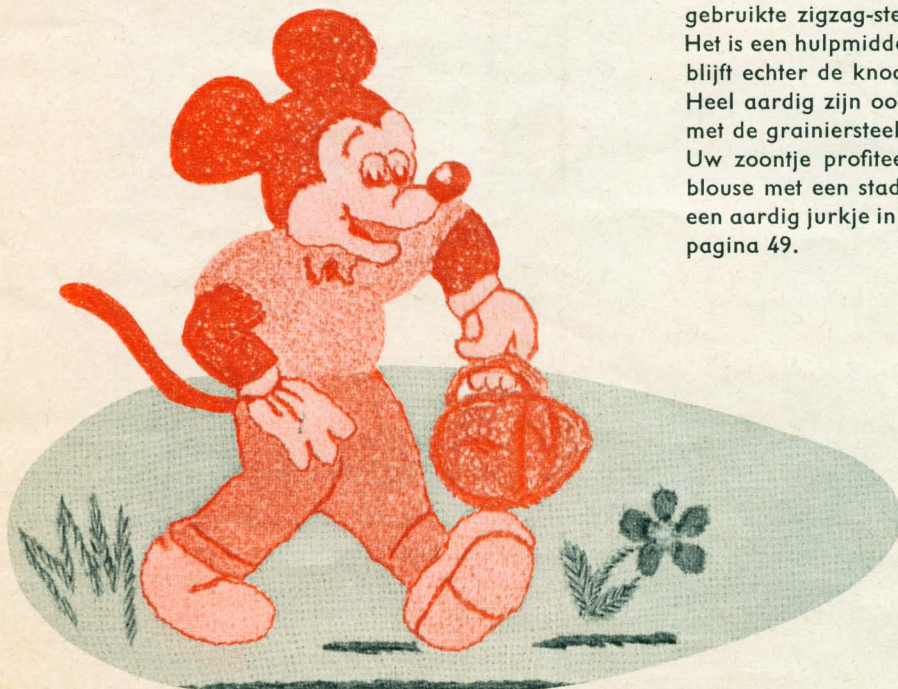

Een bijzonder aantrekkelijke kleurschakering geeft de grainiersteek. Eerst door de naaimachine werd deze techniek ontdekt; het handwerk kent deze steek niet. Misschien heeft juist deze omstandigheid hem zo populair gemaakt. Hij herinnert in niets aan grootmoeders geborduurd tafelkleed. Hij past echter des te beter in onze huidige, in zakelijke **stijl gehouden** woonruimte, die hij door zijn aparte kleurwerking verlevendigt.

Hoe de grainiersteek wordt uitgevoerd, is op bladzijde 33 reeds beschreven. Meestal worden vlakken in één kleur er mee opgevuld. Door het naast en over elkaar borduren in verschillende kleuren, wordt een plastische werking verkregen. Moet een geborduurd kleed alleen aan de bovenzijde gekleurd en aan de onderzijde wit gehouden worden, dan vullen we het spoelklosje met wit garen. Trekt de gekleurde bovendraad dan het witte ondergaren iets omhoog, dan geeft dit een bijzonder effect. Mag dit niet, dan moet de onderspanning iets vaster worden gezet. Het met de grainiersteek gevulde motief vraagt een omranding. Harmonisch past hierbij de cordonnersteek.

Als het motief kleine vlakken heeft, of het inleggen van een vulkoord te lastig lijkt, grijpen we weer terug op de veel gebruikte zigzag-steek en werken de contouren smal om. Het is een hulpmiddel, dat U nooit teleurstelt. Voor kleedjes blijft echter de knopjessteek aan te bevelen.

Heel aardig zijn ook figuurtjes of gestyleerde diermotieven met de grainiersteek op rokjes en kinderjurkjes, maar ook Uw zontje profiteert van Uw borduurkunst, als wij zijn blouse met een stadswapen versieren. Een voorbeeld voor een aardig jurkje in grainiersteek toont U de kleurenfoto op pagina 49.

TULE of NYLON?

Ook voor tule borduursel zijn er voorbeelden, wanneer U niet zelf een motief kunt uitdenken. We kunnen een motief, dat we ergens gezien hebben, en dat ons beviel naar eigen opvatting namaken. Met potlood tekenen we het motief op de tule. Teneinde het motief tijdens het borduren duidelijker te kunnen zien, plakken we een stuk wit papier op de steekplaat. Wanneer het motief dicht bij de rand van de tule komt, naaien we met een grote zigzag-steek een stukje dun katoen aan de tule. Nu is de tule groot genoeg om in de borduurring te spannen. De zigzag-steek is weer gauw losgetornd.

Tule herinnert ons aan de kunstzinnige kant, die vroeger met veel moeite en geduld werd vervaardigd. Als gordijnstof heeft de tule nooit geheel plaats moeten maken voor de zware, kleurige gordijnen; want zijn soepele valling geeft de kamer een rustige voornaamheid. Als gordijnstof mag tule groot van maas zijn, opdat licht in de kamer kan toetreden.

Voor de doopjurk van de baby geven we de voorkeur aan zeer fijne tule. Zelfs het sierdekje voor de kinderwagen kan van tule zijn gemaakt. Natuurlijk wordt dit alles met fraai borduurwerk, dat we met behulp van onze Pfaff naaimachine vervaardigen, versierd!

Een sterker effect bereiken we door het opnaaien van perlgaren op de tule. Dit wordt met spansteken hierop vastgehecht. Deze techniek leent zich voor grote vlakken, in het bijzonder voor gordijnen. Treed U bij het opnaaien niet al te zeer in details, omdat dit dikke garen alleen maar grove contouren toelaat. Voor fijne figuren leent zich de stiksteek beter.

Met de stiksteek kunnen we tule eenvoudig en vlug versieren. We stikken contouren drie- of viermaal naast elkaar, of vullen de vlakken geheel op. Willen we het motief sterker laten spreken, dan werken we de stiksteken enige keren over elkaar. Op zeshoekige mazen van de tule behoeven we geen acht te slaan, want het blijft volkomen gelijk, waar de machinenaald insteekt. Door een grotere of kleinere steeklengte veranderen we het aanzien van het motief. Houd de spanning los! Steken in tule weefsels kunnen niet gemakkelijk worden uitgehaald, oefen daarom eerst even op een restje tule.

Aardige motieven op tule.

Zo borduurt men op tule.

*Tule gordijnen
met een aardige versiering*

Gordijnen

Gordijnen zijn zoiets als de wimpers van het venster. Men ziet ze overigens ook aan de buitenkant. Mooie gordijnen getuigen ook van de goede smaak van de bewoners. Wat dit laatste betreft: Niet veel motieven zijn smaakvol, maar een goed geplaatst accent verleent het stuk meer waarde. Dit geldt trouwens voor alle borduurwerk. Dus: Liever weinig en goed doordacht, dan druk en verward. Met smaakvol en op elkaar afgestemd borduurwerk kunt U ook de eenvoudigste woning een voornaam cachet geven. Wanneer U dit boekje nauwkeurig bestudeert, zult U die mogelijkheden zelf ontdekken.

Toveren met wol en perlgaren

Een franse koningin uit de XVe eeuw liet door haar hofdames niet minder dan 1321 papegaaien en 661 vlinders op de fluwelen muurbedekking van haar vertrekken borduren. Dat is toch wel een beetje teveel van het goede!

Toch versieren we graag een wandkleed, een kussen of een kleedje met bont borduurwerk om de kamer hierdoor een eigen noot te geven. Daarbij gebruiken we niet alleen borduurgaren. Ook met wol, perlgaren en gouddraad kunnen we prachtige effecten verkrijgen.

Ook bij het opnaaien van woldraden, raffia, perlgaren en gouddraad is de machine ons behulpzaam. De opnaai-techniek hebben we bij de beschrijving van de spansteek reeds uiteengezet. Enkele motieven staan afgebeeld op de pagina's 53 en 55. Om twist op te naaien, kiezen we – in overeenstemming met het fijne materiaal geen al te groot motief. De buitenste contouren hiervan worden afgetekend, waarna de twist op enkele punten met de spansteek wordt vastgehecht.

Bij andere patronen, waarin vlakken moeten worden gevuld, gebruikt men recht of schuin opgenaaid perlgaren. Het motief komt door het verwerken van het dikkere garen sterker naar voren; eventuele verbindingslijnen borduurt U het snelst met de zigzag-steek.

De opnaai-technieken krijgen door slechts half gevulde vormen, door schaduwrijen en verbindende lijnen een meer afwisselend karakter. Opnaaiwerk, met fijn zijdentwist of

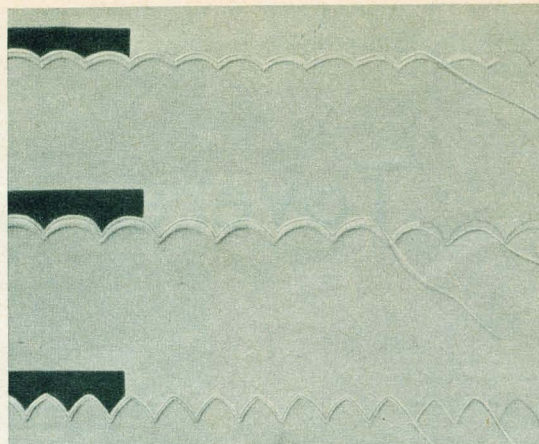
fijn linnen, is voor tafelkleden zeer aantrekkelijk. Het kan in verschillende kleuren worden uitgevoerd, met bloemen of andere motieven; geometrische figuren, verbonden met brede lijnen, passen goed in een moderne kamer. Een mooi wandkleed met contrastrijke woldraden, in grote, moderne vlakken opgenaaid, vult een woning met behagelijkheid en warmte. Als U de voorkeur geeft aan felle kleuren, moet U wel rekening houden met de harmonie van de kleuren! Weeg vooral de rode kleurnuancen, van oranje tot rood-violet, zorgvuldig tegen elkaar af.

Denk ook nog aan het volgende: Een wandkleed bekijkt men, evenals een schilderij, uit de verte. Daarom is het raadzaam, details alleen, aan te duiden. Voor een aardige afsluiting neemt U een gekleurde lijn of vierkant. De achterkant van het wandkleed wordt het beste afgewerkt en versterkt met jute. Voor het ophangen gebruikt men het beste 2 à 3 cm brede lussen, waardoor een bamboe- of houten stok kan worden geschoven.

Feston-schulpen

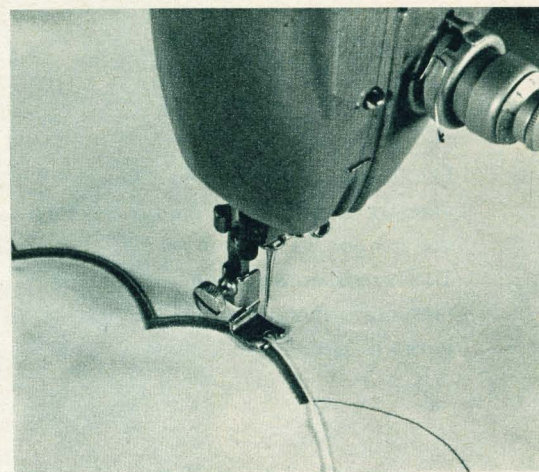
Feston-schulpen zijn zeker niet alleen voor slabbetjes, beddegoed en lingerie uitgevonden. Hoe jeugdig staat zo'n schulprandje aan een mouwtje of een kraagje! Juist met machinaal borduursel krijgt U een effect, dat „anders-is-als-anders”. Brengt U in ieder boogje ook eens een cirkeltje of andere kleine versiering aan, dan wordt het kraagje nog aardiger.

Hoe maakt U deze feston-schulpen? We kiezen eerst de grootte en de vorm. Moeten de schulpen groot of klein, rond of spits worden? Om alle schulpen dezelfde vorm te geven, knippen we een model uit karton, leggen dit op de stof en trekken dit na. Span de stof in de borduurring en werk zonder voetje! Stik de potloodlijnen na en gebruik bij het overborduren de zigzag-steek. Het is raadzaam om de schulpen aan de buitenkant te versterken. U stikt dan met de zigzag-steek een koordje langs de schulpen. Ook na veelvuldig wassen rafelen deze dan niet. Daarna knipt U de stof langs de schulpen kort af.

Zo zien feston-schulpen er uit.

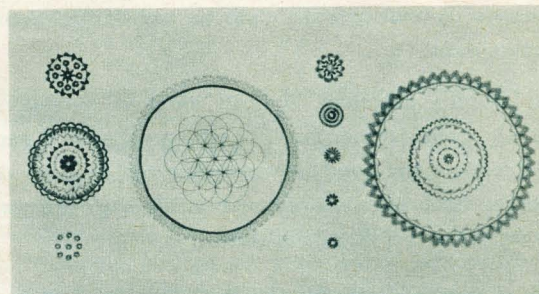
Grote schulpen kunt U met de zigzag-machine stikken.

Gaatjesborduurwerk

Modieus gekleed zijn betekent niet, alleen maar de modevoorschriften te volgen. Beslist niet! De mode wil ons alleen maar de grote lijnen tonen en daarnaast kleine vingervijzingen geven, die we graag opvolgen, voorzover ze ons aanstaan. Tegelijk laat de mode ons echter vrij, om een persoonlijke noot aan onze kleding te geven. Dit doen we met een aardig borduursel Steeds „up to date” en toch met een persoonlijke noot – dat is werkelijk modieus!

Deze borduurtechniek vraagt enige oefening en geduld, als we het zonder gaatjesborduurapparaat willen doen. Daarom eerst enkele aanwijzingen: Kies de dikte van het garen overeenkomstig de stof, die U gaat bewerken; meestal wordt dikte 50 of 60 gebruikt. De spanning moet tamelijk vast zijn! Span de stof strak in de borduurring! De gaatjes mag U natuurlijk nog niet uitknippen! Eerst stikken we twee of drie maal langs de contouren, zodat deze houvast hebben. Het spaart tijd, wanneer we eerst alle gaatjes omranden, die zich binnen de borduurring bevinden; dat is één werkgang. Dan knippen we al deze rondjes uit. Een klein randje moet echter overblijven, opdat de gaatjes niet inscheuren.

Gaatjesborduurwerk naar eigen fantasie.

We beginnen nu met het overstikken door middel van de zigzag-steek. We steken hierbij éénmaal in de stof en dan éénmaal in het gaatje en dit herhalen we tot het gaatje is afgewerkt.

Het gaatjesborduren, dat al zo vaak werd toegepast voor de versiering van lingerie, is ook tegenwoordig nog erg in trek als versiering voor lakens, slopen en tafelkleedjes. Geen wonder, want het gaat op de Pfaff naaimachine immers zo vlug en gemakkelijk. Vroeger, toen alles nog handwerk was, eiste dit werk veel geduld en ervaring, maar tegenwoordig kan iedere vrouw zonder veel moeite een blouse of een kraagje met aardig gaatjesborduurwerk versieren.

Maakt U veel gaatjesborduurwerk, dan kunt U beter een apparaat aanschaffen, waarmee U cirkels en gaatjes op nog eenvoudiger wijze kunt borduren. U kunt dit bij alle Pfaff naaimachinehuizen kopen en U krijgt er een uitvoerige handleiding bij.

over. Natuurlijk in spiegelbeeld, opdat het later op de goede kant van de stof ook in de goede richting staat! Gebruik voor applicatie steeds eenzelfde stofsoort, dus perlon bij perlon, organdi bij organdi enz.

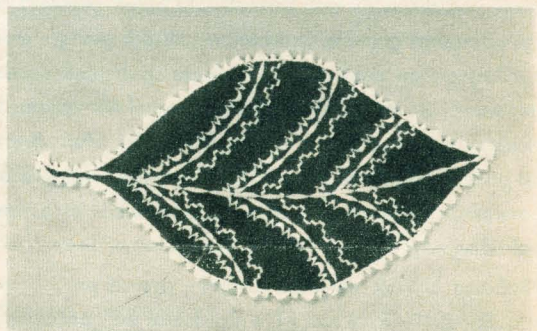
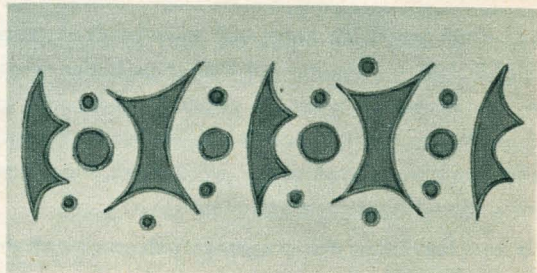
Knip het motief met een ruime toegift uit en hecht dit op de goede kant van de stof. Stik nu het opgetekende motief aan de verkeerde kant van de stof na. Het wordt dan aan de goede kant van de stof zichtbaar. De buiten het stiksel overblijvende stof knippen we nu weg. De applicatie zit nu vast en het motief kan nu met een dichte zigzag-steek of met de cordonneersteek worden omrand.

Applicatie

Als U 's-middags of 's-avonds ergens heen gaat, bent U met een mantelcostuum altijd gekleed. U kunt dan aan de blouse, die U hierbij wilt dragen een feestelijke noot geven. Doe dit met mate, want steeds ligt ook hier de kunst in de gulden middenweg.

Een rok met levendige rand en zakken met applicatie wordt graag bij een eenvoudige effen blouse gedragen. Hier wordt de versiering dus door de rok overgenomen. De rand mag gerust in vrolijke kleuren worden gehouden Een rok voor de namiddag moet zich beperken tot versieringen in verschillende nuances van dezelfde kleur. Het motief voor de applicatie brengt U eerst op de verkeerde kant van de stof

Bij applicatie kan men gemakkelijk verschillende motieven tot een geheel samenvoegen.

De verbindingslijnen binnen een vorm, waarbij meerkleurige applicaties zijn gebruikt, worden met een luchtige zigzag-steek vastgezet, want deze mogen immers niet in het oog vallen. Na het omranden moeten deze verbindingslijnen worden overgenaaid, daar anders de stof los schiet. Dit moet heel zorgvuldig gebeuren. Een luchtig dansjurkje uit organdi of georgette wordt bijzonder aardig, als U de applicatie aan de binnenkant van de jurk aanbrengt. De uitvoering is dezelfde, met dit verschil, dat het motief nu op de goede kant van de stof wordt opgetekend. Het materiaal

voor de applicatie legt U nu op de verkeerde kant van de stof. Na het omstikken van de contouren, knipt U de overstekende stof van de applicatie aan de verkeerde kant van de stof weg en aan de goede kant van de stof binnen het stiksel de bovenstof weg.

Schaduwwerk onder dunnere stoffen: De applicatiestof op de voorgeschreven wijze opnaaien onder de basisstof. Na het omwerken met de zigzag-steek en het uitknippen van de motieven geeft dit een fraai schaduweffect.

Probeert U ook eens het opnaaien van stof op stof! U zult er van versteld staan, hoe gemakkelijk en vlug dit met behulp van de machine mogelijk is. Zo kunt U bijna zonder moeite bloemen, figuren en voorwerpen appliceren. Hoeveel mogelijkheden zijn niet in kleur en vorm? Alle stofsoorten, of dit zijde, tule, fluweel, georgette of wollen stof is, zijn geschikt voor deze aantrekkelijke en veelzijdig toe te passen opnaaimethode. „Maar waar haal ik de motieven vandaan?” Neemt U deze uit de prentenboeken van Uw kinderen of maak een motief na, dat U ergens hebt gezien. Zo lang U dergelijke motieven niet voor zakelijke doeleinden gebruikt, zal niemand er iets op tegen hebben, indien U een eenvoudige tekening of afbeelding copieert.

Filet doorstopwerk

Nog altijd wordt de kunst van het filet doorstopwerk beoefend. Het werkmateriaal hiervoor kopen we vanzelfsprekend kant en klaar in een handwerkzaak, maar het eigenlijke stopwerk doen we zelf. Met de Pfaff naaimachine is dit immers geen tijdrovend werk meer, maar een aangename en ontspannende bezigheid!

Als voorbeeld kan een kruissteek patroon dienst doen. Gebruik tamelijk dik, machine-borduurgaren; dit vult de vierkantjes sneller! De spanning los houden! Met de stiksteek vult U de vakjes in verticale richting en rijtjes op. Voor grote vakken is de opnaaimethode beter geschikt. Voor het opvullen van grotere vlakken wordt dik perlgaren of handborduurgaren gebruikt, dat met de spansteek op de ruitjesstof wordt bevestigd. Indien U dit zowel horizontaal als vertikaal uitvoert, ontstaat een wafelmotief. Het opnaaien van dit garen maakt het mogelijk ook boogvormige motieven te borduren. Het opnaaien van perlgaren ed. vereist wel enige oefening.

Probeert U ook eens de dikkere draad perlgaren op het spoelklosje te wikkelen. De stof komt dan omgekeerd in de borduuring, met normaal bovengaren. Het resultaat is verbluffend!

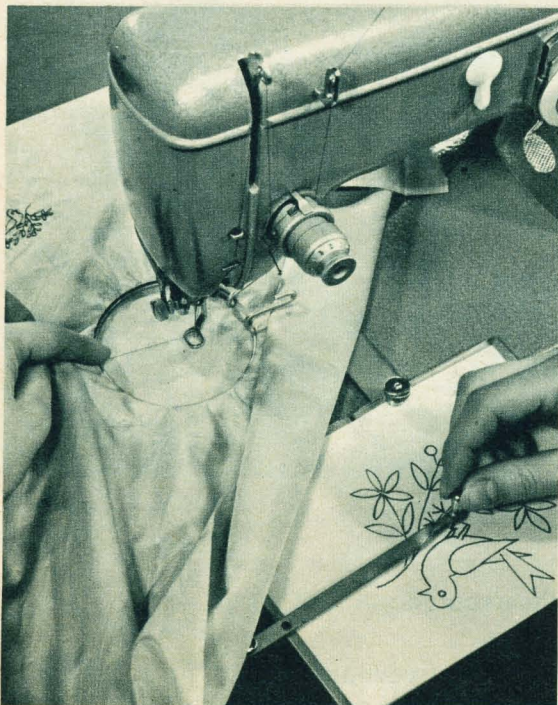

Applicaties kunnen een speelpakje even goed versieren als een tuinschort of een costumrok.

De Pfaff

ornamentograaf

„Bij het borduren wil mij het met de vrije hand leiden van de stof vaak niet goed gelukken. Die mooie motieven, die ik uitkies, komen schots en scheef op de stof. Vooral als ik een stuk stof met vele, gelijkvormige motieven wil bewerken, wijken deze onderling af! Wat kan ik daar nu toch aan doen!”

Ook door het veelvuldig overtekenen van het ontwerp gaan de originele lijnen spoedig verloren.

Bij Pfaff is nu een apparaat ontworpen, dat, zonder beschadiging van de originele tekening, elk motief op de stof overbrengt en wel tijdens het borduren:

De Pfaff ornamentograaf!

Een paar handgrepen aan Uw naaimachine, even het apparaat vastzetten en dan zijn alle voorbereidingen getroffen. Nu haalt U de stof, die U wilt versieren onder het voetje door tot boven de borduurring en nu spant U de stof in. Daarna zet U de leidende stift op een gunstig beginpunt van het voorbeeld. Nu naait U met stiksteken, terwijl U de machine met constante snelheid laat lopen, en onderwijl volgt U met de leidende stift de lijnen van het voorbeeld. Hierdoor wordt het motief op de stof overgebracht. Het voorbeeld kan op deze manier van 3 tot 2¹/₂x worden verkleind, geheel naar eigen inzicht.

Went U de contouren zwaarder, dan gaat U een tweede maal met de leidende stift over het voorbeeld. De vlakken kunt U dan met garen van andere kleur in grainiersteek opvullen, door de leidende stift spiraalvormig in heel kleine cirkeltjes te bewegen, terwijl de machine dan sneller moet lopen. Elk motief is nu precies volgens het voorbeeld verkleind en het ene motief is gelijk aan het andere. Ook het borduren van monogrammen is nu uiterst eenvoudig geworden. Uw scheppende fantasie is nu wel haast onbegrensd. Alle soorten tekeningen, sprookjesfiguren, caricaturen en abstracte motieven kunt U op elk soort stof overbrengen, waarmee U verrassende effecten kunt bereiken.

De Pfaff ornamentograaf kan zowel op de rechtersaad- als de zigzagsmachine worden aangebracht. Uiteraard zijn de borduurmogelijkheden bij de zigzagsmachine veel groter. Het eist slechts een korte oefening om de stift van het apparaat strak langs de tekening te leiden. Probeer U dus steeds even op een proeflapje van de te verwerken stof, met garen en naald die U voor het originele werk ook gaat gebruiken.

In elk Pfaff naaimachinehuis zal men U het apparaat, dat gemakkelijk is te bedienen, graag demonstreren. Iedere vrouw, die er mee heeft gewerkt, is er enthousiast over!

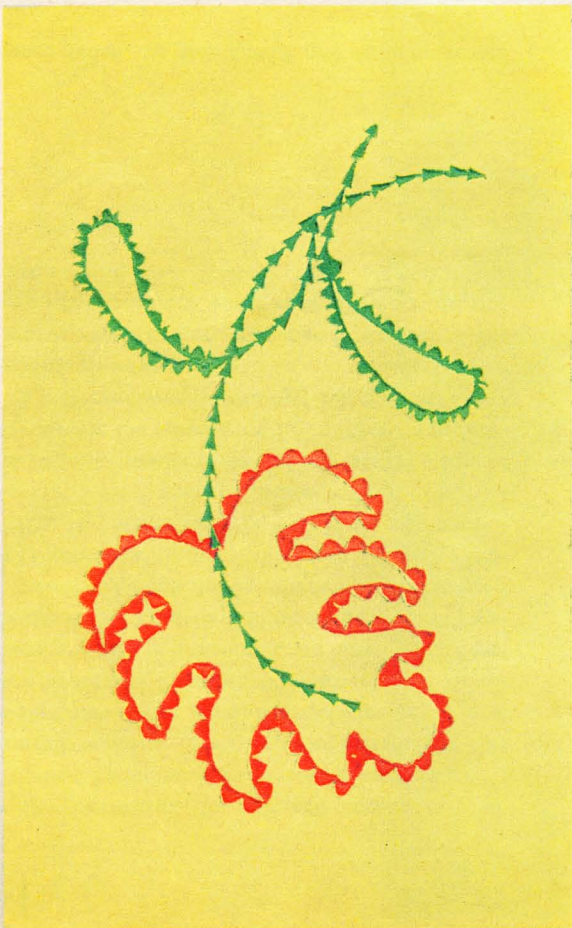
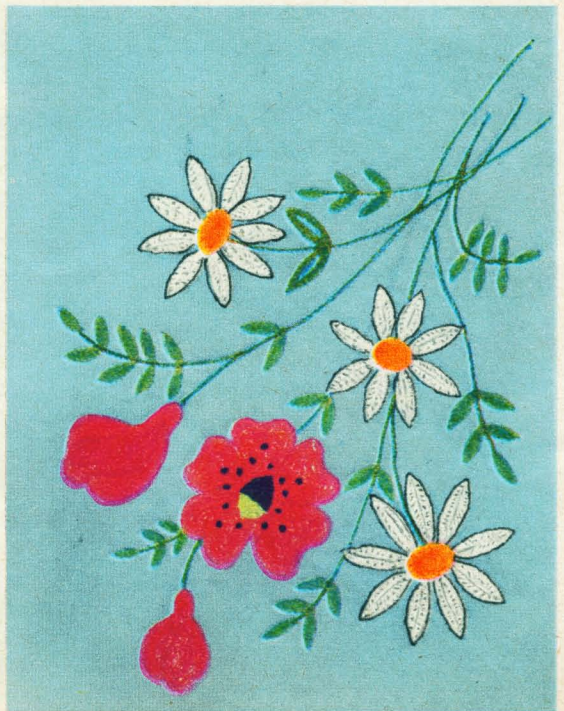
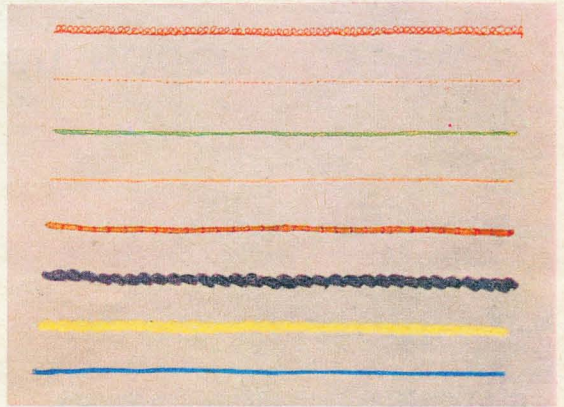
Vindt U die vele kleine bloempjes op mijn avondjapon niet enig?

Het ene is precies gelijk aan het andere en dat zal U wel verbazen,

want zo nauwkeurig een motiefje na te borduren, is lang niet ieders werk!

Nu, ik heb er ook een prima hulp bij gehad – de Pfaff ornamentograaf!

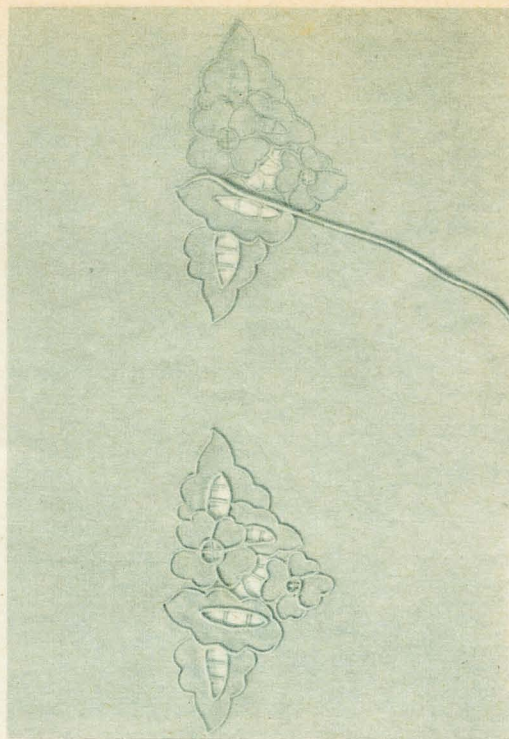
Al deze mooie fleurige borduurmotieven bent U in de tekst tegen-
gekomen. Telkens, als naar een der foto's wordt verwezen, verheugt
U zich ongetwijfeld over de practisch onbegrensde borduurmogelijk-
heden, die de Pfaff zigzag-machine U biedt.

Richelieu

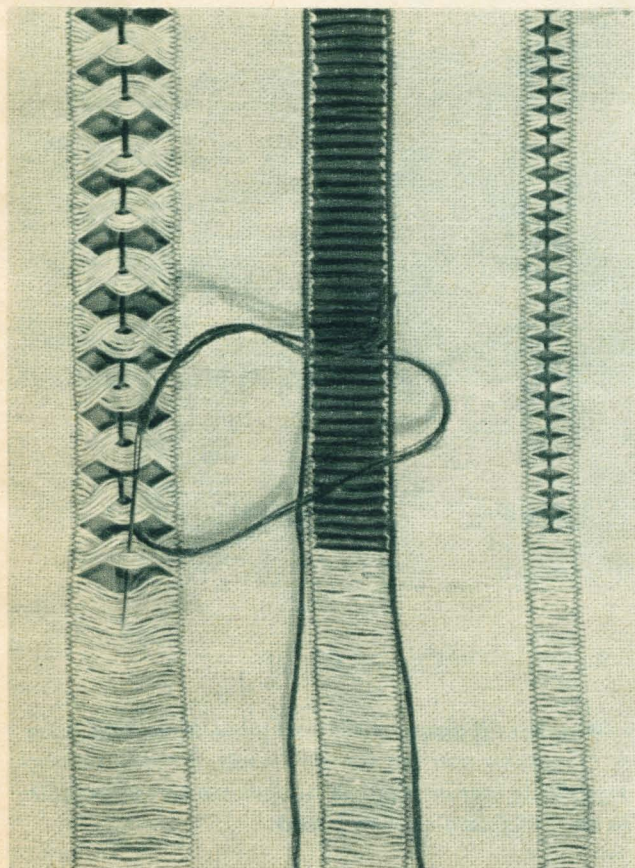
Als een van Uw kennissen, die zelf een cadeautje heeft mogen kiezen, een Richelieu-kleedje zou vragen, kunt U deze wens vanzelfsprekend vervullen. Met behulp van Uw naaimachine borduurt U een rond of ovaal kleedje. U kiest het beste een opgetekend kleedje; dit is zowel voor hand- als machineborduurwerk te gebruiken. De lijnen stikt U met kleine stiksteekjes twee- tot driemaal door, de verbindings-spijltjes geeft U vóór het wegknippen van de stof met potlood aan. Zo kunt U gemakkelijk de richting van de spijltje volgen. De stof knipt U – niet te dicht bij de rand – uit en naait nu de spijltjes met 5 tot 7 rijen in stiksteek. Dan maakt U telkens één tot twee stiksteken in de stof om losraken bij het wassen te voorkomen. De voorgenaaide spijltjes en de omtrekken van de motieven werkt U nu met een dicht aaneensluitende zigzag-steek over.

Het kleedje wordt veel steviger, wanneer U de snijkanten van de motieven cordonneert. Span voor dit werk de stof strak in de borduurring.

Richelieu motieven zijn luchtig en tegelijk effectvol.

Verschillende open naden, die gemakkelijk met de naaimachine zijn te maken.

Open naden

Ook voor open naad-werk willen wij U enkele aanwijzingen geven. Met de Pfaff zigzag-machine kunt U zich gerust aan dit werk wagen, omdat de machine vlug en betrouwbaar bundelt en hecht. U hoeft hierbij de draadjes niet meer te tellen: Het uittrekken van de draden kan de machine echter nog niet van U overnemen. Trek daarom de draden voorzichtig in de gewenste breedte en richting uit. Thans zigzagt U de randen, die daardoor worden vastgezet. In de tweede werkgang worden nu de draden gebundeld. Hoe breder U de zigzag-steek instelt, des te meer draden worden er gebundeld. De draadspanning moet vast zijn.

De borduurkunst heeft door de naaimachine een volledige omwenteling ondergaan. Alle bekende borduursoorten – ook Richelieu en open zoom – kunnen door iedere vrouw zonder verlies van tijd en geduld worden uitgevoerd, en bovendien kunt U met de machine nog een groot aantal borduursteken vervaardigen, die met de hand niet te maken zijn. Al is het borduren ook nog een handwerk, toch vergemakkelijkt en verkort de naaimachine dit aanmerkelijk.

Drie tafelkleedjes, die U en Uw gasten zullen waarderen. Kunstzinnig in de werking, eenvoudig in de uitvoering.

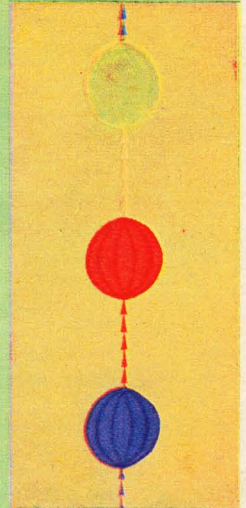
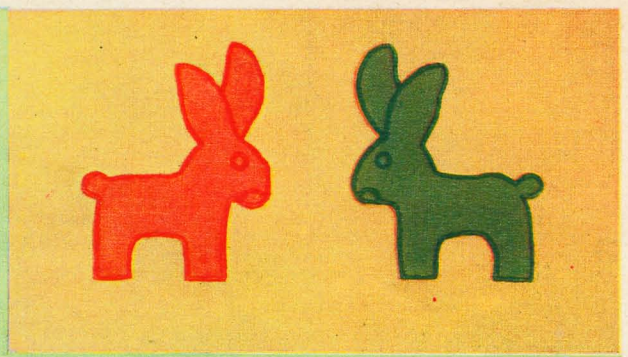
Modieuze kleinigheden

Uit een alpino-muts en een paar effen handschoenen – dus weinig betekennende onderdelen van onze kleding – zijn echt aantrekkelijke dingen ontstaan: Een hoogst origineel geborduurd kapje en handschoenen, waarop het motiefje van de muts zich herhaalt. Beide geven ons het prettige gevoel, coquet en apart gekleed te zijn!

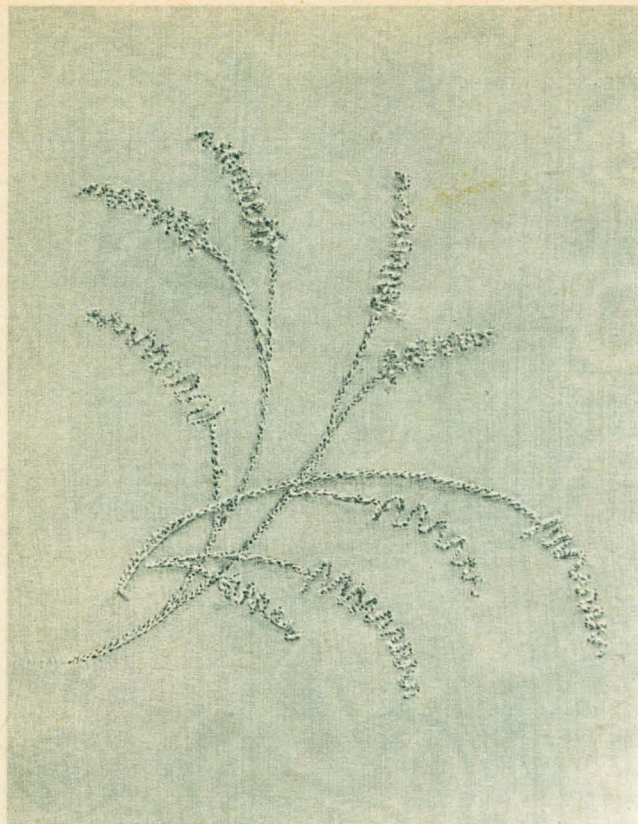

Zonder deze modieuze kleinigheden zou de kleding of het om een blouse, rok, jupon of mantel gaat – maar half zo aardig zijn. Ceintuurs en kraagjes, mouw-opslagen en mutsjes, handschoenen, pochetjes en zakken of wat anders een kleurrijk contrast en een vriendelijke noot verleent, zijn nog meer als de kleding van onze persoonlijke smaak afhankelijk. Zij drukken iets over onze stemming, ons temperament, ons karakter en onze levensopvatting uit. Omdat zij als modieuze bijkomstigheden echter zoveel over ons vertellen, moeten wij ze een zoveel mogelijk originele vorm geven. Daarbij is ons de borduurkunst behulpzaam, die – dank zij de naaimachine – zo eenvoudig is geworden.

De afbeeldingen op deze beide pagina's tonen zowel de rijkdom aan invallen als ook de grote keus der voorwerpen, die wij met borduursteken kunnen versieren.

Deze afbeeldingen tonen U enkele der vele mogelijkheden, die U met behulp van Uw fantasie kunt ontdekken en uitvoeren.

Een opvallend motief voor een sjaal – machinaal geborduurd

Bij onze klederdrachten trekt de hoofdbedekking vaak sterk de aandacht. Denkt U bijvoorbeeld maar eens aan de prachtige kanten mutsen van de Zeeuwse, Friese, Brabantse of Volendamse vrouwen! Wellicht geven deze U inspiratie, om zelf eens een aardige hoofdbedekking, waarop borduurwerk is toegepast, te ontwerpen. De prijs van een exclusief hoedje wordt zelden bepaald door het materiaal, maar veelal door aparte uitvoering, model of garnering. Probeert U het ook eens, U zult ervan verstomd staan, indien U bemerkt, hoe eenvoudig, weinig tijdrovend en dankbaar zoiets is.

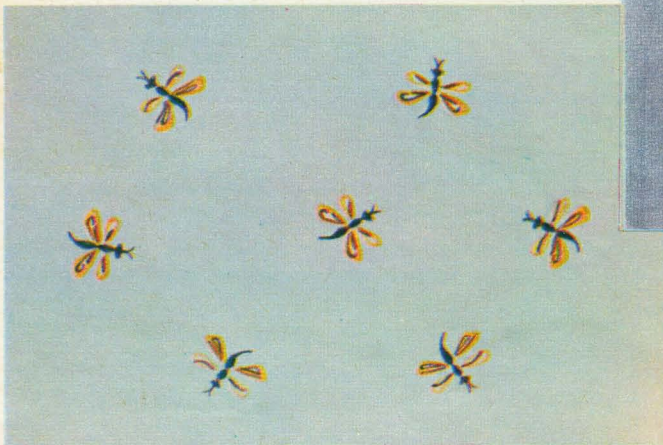
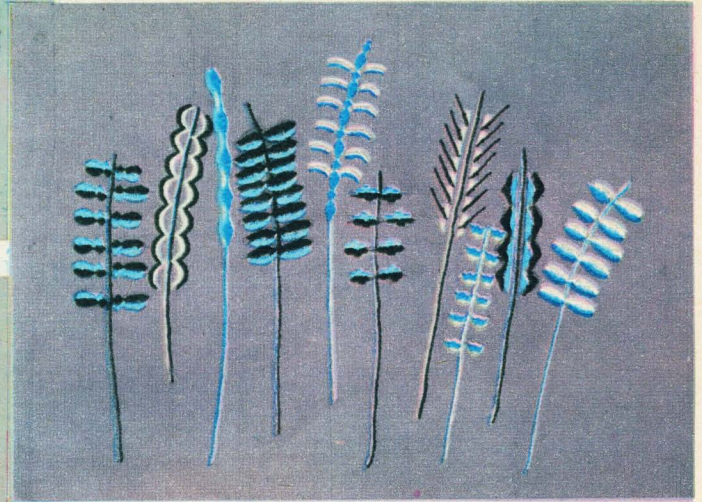
Automatisch borduren op de Pfaff automatic

„Ach . . . hoe graag zou ik willen borduren! Maar daartoe moet men tijd hebben . . . véél tijd!” Als dit waar was, zouden wij U beslist niet aanzetten tot borduren. We weten immers, hoe kostbaar Uw tijd is. Het grote verschil tussen borduren-met-de-naaimachine en borduren-met-de-hand, wat vroeger vele uren, zelfs dagen tijd vergde, ligt hierin, dat op de machine de mooiste borduursels – amper begonnen – reeds klaar zijn.

Dit geldt wel bijzonder, als Uw machine is uitgerust met een siersteek-automaat. Ze neemt ook dat laatste beetje moeite van U over – namelijk het gelijkmatig uitvoeren van de steken op de stof. Deze nieuwe vordering der moderne naaimachine-techniek bestaat uit een hoogst vernuftige apparatuur, die in de arm van de machine is ingebouwd.

Zo gecompliceerd de apparatuur ook is, zo gemakkelijk is zij te bedienen. U zoekt eenvoudig het gewenste motief op de kiesschijf net als bij de telefoon! Aan de hand van vier cijfers, die U dan kunt aflezen, stelt U Uw machine in en . . . het motief verschijnt volkomen automatisch op de stof! Zo kunt U een praktisch onbegrensd aantal siersteken maken . . . kleur, samenstelling, een of twee naalden gelijk, naar eigen smaak of ontwerp. Dat verleent aan Uw kleding steeds het aparte!

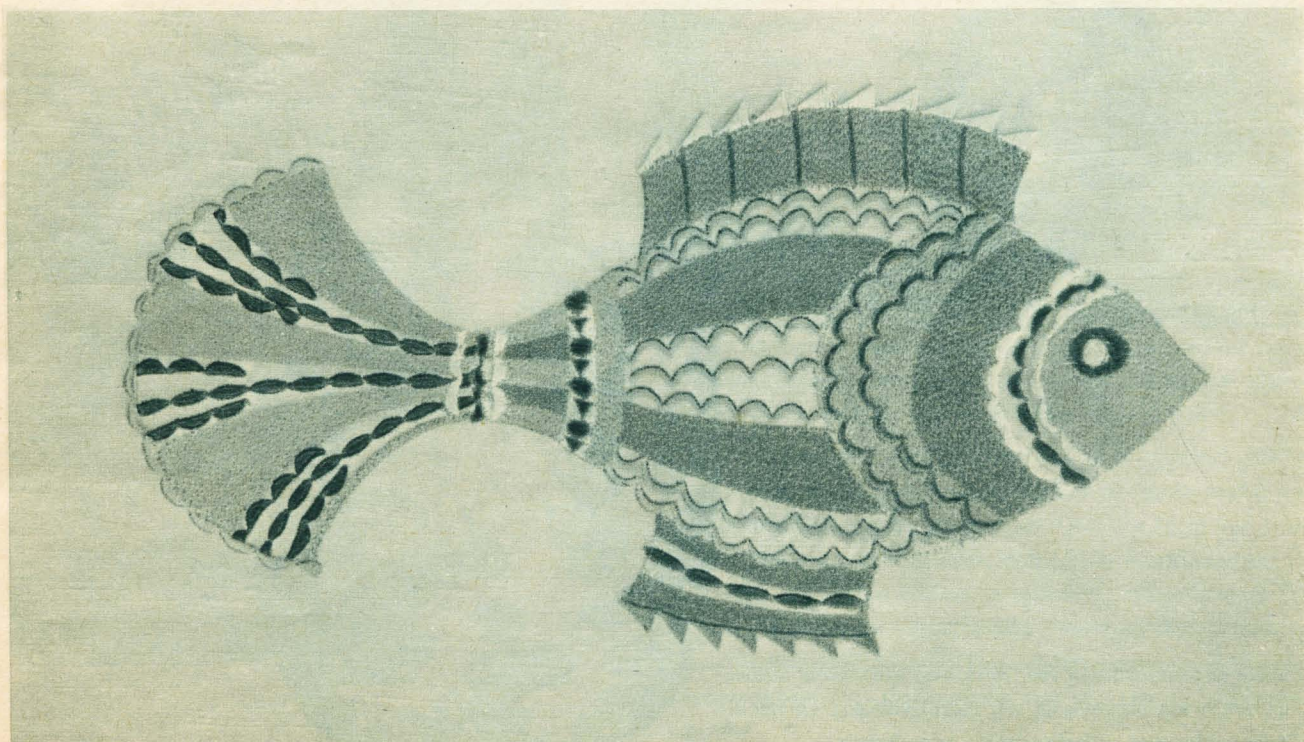
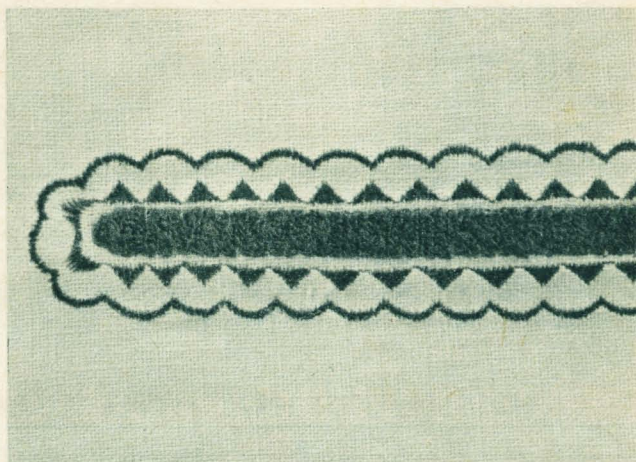
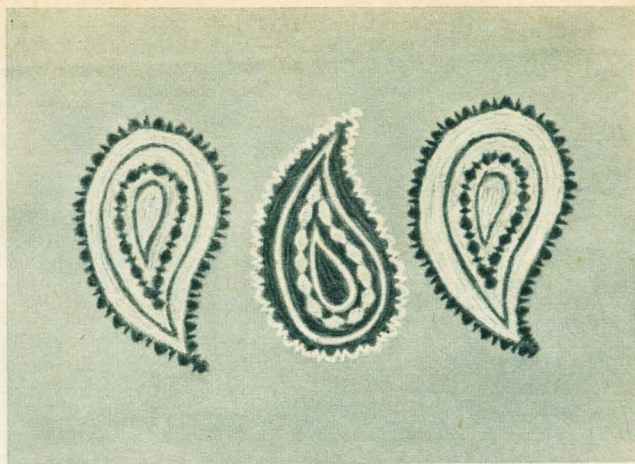

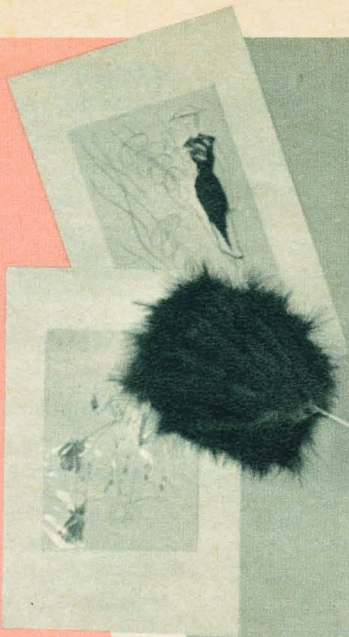
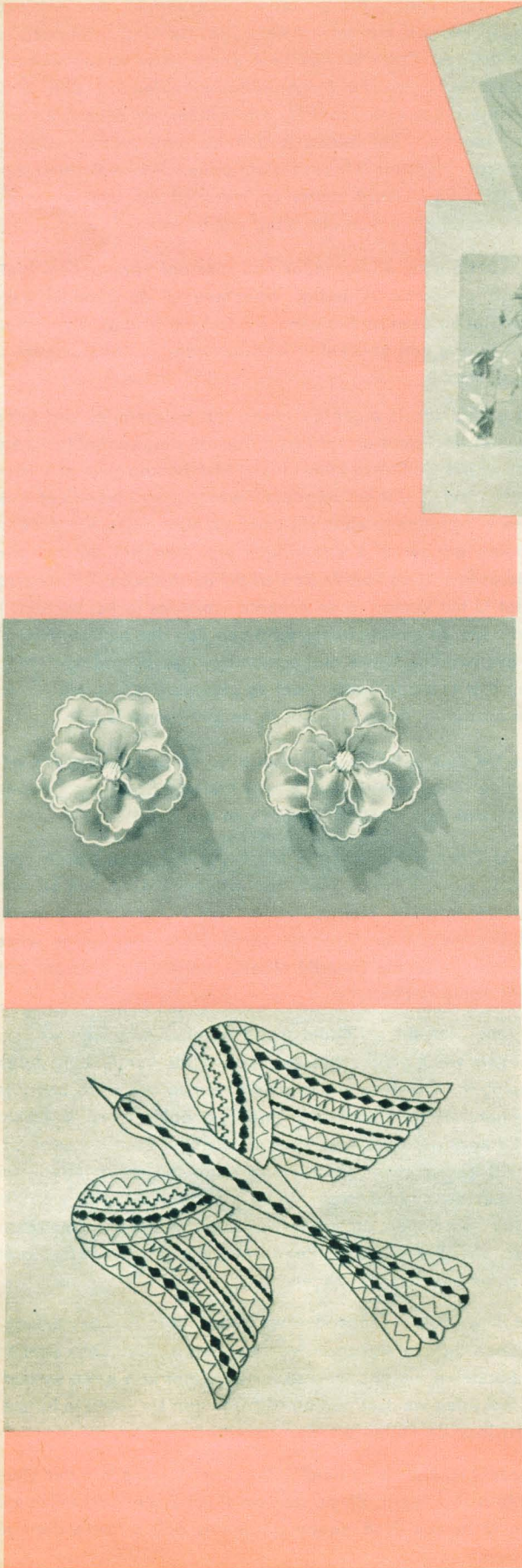
Enkele andere motieven voor misschien evenzovele ideeën.
Van een nietig pochetje tot een indrukwekkend embleem!
Kleine cadeautjes onderhouden de vriendschap.

Lag de inspiratie tot deze ontwerpen in een dag aan het strand?

Schelpen, vissen en vogels; vlinders en weidebloemen.

De combinatie van alle borduurtechnieken geeft ruime mogelijkheden voor een exclusief ontwerp!

Een klein tapijtje . . .

Een naaimachine, die zoveel wensen vervult, zou ook een tapijtje moeten kunnen naaien! Nu, de Pfaff naaimachine kán dat ook. Onze fabriek heeft een werkwijze ontwikkeld, waarmee U op Uw huishoudnaaimachine op zeer eenvoudige wijze ook tapijtjes, deurmatjes en dergelijke zelf kunt maken. Niet alleen is dan de aanschaffing voor U goedkoper, maar U kunt dan bovendien wolresten opwerken. En U kunt zowel de kwaliteit als ook de vorm, patroon en kleur van een tapijt zelf bepalen.

U hebt daartoe alleen maar een speciaal naaivoetje – kielvoetje genaamd – nodig, waarmee U de chenille vervaardigt en deze op het juten weefsel aanbrengt. Bovendien hebt U nog een groot stuk karton nodig, ja zeker, gewoon golfkarton.

Dit golfkarton is eigenlijk maar een hulpmiddel, dat later wegvalt. Het gaat ons alleen maar om de „kanaaltjes”, die zich in het golfkarton bevinden. Met behulp van een rijgnaald trekt U dubbel genomen woldraden (eventueel ook twee verschillende kleuren) door de kanaaltjes. De draden moeten ongeveer 4 cm langer zijn dan het karton. De eindjes laat U aan beide kanten gelijk uitsteken. Vervolgens knipt U het karton in de breedte – precies in het midden – door. Op de gladde achterkant van één der helften trekt U nu evenwijdige lijnen, met een onderlinge afstand van 9 mm. Dan legt U beide helften met de „kanaaltjes” op elkaar en wel dusdanig, dat de ribbels in de gleuven passen.

Met het kielvoetje naait U dan over de opgetekende evenwijdige lijnen een dubbel koord met dicht aaneensluitende stiksteken vast. U slaat telkens één lijn over.

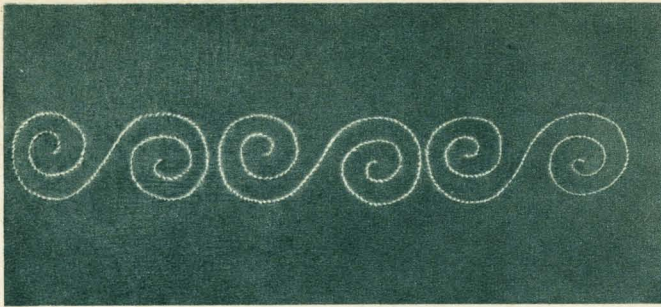
Als U hiermee klaar bent, knipt U het karton op de vrijgelaten potloodlijnen door, zodat losse stroken van 18 mm breedte ontstaan. Het golfkarton laat zich hiervan gemakkelijk verwijderen. Op deze verbluffend eenvoudige wijze hebben we dus de chenille klaargemaakt, die we voor ons tapijt nodig hebben.

De juten stof, die als ondergrond zal dienen, zomen we om, waarbij we tegelijkertijd een koord als versterking laten meelopen. Op deze ondergrond naaien we onze chenille met het dubbele koord naar onder, strook na strook – dicht aan elkaar gesloten – op. Hierbij zorgt het kielvoetje ervoor, dat dit keurig recht geschiedt. We moeten er op letten, dat we met de middelvinger van de rechterhand de chenille steeds vast tegen de reeds opgenaaide stroken drukken. Door chenille in verschillende kleuren te gebruiken, kunt U fraaie effecten verkrijgen.

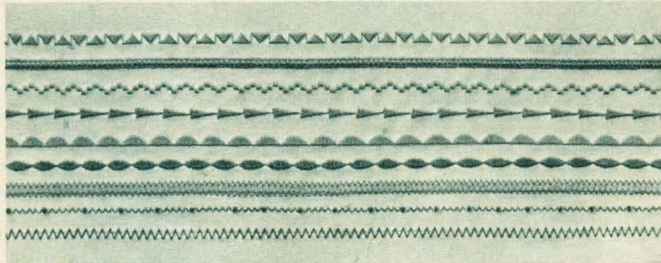
Met drie stroken omranden we het tapijt in één bewerking, knippen de overstekende woldraden gelijk af. Dan stomen en borstelen we ons werkstuk goed. Het kan geen kwaad, om het juten weefsel aan de rugzijde van het tapijt te lijmen, waardoor de naden worden beveiligd.

Hoeveel wol U nodig heeft? Ongeveer 1.100 gram per vierkante meter tapijt. En nu aan de slag! Deze werkwijze zal men U in een Pfaff naaimachinehuis ook gaarne demonstreren.

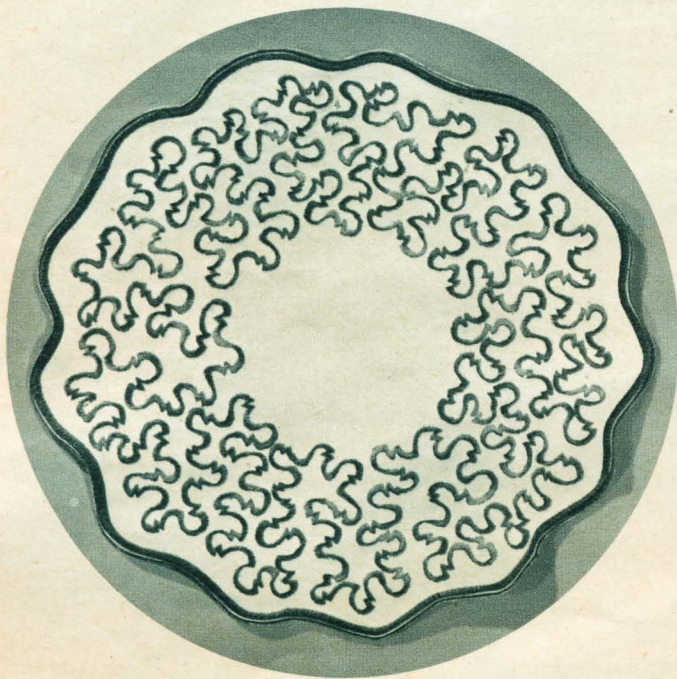

Motief met gouddraad in de spoel

Siersteken, die door rhythmisch bewegen van de zigzag-knop ontstaan.

Enkele zigzag-steken, die het bijzonder goed doen.

Kleedje met een „motief zonder eind“
Motief met perlgarn op de spoel.

U moet een Pfaff in werking
zien, om te kunnen
gelóven dat zij
zoveel mogelijkheden biedt!

Enslotte nog een borduurwijze, die vlug opschiet, namelijk het „motief zonder eind”. Dit verkrijgt

U door met een brede, dicht aansluitende zigzag-steek te borduren en daarbij de borduurring vlug en geheel willekeurig van richting te laten veranderen. Wil men met twee naalden werken, dan mag de steek niet zo dicht aansluiten en de oversteekbreedte hoogstens op 2 worden ingesteld. (Zie pag. 59).

Een zakje op een jurk of een kraag is met perlgaren of gouddraad vlug

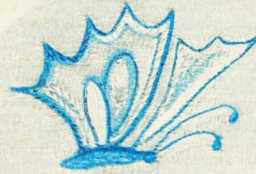
versierd. Het dikke garen wordt op de spoel gerold. Als boven-

garen neemt U machinaal borduurgaren. Vergeet

niet, dat bij gebruik van perlgaren en goud-

draad op de linkerkant van de stof wordt

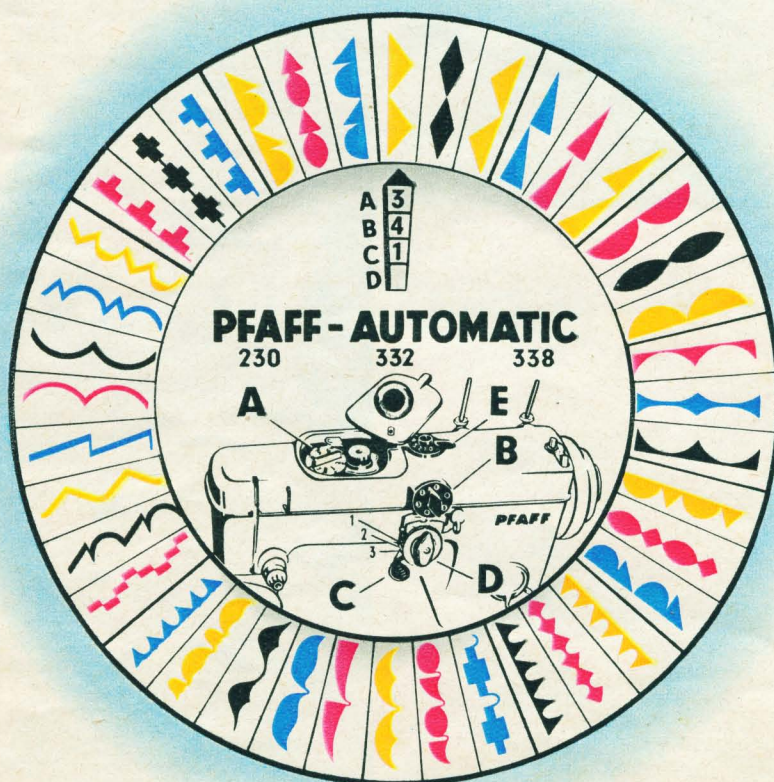
gestikt.

INHOUD

Een spannend verhaal	2	Verstellen en stoppen	29
Hoe lees ik dit boekje?	3	De juiste houding	30
Verschillende voetjes	4	Borduren	31
Maattabel – maatnemen	5	Het gaatjesborduurapparaat	32
Knippen	6	Borduurtechnieken	33
Verkleinen en vergroten	6	Alles in stiksteek	36
Verschillende naadsoorten	8	Witborduren	36
Afwerken en figuurnaden	9	Monogrammen	38
Zoom als afsluiting	10	Grainiersteek	40
Plooitjes en biezen	11	Tule of nylon?	41
Halsuitsnijdingen en kraagjes	12	Gordijnen en vitrage	42
Ruches en volants	13	Wol en perlgaren	43
Mouwen	14	Feston	44
In- en opgezette zakken	16	Gaatjesborduren	44
De „hoge school”	17	Applicatie	45
Treksluiting en ceintuur	19	De Pfaff ornamentograaf	47
Het passen	20	Richelieu	50
Een japon ontstaat	22	Open naden	50
Voor kleine meisjes	23	Modieuze kleinigheden	52
Blouse en rok	24	Pfaff automatic	54
Het broekje van Jantje	26	Een klein tapijtje	58
Strijken	27	Trefwoordenregister	63
Voor de linnenkast	28		

TREFWOORDEN

- A** afwerken 9
ajour 50
alpino-muts 52
applicatie 45, 46
- B** beleg 12, 18, 26
biezen 11, 12
blouze 24, 45, 52
borduurring 32
broekspijp 26
- C** cirkelapparaat 32
cirkels naaien 32
copieren 5
cordonneren 33
- D** draadbreken 4
draadkruis 21
festonschulpen 44
- F** figuurnaden 9
filetwerk 46
flanelsteek 11
ranse naad 8, 28
- G** gaatjesborduren 44, 45
garentabel 4
gepaspoileerd knoopsgat 18
gesp 19
gestikte naad 8
gladde mouw 14
Godet 25
gordijnen 42
gouddraad 59
grainiersteek 33, 40, 49
groeiplooien 23
- H** halsafwerkingen 22
handschoenen 52
harmonikazak 16
- I** ingezette zak 16
inzetten-stukje 29
jongensbroek 26
- K** kellernaad 8
kellerplooï 25
kimonomouw 14
klokrok 23, 25
knippen 6
knoopiessteek 33, 49
- knoopsgaten 18
koordinleg 13
kussensloop 28
kragen 12, 13
krimpen 27
- L** lakens 28
lusjes 12
- M** maatnemen 5
maattabel 5
monogrammen 28, 38, 39
mossteek 34
motieven 40, 46, 53, 54, 55, 61
mouwinzet 21, 22
mouwopslag 15
mouwplank 27
mouwsplit 15
- N** naadband 11
naaidoos (inhoud) 3
naailijnen 7
naaivoetjes 4
naaldtabel 4
nestelgaatjes 32
nylon 41
- O** okseltjes 24
omslingeren 9
open naden 50
opgestikte zak 16
ornamentograaf 47, 48
overslaan 4
- P** paspel 9, 28
paspelzoom 25
pasperikelen 20
paspop 3
patroondelen 6
perlgaren 43, 46
perskussen 27
perslap 27
platte kraag 13
platte naad 8, 28
plooien 11
pofmouwen 14
proeflapje 7, 30
- R** raderen 5
raglanmouw 14, 15
reinigen (machine) 3
- richelieu 50
rimpelen 13
rok 24, 45, 52
rokmeter 22
rolzoom 10
ruches 13
- S** schaduwwerk 46
schoudernaad 20, 22
schrompelen (bij strijken) 27
siersteken 23, 28, 37, 46, 52, 54, 56, 59
smeren 3
spanning o. a. 34, 46, 50
spansteek 34, 41
spelden 7, 21
steken overslaan 4
stiksteek 36, 38, 41, 50
stofaard 6
stoffentabel 4
stofschaar 6
stolpplooï 25
stomen 27
stoppen 29
strijken 27
strijkplank 27
stuk inzetten 29
- T** tafelkleedjes 51
tapijtje 58
transport 4, 31
treksluiting 19
tricot 29
tule 41
tweelingnaald 12
- U** uitsnijdingen 12
- V** verdekke naad 8
vergelijkingstabel 4
verstellen (tricot) 29
V-hals 12
vitrage 42
vleermuismouw 14
voetjes 4
- W** wandkleed 43
wikkelsteek 59
- Z** zandsteek 33, 52
zwaar draaien (machine) 4

